

Η ΕΡΩΝΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΕΤΟΣ Α' ΑΡΙΘΜΟΣ 10
31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1931
ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ ΔΡΧ. 1
ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΔΡΧ. 10

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ

Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ—ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΖΕΡΒΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΕΙ:

- Μελέτας εκλαϊκευτικὰς τῆς συγχρόνου ἐπιστήμης.
- Διατριβὰς εὐλήπτους ἐπὶ κοινωνιολογικῶν καὶ ἐπὶ φιλοσοφικῶν θεμάτων.
- Ἄρθρα εκπαιδευτικὰ καὶ παιδαγωγικά.
- Μελετήματα ἱστορίας, λαογραφίας καὶ γλωσσολογίας.
- Δημοσιεύσεις σημαντικῶν ἀνεκδότων χειρογράφων.
- Ἀναλύσεις καὶ εἰσηγήσεις εἰς ζητήματα τῶν Καλῶν Τεχνῶν.
- Λογοτεχνικὰ ἔργα, ἥτοι: ποιήματα, διηγήματα, περικοπὰς ἀπὸ ἐκτενεστέρας λογοτεχνικὰς συνθέσεις.
- Μεταφράσεις λογοτεχνικὰς ἐκ τῆς κλασσικῆς καὶ τῆς συγχρόνου ξένης λογοτεχνίας.
- Θρησκευτικὰς καὶ ἀρχαιολογικὰς εἰδήσεις ἐκ νεωτέρων ἐρευνῶν καὶ ἀνασκαφῶν.
- Κριτικὴν καὶ ἀναλύσεις τῶν ἐκδιδομένων ἑλληνικῶν βιβλίων.
- Γνωμικά, ἀποφθέγματα, παροιμίας.
- Ἀνακρινώσεις περιληπτικὰς ἐπὶ τῆς παγκοσμίου πνευματικῆς κινήσεως.

Συνεργάται τῆς «ΦΩΝΗΣ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ» εἶναι οἱ πλείστοι τῶν ἐπιφανέστερων συγγραφέων ἐπιστημόνων, λογίων καὶ λογοτεχνῶν, ἐν οἷς οἱ κ.κ. Ἀδαμ. Ἀδαμαντίου, καθηγητῆς Ἑθν. Πανεπ. Μπ. Ἀννίνος.—Ἰω. Βλαχογιάννης.—Δημοσθ. Βουτυρᾶς.—Κ. Γερογιάννης.—Α. Δελμούζος, καθ. Πανεπ. Θεσ/νίκης.—Δ. Εὐαγγελίδης καθ. Πανεπ. Θεσ/νίκης.—Ἰω. Ζερβός.—Π. Ζερβός, καθ. Ἑθν. Πανεπ.—Δ. Γρ. Καμπούρογλου, ἀκαδημαϊκός.—Ν. Καζαντζάκης.—Α. Καμπάνης.—Δ. Καλογερόπουλος.—Ε. Λαμπαδάριος.—Ν. Μπέρτος.—Παῦλος Νιρβάνας, ἀκαδημαϊκός.—Κωστῆς Παλαμᾶς, ἀκαδημαϊκός.—Ζαχαρίας Παπαντωνίου.—Π. Δ. Παναγόπουλος.—Μ. Ροδάς.—Γερ. Σπαταλᾶς.—Στ. Σπεράντσας.—Α. Τραυλάντωνης.—Κ. Χαριτάκης.

Ἡ «ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ» ἐξησφάλισε πρὸς τούτοις τὴν συνεργασίαν ἐπιφανῶν ξένων λογοτεχνῶν καὶ συγγραφέων.

«Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ» κυκλοφορεῖ σὲ 50,000 ἀντίτυπα.

Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ
ΕΤΟΣ Α' ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1931
ΑΡΙΘΜΟΣ 10

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 4
ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ 21-685
ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΚΑΙ ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ
ΕΚΔΟΤΙΚΟΝ ΟΙΚΟΝ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ Α. Ε.
ΑΘΗΝΑΣ
ΤΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΜΕΝΑ
Ἡ ΜΗ ΔΕΝ ΕΠΙΣΤΡΕΦΟΝΤΑΙ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΤΗΣΙΑ ΔΡ. 10
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΤΗΣΙΑ ΔΡ. 25

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.		Σελ.
Ἰ. Ζερβοῦ. Κίνδυνοι τοῦ πολιτισμοῦ μας..	308	F. Thomas. (μεταφρ. Πετρούνια) Ὑπνω- τικαὶ ὑποβολαὶ	323
Δ. Γληνοῦ. Ὁρθογραφικὴ ἀπλοποίησις....	311	Frank Carpenter. Τὰ ψάρια καὶ ἡ ψα- ρικὴ	325
Τῆς παλαιᾶς σοφίας πλούτια	314	Ἱστορία τοῦ διδ. βιβλίου καὶ τῆς ἐκπαίδ. ἐν Ἑλλάδι.....	327
Σχολικὰ βιβλία	315	Σπάνια βιβλία καὶ παλαιὰ χειρόγραφα....	332
Πόλεμος κατὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ βιβλίου....	317	Τὸ Ἡμερολόγιον τοῦ ἱατροῦ Παπαδάκη..	333
Νεοελληνικὴ ποίησις.....	318	Κριτικὴ τοῦ βιβλίου.....	334
Γνωμικὰ καὶ ἀποφθέγματα	319	Βιβλιογραφία	337
Ἐκδοτ. Ὁργανισμὸς κύριος παράγων Κοι- νων. μορφώσεως καὶ ἐκπαίδ. προόδου..	320	Ἀλληλογραφία	338

ΑΓΟΡΑΣΑΤΕ ΟΛΟΙ ΤΟ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ

Βιβλίον ἀπαραίτητον δι' οἰκογενείας, ἐπαγγελματίας, ἐμπόρους, βιομηχάνους, σπουδαστάς, διότι περιέχει ὁδηγίαν καὶ γνώσεις ὑγιεινῆς, οἰκιακῆς οἰκονομίας, καλλιτεχνίας, διακοσμητικῆς, στατιστικῆς, λογοτεχνίας κ.λ. Θὰ διανεμηθοῦν βραβεῖα ΔΡΑΧ. 50.000 εἰς τοὺς ἀγοραστάς τοῦ Ἡμερολογίου.

ΤΙΜΗ ΔΡΑΧ. 50.— ΧΡΥΣΟΔΕΤΟΝ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧ. ΤΟΥ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ

ΔΩΡΕΑ *Kar. Xatzji*

ΗΜΕΡΟΜ. *29-9-78*

ΑΡΙΘ. *23462*

Κίνδυνοι του Πολιτισμού μας

Ι. ΖΕΡΒΟΥ

Είναι δύσκολα τα τωρινά χρόνια στις πιο πολιτισμένες χώρες, δηλαδή σε όλες σχεδόν της Ευρωπαϊκής ήμεφιλίας. Κι όσο πιο μεγάλες επικράτειες αποτελούν αυτές οι χώρες, τόσο πιο πολλές ανησυχίες έχουν κι άβεβαιότητες και στενοχώριες. Κάθε λογής στενοχώριες, ιδίως οικονομικές και άβεβαιότητες κι ανησυχίες, κυρίως κοινωνικές.

Μιά από τις πιο περίπλοκες και πιο γενικές στενοχώριες, ή μεγαλύτερη τώρα, προέρχεται από την έλλειψη εργασίας εις τα βιομηχανικά προπάντων και στα έμπορικά μεγάλα κέντρα. Έκατομμύρια πολλά βρίσκονται στην Εύρώπη και στην Άμερική άνεργοι, —σχεδόν το ένα δέκατο του εργατικού πληθυσμού— με πρόβλεψη ότι το ποσοστό αυτό θα γίνεται ολοένα μεγαλύτερο. Κι όλος αυτός ο άνεργος κόσμος τώρα ζητάει όχι περιστατικά, όπως ή λιγάριθμη χασομέρική πλέμπα της αυτοκρατορικής Ρώμης *rapein et eicerepses* (ψωμί και θεάματα του σίρκου) αλλά ένα τακτικό και νομοθετημένο έπίδομα της άνεργίας του. Κι έχει την έξιωση ν' αναγνωρισθεί το δικαίωμα τούτο σε κάθε πολίτη κοντά στ' άλλα εικονικά ή ουσιαστικά δικαιώματα του. Δικαίωμα που πρόκειται νάναι το πραγματικότερο απ' όλα και που διά μέσου του Δημοσίου Ταμείου βαράίνει όχι τόσο τους λίγους πλούσιους κι εισοδηματίες, όσο τους εργατικούς, τους υπαλλήλους και

τους μικροεπαγγελματίες. Γιατί άλλου τα 60, άλλου τα 65, κι άλλου τα 70 τοίς έκατό των φόρων βαραίνουν το πολύ πληθος (έμμεση φορολογία στην εισαγωγή, στην έξαγωγή, στην κατανάλωση ειδών πρώτης ανάγκης, χαρτόσημο, γραμματόσημο, φόροι γεωργικής παραγωγής, μονοπώλια κ.λ.). Κι ακόμη δικαίωμα, που όσο εύκολο φαίνεται κι έν μέρει είναι, άλλο τόσο προβλέπεται κοινωνικώς επίκινδυνο κι επίζημιο, γιατί άπλώνει όλο και πιο πολύ την άνεργία, ένω έξ άλλου φέρνει μιιά κοινωνική καχεξία, που τείνει να ξεελιχθεί σε ολοκληρωτική κακομοιριά. Γιατί βέβαια οι παλιές μορφής φόροι, που μεγάλωσαν κι ολοένα μεγαλώνουν, κι οι νέοι που έπινοήθηκαν κι όλο ένά έπινοοούνται, έλαττώνουν την οικονομική άντοχή μεγάλου ποσοστού των ιδιωτών, εξασθενίζουν την καταναλωτική δύναμη των πολλών. Και φαίνεται γι' αυτό δά το λόγο σαν μαθηματικώς βέβαιο το ότι από τους έννέα που αναγκαστικά σήμερα συνεισφέρουνε γιά να συντηρηθεί ο δέκατος πολίτης, ο άνεργος, γλήγορά ο έννας τους θα καταντήσει στην ίδια περίπτωση φτώχεια του άνεργου και θ' άπομείνουν έτσι οι όχτώ να συνεισφέρουν αναγκαστικά γιά συντήρηση των άλλων δύο· και όμοια πάλι έξ αίτίας της κοινωνικής δυστυχίας και της κρατικής φορολογίας ένδέχεται στους δύο άνεργους ή μόνο άπορους να προστεθεί τρίτος.

Ούτε και μπορεί να γίνει πρόβλεψη πότε θα σταματήσει το κακό, που παρουσιάζεται στις μεγάλες ιδίως κοινωνίες σαν άναπτυσσόμενο μέσα σε φαύλο κύκλο, όπου το αίτιο γίνεται αίτιατό και πάλι το αίτιατό γίνεται αίτιο, χωρίς να βγαίνει λογική καμία λύση—ένά σταμάτημα του κακού.

Σε τέτιους οικονομικής μορφής ή προσόμοιους φαύλους κύκλους βρέθηκαν οι διάφοροι περασμένοι λαοί στα χρόνια που παίρνανε πιά τον κατήφορο της παρακμής. Ζητήματα, που δέ μπορούσε να βρεθεί γι' αυτά καμία λύση, άποσυνθετικά φαινόμενα, που καταλήγανε σε άδιέξοδο, ήταν, όπως βλέπουμε στην ιστορία, τα πρώτα συμπτώματα παρακμής όλων εκείνων των πιότερο ή λιγώτερο παλαιών κλειστών πολιτισμών.

Και σαν ένα σύμπτωμα λοιπόν επικήμενης παρακμής, σαν αρχή του τέλους θα μπορούσε να νομισθεί ο δικός μας φαύλος κύκλος της άνεργίας, αν ο πολιτισμός μας δέν είχε την έκταση, την ένταση και τη δύναμη, που έχει. Σ' ένα τέτιο πολιτισμό, που περιέχει άσύγκριτα πιότερες ικανότητες, πρακτικές άξίες και δυναμικότητες, παρά όσες όλοι μαζί οι προηγούμενοι του πολιτισμοί δέν μπορεί να θεωρηθεί σύμπτωμα παρακμής του μιιά μόνη έστω μεγάλη ή έστω και άλυτη περιπέτεια είτε οικονομική είτε άλλη (πόλεμοι, έπιδημίες, έπαναστάσεις κ.λ.). 'Η έκταση του πολιτισμού αυτού, που πραγματικώς άπλώνεται πάνω στη μισή και παραπάνω γή, κυρίαρχος συνάμα και όλων των θαλασσών, άφίνει πάντοτε κάποια μέρη του συνόλου του σχετικώς άλώβητα, ένω έξ άλλου οι πρακτικές άξίες κι ικανότητες, που έχει αυτός ο πολιτισμός, τον εξασφαλίζουν από κάθε έπιδρομή υποδεέστερων λαών και παρουσιάζουν μάλιστα όλότελα φάνταστικό το λεγόμενο κίνδυνο της Ευρωπαϊκής ήμεφιλίας από επικράτηση της κίτρινης φυλής.

Προμύνημα παρακμής λοιπόν δέν μπορεί καθ'αυτό να θεωρηθεί το οικονομικό φαινόμενο της άνεργίας όσο κι αν το υποθέσουμε γενικευόμενο και άνεπίδεκτο μιιάς θετικής λύσης.—'Αλλ' αν δέν μάς παρασύρει μόνο του αυτό το φαινόμενο σ' ένα κοινωνικό άδιέξοδο, μπορεί όμως αν έπε-

κταθεί ή και μόνο αν δέν περιορισθεί να έχει επικίνδυνες συνέπειες πολιτικοκοινωνικές σε άνυπολόγιστη έκταση. Γιατί και μόλα τα έπίδόματα ή άνεργία είναι φτώχεια και στέρψη των άνέργων, ένω έξ άλλου φέρνει την οικονομική ταλαιπωρία και τη δυσaréσκεια πολλών άλλων. Κι ή τέτια φτώχεια κι ή τέτια δυσaréσκεια προκαλούν κοινωνικές άνωμαλίες κι άποτελούν προδιάθεση και προεισαγωγή σε κοινωνικές άνατροπές.

Οι σπασμωδικές, άκατάστατες και συχνά άντιφατικές προσπάθειες κι ένεργειες που ως τώρα γίνηκαν και γίνονται από τις κυβερνήσεις των μεγάλων χωρών, όπου κυρίως άπλώνεται ή άνεργία δέν φαίνονται ικανές να εξαλείψουν τον κίνδυνο. Γιατί—και σωστά το είπαν και το έξήγησαν τελευταίως κάποιοι πλατύτερης άντίληψης κοινωνιολόγοι—όλες οι τέτιες ένεργειες άπόβλεψαν και άποβλέπουν εις το πώς να χορηγούνται στους άνεργους έπίδόματα γιά να μη πεινούν ή άκόμα εις το πώς να γίνονται δημόσια έργα, τα λεγόμενα παραγωγικά, γιά να βρίσκουνε σ' αυτά έργασία μερικοί άνεργοι ή τέλος στο πώς να περιορισθούν οι κρατικές δαπάνες με άντικειμενικό σκοπό την έλάττωση της φορολογίας.

'Αλλά τα νομοθετημένα έπίδόματα καθώς κι οι διάφορες περιθάψεις άνεργίας (φιλανθρωπισμός ή πολιτική σκοπιμότης) παγιώνουν και μάλιστα χειροτερεύουν την έκρυθμη κατάσταση. Κι άνεξάρτητα προς κάθε από άνθρώπινη έλληγγύη έπιβαλλόμενη συμπάθεια, είναι από την πείρα βεβαιωμένο κι από τη θεωρία έξηγημένο κι άποδειγμένο το γεγονός, ότι όσο πιο πλατεία συστηματική και πάγια συνδρομή γίνεται στην άπορη κοινωνική τάξη, τόσο ή τάξη αυτή πληθαίνει. 'Ηδη στην Εισαγωγή της Κοινωνιολογίας του, δηλαδή έδώ και πενήντα χρόνια, το παρατήρησε και το άνάλυσε το φαινόμενο αυτό ο Σπένσερ. Κι άπό τότε άλλοι πολλοί κοινωνιολόγοι το βεβαίωσαν.

Έξ άλλου τα λεγόμενα παραγωγικά δημόσια έργα, όταν δέν έκτελούνται βαθμηδόν και σαν φυσιολογική συνέπεια της όλης κοινωνικής και κρατικής εξέλιξης, άνάλογα και σύμμετρα με την οικονομική όργάνωση, άνάπτυξη και άντοχή της

χώρας όπου εκτελούνται, προκαλούν σημαντικούς κλονισμούς στα δημόσια οικονομικά κι επακολουθώς πιέζουν κι αρρωσταίνουν την όλη κοινωνική οικονομία. Και τούτο επίσης το απόδειξεν η πείρα και το διευκρίνισεν η ειδική επιτήρησις. Κι άλλώς τα τέτια δημόσια έργα, στις μεγάλες ιδίως χώρες μονάχα ένα μικρό ποσοστό ανέργων απασχολούν προσωρινώς, ενώ συνάμα και στον ίδιο καιρό άλλοι πλιότεροι καταντούν άνεργοι. Και ως σημειωθεί ακόμη το ότι σε τέτια με ανώμαλη και γοργή προσπάθεια εκτελούμενα έργα γίνονται συχνά σφάλματα κι άβλεψίες και οικονομικές αταξίες και αθέμιτες ωφέλειες ατόμων και πλουτισμοί εργοληπτών με ζημία και σε βάρος της όλης κοινωνικής οικονομίας.

Οικονομίες, τέλος, εις τις δαπάνες του κρατικού οργανισμού είναι βέβαια κατωρθωτές, όχι όμως τόσο απότομα, ούτε και τόσο μεγάλες όσο κοινώς πιστεύεται. Γιατί το άστικό πολιτειακό σύστημα, όπως εξελίχθηκε με τον κοινοβουλευτισμό και την επακόλουθη του πολυνομία, είναι βασικά πολύτροπο, πολυσύνθετο και πολύπλοκο· δεν μπορεί να κυβερνά και να διοικεί χωρίς πολυάριθμη και πολυδάπανη και συνήθως μικρής έργασιακής αποδοτικότητας υπαλληλία. Όχι γιατί εκείνοι που απασχολούνται σαν υπάλληλοι του δημοσίου δεν έχουν ικανότητα ή διάθεση να εργάζονται κι ακόμα όχι γιατί δεν εργάζονται, αλλά γιατί κατά ένα μεγάλο ποσοστό ή καθορισμένη απασχόληση τους είναι τυπική ή γραφειοκρατική ή πλεονάζουσα ή διχως συνέχεια. Και το τέτιο σύστημα, παρουσιάζοντας αναπόδραστα ελλείψεις, κενά και ανάγκες επιβλέψεως φαίνεται προορισμένο να φτιάνει ολοένα ειδικές υπηρεσίες, ειδικούς οργανισμούς, ειδικά συμβούλια κ.λ.—«Σε πολλές κρατικές υπηρεσίες μπήκανε τον 19ο αιώνα—παρατηρεί σωστά ο Δρ. Ι. Σιβορί—πολλές διαιρέσεις και υποδιαιρέσεις δικαιοδοσίας, πολλοί γραφειοκρατικοί τύποι, ώστε τα διοικητικά μας συστήματα να τείνουν κάπως σ' ένα ιδιότυπο μανταρινισμό».—Και βέβαια για να γίνουν απότομως πολύ μεγάλες περικοπές και οικονομίες στους έτσι διαμορφωμένους διοικητικούς οργανισμούς δεν είναι κατορθωτό. Μόνο στο κεφάλαιο δαπάνης για

την ένοπλη δύναμη (στρατό, στόλο, πολεμοφόδια κ.λ.) θα μπορούσε να γίνουν μεγάλες οικονομίες· αλλά γι' αυτές προαπαιτείται συμφωνία θετική όλων των μεγάλων κρατών, εφαρμοσμένη σύμβαση άφοπλισμού, που για την ώρα προβάλλει όχι σαν επικείμενη πραγματικότητα, αλλά σαν ακαθόριστη κοινή εύχή. Κι απαλλιώς ακόμα και όταν θα γινόταν μια τέτια πραγματοποιήσιμη συμφωνία άφοπλισμού δε θα μπορούσε να δώσει άμεσα και ολοκληρωτικά το ανακουφιστικό οικονομικώς αποτέλεσμα της. Γιατί δεν είναι δυνατόν απότομως να εκλείψουν ή και σε πολύ μεγάλη έκταση να ελαττωθούν οι σχετικές βιομηχανίες, επαγγελματικές απασχολήσεις και έργασίες, χωρίς να προκληθεί επικίνδυνος άπευθείας οικονομικός, αλλά και άλλων έκδηλώσεων κοινωνικός σάλος. Έτσι η αναμφισβήτητη μεγάλη ψυχολογική επίδραση μάλλον παρά η οικονομική ανακούφιση θα ήταν το άμεσο ευεργετικό αποτέλεσμα μιας τέτιας συμφωνίας άφοπλισμού.

Και άνακεφαλαιωτικά λοιπόν, ούτε τα επιδόματα της ανεργίας κι οι επιβαλλόμενες περιθάλψεις των άπόρων, ούτε τα δημόσια έργα που αποβλέπουν εις τόν ν' απασχολούν ένα ποσοστό ανέργων, ούτε οι μελετώμενες μάλλον παρά πραγματοποιούμενες κρατικές οικονομίες, άρκοι πράγματι να εξαλείψουν τις οικονομικές στενοχώριες του κοινωνικού συνόλου, να εξαφανίσουν τις άνησυχίες κι άβεβαιότητες του, ν' αποκαταστήσουν μια άνεκτη όμαλότητα κι εύρυθμία. Ένέργειες άλλες και άλλα γενικώτερα μέτρα φαίνεται να χρειάζονται.

Άλλ' όπως μās οδηγεί η Κοινωνική Έπιστήμη για να είναι βάσιμες οι πρόβλεψεις και θετικές οι προσπάθειες θεραπείας ενός κοινωνικού κακού πρέπει πρώτα να εξετασθούν και να διευκρινισθούν τα αίτια που το προκάλεσαν.

Μια τέτια διερεύνηση πάνω στα αίτια της ανεργίας, βασιζόμενη σε στατιστικές και φωτισμένη από τις γνώμες και τις απόψεις ειδικών θεωρητικών θα επιχειρήσουμε στο επόμενο φύλλο.

Σήμερα, που καταπιάνουμαι να γράψω το τρίτο τούτο σημείωμα για την όρθογραφία, έχω στα χέρια μου έναν άναπάντεχο μικρό θησαυρό. Τόν πρώτο τόμο από τη «Μεγάλη Ρωμαϊκή έπιστημονική γραμματική», του Ψυχάρη. Τό βιβλίο είναι τυπωμένο από τα 1929. Έπειδή όμως υπάρχει κάποια διχογνωμία με τόν εκδότη, βρίσκεται άποθηκεμένο στο Παρίσι και δεν κυκλοφόρησε. Ένας ευγενικός φίλος μου έφερε ένα αντίτυπο για πρωτοχρονιάτικο δώρο και τ'όμολογώ, πώς δε θα μπορούσε κανείς να μου κάμει καλύτερο. Έπεσα στο διάβασμα του βιβλίου και νά, που στην πρώτη κιόλας σελίδα βρίσκω μια σημείωση για την όρθογραφία. Γράφει ο Ψυχάρης.

«Ζητώ συγνώμη σε πολλούς μου φίλους για την έλεεινή όρθογραφία, που νόμισα πιο φρόνιμο νακολουθήσω ακόμη εδώ. Θα ξηγηθούμε στο τέλος του τρίτου μας τόμου. Αρχίζουν να συνηθίζουνε στη γλώσσα, που είναι το κυριώτερο. Μερικοί σκουντάφτουνε με τα σωστά τους στην όρθογραφία. Να κάμουμε και μεις ένα βήμα προς άφτους, να τους γίνη έφκολία.» (σελ. 1).

Από τη σημείωση αυτή βγαίνουνε τ'άκολουθα συμπεράσματα. Ό Ψυχάρης θεωρεί την όρθογραφία, που έχει κανονίσει σε πολλά ο ίδιος, έλεεινή. Δεν ξαίρουμε ακόμη, κατά που θέλει να τήνε διορθώσει, γιατί δεν έχουμε τόν τρίτο τόμο στα χέρια μας. Ίσως όμως να πρόκειται για το σύστημα του τονισμού. Ό Ψυχάρης είχε αρχίσει τόν τελευταίο καιρό να γράφει μ'έναν τόνο και χωρίς πνέματα. Στη γραμματική του όμως και σε όσα δημοσίεψε τα δυο τελευταία χρόνια της ζωής του ξαναγυρίζει στο σύστημα των τόνων. Ίσως λοιπόν το ξαναγύρισμα τούτο να έννοει, όταν λέει, πώς κάνει ένα βήμα σ' εκείνους, που σκουντάφτουνε στην όρθογραφία, για «να τους γίνη έφκολία».

Για την όρθογραφία μιλάει ακόμη ο Ψυχάρης και μέσα στο γενικό πρόλογο της Γραμματικής του. «Χάος στη γλώσσα, χάος στην ψυχή. Χάος ακόμη και στην

όρθογραφία. Να το ξαίρουμε όμως. Ένα έθνος δεν μπορεί να προκόψει, καλέ, τί λέω; να ζήση στο χάος δεν μπορεί» (σελ. 14).

Αυτό το χάος πρέπει να λείψει. Και τόσο περισσότερο, όσο ο Ψυχάρης στοχάζεται και την ανάγκη να διδάσκεται η γλώσσα και να τη μαθαίνουν τα παιδιά. «Έγώ το ΠΑΙΔΙ συλλογιούμαι να μπορέσει το παιδί να μάθη τη γλώσσα του. Καμιά πρόληψη δε λογαριάζει μπροστά σε τέτοιο σκοπό έθνικό, καμιά δε στέκει.» (σελ. 17). Και σε άλλο μέρος μιλώντας για τόν Krumphacher που χτυπάει τους «άπολυτους κανόνες» του Ψυχάρη, λέει «Ό Krumphacher δε συλλογίστηκε τα παιδιά, που γραμματική τους χρειάζεται, είδεμή του κάκου πολέμου και πάει του βρόντου ή τόση δουλειά» (σελ. 67).

Άναγνωρίζει λοιπόν ο Ψυχάρης, πώς έχουμε χάος και στην όρθογραφία και το μόνο, που δε φαίνεται καθαρά, είναι αν περιλαβαίνει και τη δική του όρθογραφία μέσα στο χάος.

Όταν εξετάζουμε το όρθογραφικό μας πρόβλημα, πρέπει να έχουμε καθαρά στο νού μας, πώς το πρόβλημα είναι διπλό. Πρόβλημα δυσκολίας, και πρόβλημα χάους. Είναι δυο πράματα ξεχωριστά. Μια όρθογραφία μπορεί να είναι τρομερά δύσκολη και όμως άπόλυτα ταχτοποιημένη και κανονισμένη. Και πάλι μπορεί να είναι εύκολη και όμως άταχτοποιήτη. Στη δημοτική γλώσσα συντρέχουνε και τα δυο και δυσκολία και χάος. Και όταν γίνεται προσπάθεια να λύσουμε το όρθογραφικό πρόβλημα, πρέπει να έχουμε και τα δυο στο νού μας και άπλοποιήση και κανονισμό της όρθογραφίας. Πρίν να προχωρήσω λοιπόν στα σημειώματα μου, νόμισα καλό να εξετάσω την όρθογραφία του Ψυχάρη από τη διπλήν αυτή άποψη, γιατί θα βγάλουμε ίσως χρήσιμα συμπεράσματα.

Κανονίζοντας ο Ψυχάρης την όρθογραφία του είχε δυο οδηγούς, τη γλώσσολογία και το παιδί. Για

την πρώτη δεν έχουμε αμφιβολία, για το δεύτερο πολλές, πάρα πολλές. Όπου βρεθήκανε σε σύγκρουση ή γλωσσολογική με την παιδαγωγική άποψη, ο Ψυχάρης ξέχασε το παιδί ή για να πούμε καλύτερα στάθηκε ολότελα ανισος στο ζύγισμα των δυο αυτών παραγόντων. Γι' αυτό ή ορθογραφία του παρουσιάζει μεγάλες ανισότητες, άλλου θαρραλέους νεοτερισμούς, πού ίσα ίσα έρεθίζανε το μάτι και προκαλούσαν την αντίδραση και άλλου άνεξήγητη συντηρητικότητα και λησμοσύνη του παιδιού.

Έγινε μάλιστα και κάτι άλλο. Σε πολλούς από τους θαρραλέους νεοτερισμούς του δεν πολυλογάριαζε ούτε τη γλωσσολογία. Παραβίαζε την ιστορική παράδοση και την έτυμολογία με τη μεγαλύτερη ξενοιασιά. Και στη συντηρητικότητα του από την άλλη μεριά βλέπουμε υπερβολικό σεβασμό της ιστορικής παράδοσης, υπερβολικό σεβασμό της στενής γραμματικής έννοιας, έτσι, πού «κ ανόνας» και μάλιστα κανόνες χρηστικός δέ βγαίνει και ή ορθογραφία δυσκολεύεται υπερβολικά.

Ας τὰ πιστοποιήσουμε αυτά με μερικά παραδείγματα:

α') Ο Ψυχάρης δέ δίστασε να γράφει τις δίφτογγες αυ και ευ με φ και με β παντού χωρίς εξαίρεση: αφτός, τελεφταίος, φκαριστώ, αβλή, αβγό, αφτί, γαβγίζω, έαφτός, ψεβδώνυμο, αβριο, πρωτέβουσα, έβαγγέλια κ.τ.τ., άπλοποίηση σπουδαία, μα πού οι περισσότεροι δημοτικιστάδες διστάζουν να την εφαρμόσουν ως σήμερα.

β') Ο Ψυχάρης κανόνισε όλα τὰ ουσιαστικά, πού τονίζονται στη λήγουσα στην ονομαστική, αίτιατική και κλητική, να παίρνουν όξεία και στη γενική περισπωμένη. Έτσι ο Ήρακλης, ο Θεμιστοκλής, ο Σοφοκλής, ή Άθηνά, ή γή κλπ. ενάντια στην παράδοση παίρνουν όξεία.

Ο κανόνας αυτός, άπλος, σωστός και παιδαγωγικός, δέ βρήκε μίμηση σε όλους και όμως πρέπει να καθιερωθεί. Είναι από τους πιο πετυχημένους.

γ') Ο Ψυχάρης έβαλε όξεία σε όλα τὰ επιρήματα και τους συνδέσμους, πού έχουν μακρόχρονο φωνήεντο ή δίφτογγο

στη λήγουσα και τονίζονται σ' αυτή. Γράφει άφού, ενώ, εκεί, παντού, αλλιώς κλπ. Και σ' αυτό λίγοι δημοτικιστάδες τον ακολουθήσανε ως τώρα.

δ') Ο Ψυχάρης κανόνισε όλα τὰ επίθετα σε—υς να γραφτούν με —η: ο βαθής, ο παχής, ο πολής: και σχημάτισε τὰ γένη τους ο βαθείς, ή βαθεία, τὸ βαθεί, ο παχής, ή παχεία, τὸ παχί. Άνάλογα κανόνισε και τὰ παραθετικά τους σε—ήτερος—ήτατος: παχής, παχήτερος, παχήτατος, έβρης, έβρήτερος, έβρήτατος. Και ανάλογα έγραψε και τὸ καλήτερος με η. Γράφοντας τὸ πολί με —ι έγραψε και όλα τὰ σύνθετα από αυτό με —ι, πολισκοτίζομαι, πολιπροσέχω, πολιγράφος, πολίτιμος, πολίτελεια. Βλέπουμε δηλαδή έδώ τὸν Ψυχάρη να χτυπάει κατάμουτρα την παράδοση και να αλλάζει την ορθογραφία σε πάμπολλες λέξεις καθιερωμένες, ούτε διφορούμενες, ούτε με διπλό κανόνα. Ταυτόχρονα όμως τὸ φάρδυνε, πάχυνε, βάθυνε, τὰ κρατάει με —υ (σάν να έρχονται από επίθετα σε—υς).

ε') Ο Ψυχάρης σύμφωνα με τὸ ρήμα ρίχνω, πού τὸ έγραψε κατά τη γνώμη μου σωστά με ι, κανόνισε και τὸ δείχνω και κηρύχνω και τὰ έγραψε κι αυτά με ι, δίχνω, κηρίχνω. Και ύστερ' απ' αυτό γράφει έδιξα, ν' αποδίξη, κήριξα, προκήριξη, απόδιξη κ.λ.π. Επίσης κατά τὰ σε—ίζω γράφει δανίζω. Δέ νοιάζεται δηλαδή και σ' αυτά καθόλου για την παράδοση και αλλάζει την ορθογραφία σε λέξεις γνωστές και κοινότητες. Κανένας δέν τὸν ακολουθήσε και σ' αυτά.

στ') Τέλος, για να φέρουμε ακόμη ένα παράδειγμα από τους νεοτερισμούς του, ως σημειώσουμε, πώς βάζει όξεία σε όλα τὰ θηλυκά, πού τονίζονται στην παραλήγουσα και τελειώνουν σε—α. Γράφει γλώσσα, πείρα, μοίρα κ.λ.π., άπλοποίηση πολύ σωστή, πού πολλοί δημοτικιστάδες τή δεχτήκανε και μεις τήνε καταγράψαμε σε τούτα τὰ σημειώματα.

Και όμως ο ίδιος ο Ψυχάρης από την άλλη ή κρατάει ορθογραφίες, πού έχουν

ποικιλία και δυσκολία να διδαχτούνε και γίνονται άφορμή για πολλά λάθια, ή δημιουργεί ο ίδιος ποικιλίες και δυσκολίες μεγάλες από μιαν άκατανόητη προσκόλληση στην ιστορική γραμματική. Ας δούμε μερικά παραδείγματα.

1. Ο Ψυχάρης κρατάει τὸ η τῆς υποταχτικής. Θα πῆ, θα πῆτε, να παραβῆ, να μεστώσης, να διῆς, να παρατηθῆ, να καταστρέψῃ κλπ. Πριν έβαζε και υπογραφή στὸν ένικό αριθμό να μεστώσης, να διῆς. Για ποιὸ λόγο; Πως δέ συλλογίστηκε τὸ παιδί ο Ψυχάρης, πού τὸ γράφει και με κεφαλαίο γράμμα, για να δείξει τὸ μεγάλο του ενδιαφέρον;

2. Ο Ψυχάρης κρατάει και τὰ παραθετικά σε—ώτερος και —ώτατος, μιὰ γραφή δηλαδή διπλογραφούμενη, σε άλλα με —ο και σε άλλα με —ω, μιὰ γραφή, πού χρειάζεται να διδαχτούνε ειδικοί κανόνες και μάλιστα κανόνες για δίχρονα, κανόνες μηχανικής μνήμης δυσκολομάθητοι.

3. Ο Ψυχάρης κρατάει τὴ χρονική αύξηση του —ο σε —ω στα ρήματα. Γράφει κατώρθωσε, ώρισες, ξωρισμένος (εξόριστος). Και τὸ κάνει αυτό ο Ψυχάρης, μόνο πού ο ίδιος διδάσκει στη σελ. 22. «Η άξηση έχασε κάθε σημασία. Γιὰν έχει, δέν μπορεί νάχη άξηση πιά». Γιὰν λοιπόν τήνε κρατάει στην ορθογραφία; Για να δυσκολεύει τὰ παιδιά; Για να μᾶς άναγκάσει να βάλουμε στη γραμματική κεφάλαιο και κανόνα για τὴ χρονική αύξηση;

4. Ο Ψυχάρης δέν τόλμησε να κανονίσει τὰ δίχρονα, πού βρίσκονται στην παραλήγουσα σε πολλά ουσιαστικά και γράφει δρᾶμα, πρᾶμα, μῖσος (και από τήν άλλη τᾶμα, θᾶμα).

Κρατάει δηλαδή από υπερβολικό σεβασμό στην παράδοση μιὰ δυσκολία και μιὰ πηγή από άπειρα λάθια.

5. Ο Ψυχάρης γράφει, ή παχεία, ή βαθεία, ή τραχεία, ακόμα και ή κακεία, κρατώντας και άπλώνοντας μιὰ παράδοση, πού δέν είναι καν σωστή γλωσσολογικά.

6. Τέλος ο Ψυχάρης έκαμε κάτι, πού από παιδαγωγική άποψη είναι ολότελα άκατανόητο. Καθώς είδαμε, τὸν κανόνα, πώς σπου τονίζεται μακρόχρονη παραλήγουσα με βραχύχρονη λήγουσα, βάζουμε περισπωμένη, τότε σέβεται ο Ψυχάρης παντού και πάντα. Και όμως τότε βλέπετε να γράφει: ακούνε, καμαρώστε, ακούστε, αφήστε, άνοίχτε, παρατηρήστε. Γιατί αυτό; Γιατί οι παραλήγουσες αυτές στην αρχαία ή στην καθαρεύουσα ήτανε προπαραλήγουσες ή είχανε λήγουσα μακρόχρονη: ακούουσι ή ακούουν, καμαρώσατε (αυτό τί είναι; ούτε αρχαία ούτε καθαρεύουσα!), ακούσατε, αφήσατε (και αυτό τί είναι;), άνοίξατε (άνοίξτε, άνοίχτε!) κ.τ.τ. Και έτσι φτάνει να γράφει δίπλα δίπλα: θα ποροῦνε και θα κλαίνε (σελ. 15). Πώς να διδαχτούνε σε παιδιά τέτια πράματα; τί κανόνες να βγει από τούτα δώ τὰ υπερδέματα; Τί γίνηκε τὸ ΠΑΙΔΙ, πού τόσο τὸ συλλογίζότανε ο Ψυχάρης;

Άληθινά λοιπόν τ' ορθογραφικό τὸ χάος βρίσκεται και στὸν ίδιο τὸν Ψυχάρη και τὸ πρόβλημα τώρα μᾶς παρουσιάζεται ακόμα φοβερότερο.

Γιατί τὸ ΠΑΙΔΙ δέν είναι πιά φιλολογία, είναι μιὰ φοβερή άπαιτηση και ένα χρέος άκαταμάχητο μπροστά μας.

Έφτακόσες πενήντα χιλιάδες παιδιά καθοούνται τούτη τὴ στιγμή στα θρανία, έφτακόσες πενήντα χιλιάδες έλληνόπουλα μᾶς ζητᾶνε να ταχτοποιήσουμε τὸ χάος και να τὰ μορφώσουμε. Δέ μᾶς χροστᾶνε τίποτα τὰ παιδιά τούτα για να τ' αφήνουμε να παραδέρνουνε μέσα στις δικές μας αδυναμίες.

Οι δημοτικιστάδες πήρανε πάνω τους τεράστια ευθύνη. Έχουνε χρέος να δουλέψουνε για να βάλουνε σε τάξη τούτα χίστο τήν ορθογραφία.

Γι' αυτό έχει σημασία να επιμείνουμε ακόμη στην εξέταση του προβλήματος. Και βλέπω, πώς θα χρειαστούνε και άλλα σημειώματα.

Τῆς σαλιας σοφίας αλοῦτια

2ο. Οἱ Λτοχασμοὶ τοῦ Δημοκρίτου στὴν Ἰδιική

Ὁ πόθος τοῦ πλούτου, ἂν δὲν παύει νὰ ὑπάρχει ὅταν ἔχει πιὰ ἱκανοποιηθεῖ, γίνε-
ται τότε πιὸ ὀδυνηρὸς παρ' ὅτι ἡ με-
γάλη φτώχεια. Γιατὶ ὅσο μεγαλύτερος ὁ
πόθος, τόσο ἡ ἀνάγκη τοῦ χορτασμοῦ του
εἶναι πιὸ καταθλιπτική.

Ἐκείνους τοὺς νόμους ποὺ ἔχουνε κάμει
ἐναντίον τῶν βλαβερῶν ζώων καὶ τῶν
ἐρπετῶν θὰ ἔπρεπε, θαρῶ, νὰ τοὺς ἐφαρ-
μόσουν καὶ ἐναντίον τῶν ἀνθρώπων. Ἐτσι
θὰ μπορούσε νὰ σκοτώνουν τὸ βλαβερὸ
ἄνθρωπο σὲ κάθε ἐπικράτεια, ἂν ὁ νόμος
δὲν τὸ ἀπαγόρευε. Ἀλλὰ τώρα κάποιοι
βῶμοι τῆς χώρας, κάποιες ὑποχρεώσεις,
κάποιες κοινωνικὲς συνθήκες τὸ ἀπαγο-
ρεύουν.

Πρέπει νὰ ὑπερασπιζόμαστε μὲ ὅλες
μας τὶς δυνάμεις ἐκείνους ποὺ πάσχουν
ἀπὸ τὴν ἀδικία καὶ νὰ τὴν ἐμποδίζουμε
μάλιστα νὰ γίνε-ται. Ἡ τέττα ἐνέργεια μας
εἶναι δίκαιη καὶ καλή, ἐνῶ ἡ ἀντίθετη
εἶναι ἀδικη καὶ κακή.

Οἱ παρακατιανοὶ πολῖτες ὅσο εἶναι
πιὸ ἀνάξιοι τῶν ἀξιωματῶν ποὺ ἔλαχε
νὰ κατέχουν, τόσο καὶ πιὸ ἀμέλεια ἔχουν
καὶ ἡλιθιότητα καὶ ἀλαζονεία.

Ἐκεῖνος ποὺ κάνει ἀξιο-τρόπιαστη πρά-
ξη πρέπει πρῶτ' ἀπ' ὅλους ὁ ἴδιος μο-
ναχὸς του νὰ ντρέπεται γι' αὐτήν.

Ἐνα εἶδος ἀπληστίας εἶναι τὸ νὰ μι-
λᾷ κανεὶς γιὰ ὅλα καὶ νὰ μὴ θέλει ν' ἀκούει
τίποτε.

Ἐκεῖνος ποὺ κάνει τὴν ἀδικία εἶναι βέ-
βαια πιὸ ἀξιοθρήνητος ἀπὸ κείνον ποὺ
τὴν ὑφίσταται.

Ἡ μετάνοια γιὰ τὶς ντροπιασμένες πρά-
ξεις εἶναι καθαυτὸ ἡ σωτηρία τῆς ζωῆς.

Πρέπει νὰσαι ἀφ' ἑαυτοῦ σου καλός,
εἰδ' ἀλλέως νὰ γίνεσαι βαθμὴδὸν καλὸς
ἀπὸ μίμηση.

Ὁ ἄνθρωπος ἀποτελεῖ καθένας στὸ σύ-
νολο του ἓνα μικρὸ κόσμο.

Οἱ ἐκδηλώσεις ἐκτίμησης ἀσκοῦν μεγάλη
ἐπίδραση πάνω στοὺς νοήμονες ἀνθρώ-
πους κι ἀκόμα σ' ἐκείνους ποὺ ἔχουν τὸ
αἶσθημα τῆς τιμῆς.

Ἐκεῖνος ποὺ ἐπιθυμεῖ ἀγαθὰ τῆς ψυχῆς,
ἐπιδιώκει κάτι θεῖο· ἀπεναντίας ἐκεῖνος
ποὺ ζητᾷ σωματικὲς ἀπολαύσεις δὲν
μπορεῖ νὰ κατέχει παρὰ φθαρτὰ ἀγαθὰ.

Ὅχι ἀπὸ φόβο, ἀλλὰ ἀπὸ καθῆκον
πρέπει ν' ἀπέχουμε ἀπὸ τὸ νὰ κάνουμε
ἀξιοποινες πράξεις.

Εἶναι ἀληθινὸ μεγαλεῖο τὸ νὰ μὴ λη-
σμονοῦμε νὰ κάνουμε τὰ καθήκοντα μας
στὴν ὥρα τῆς δυστυχίας.

Ἐκεῖνος ποὺ λέει τὴν ἀλήθεια δὲν ἔχει
ἀνάγκη ἀπὸ πολλὰ λόγια.

Κανόνας ζωῆς πρακτικὸς εἶναι τὸ νὰ
σεβόμαστε τὸ νόμο, τὸν ἄρχοντα καὶ τὸν
πιὸ σοφὸ.

Ὁ τίμιος ἄνθρωπος ἀψηφᾷ τὴν κάθε
κατηγορία τῶν κακῶν.

Εἶναι ὀδυνηρὸ τὸ νὰ δέχεται κανεὶς δια-
ταγὲς ἀπὸ ἄνθρωπο κατώτερο του.

Τὸ νὰ βρεῖς φίλο στὸν καιρὸ τῆς εὐτυ-
χίας σου εἶναι εὐκόλο, ὑπερβολικὰ ὅμως
δύσκολο εἶναι τοῦτο στὸν καιρὸ τῆς δυστυ-
χίας σου.

Ὅλοι οἱ συγγενεῖς δὲν εἶναι φίλοι, ἀλλὰ
ἐκεῖνοι μόνο ποὺ ἔχουν κοινὰ οὐμφέροντα.

Ἐκεῖνοι ποὺ ἀξίζει νὰ λέγονται ἄνθρωποι
δὲν πρέπει νὰ γελοῦνε γιὰ τὶς ἀνθρώπινες
δυστυχίες, ἀλλὰ νὰ τὶς συμπονοῦν.

Ἐκεῖνοι ποὺ ζητοῦνε τὸ καλὸ τὸ βρίσκου-
νε μὲ πολὺ κόπο, ἐνῶ τὸ κακὸ μᾶς ἐρχεται
κι ὅταν δὲν τὸ στοχαζόμαστε.

Ἐκεῖνοι, ποὺ κάνουν ἐπαίνους στοὺς
κουτοὺς, τοὺς κάνουν πράγματι μεγάλη
βλάβη.

Κάλλιο βέβαια νὰ ἐπαινιέται κανεὶς ἀπὸ
τοὺς ἄλλους παρὰ νὰ ἐπαινεῖ ὁ ἴδιος τὸν
ἑαυτοῦ του.

Εχολικά Βιβλία

ΚΡΙΤΙΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΑΙ

Τὰ βιβλία ταῦτα κατὰ τὸν νεαρόν νό-
μον 5045 θὰ τὰ κρίνουν ὀκταμελεῖς ἐπι-
τροπαί :

Ἴον Ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς Δημοτικῆς Ἐκ-
παιδεύσεως, ἥτις ἀποτελεῖται ἀπὸ πέντε μό-
νιμα μέλη καὶ τοιαῦτα εἶναι οἱ ἀποτελοῦν-
τες τὸ Ἐκπαιδευτικὸν Γνωμοδοτικὸν Συμ-
βούλιον: κ.κ. Δ. Λάμπας, Γ. Κουντου-
ρᾶς, Π. Παῖδουσης Δ. Σουχλέρης, καὶ κυρία
Μ. Ἀμαριώτου καὶ 3 αἰρετὰ μέλη: τοὺς
κ.κ. Π. Παρασκευόπουλον διευθυντὴν τοῦ δι-
δασκαλείου Τριπόλεως, Βασ. Θεοφανόπου-
λος Ἐπιθεωρητὴν δημοτ. σχολείου Ρε-
θύμνης καὶ Ν. Παπασπύρου δημοδιδάσκα-
λον ἐν Ἀθήναις. Ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη θὰ
κρίνη τὰ 193 Ἀναγνωστικά καὶ τὰ 337
βοηθητικά καὶ ἐλεύθερα ἀναγνώσματα.

2ον Αἱ Ἐπιτροπαὶ τῆς Μέσης Ἐκπαι-
δεύσεως εἶναι πολλαί. Ἐκάστη τούτων
ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰ 5 μέλη τοῦ Ἐκπαι-
δευτικοῦ Γνωμοδ. Συμβουλίου καὶ ἀπὸ 3
εἰδικὰ πρόσωπα, εἶναι δὲ αὗται:

1. ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ 1) Σταυρόπουλος
Ἰούλιος, Γυμνασιάρχης τοῦ Γυμνασίου
Παλαιοῦ Φαλήρου, 2) Παπαϊωάννου Κων.,
γενικὸς Ἐπιθεωρητὴς τῆς 9ης Ἐκπαιδευ-
τικῆς περιφέρειας, 3) Μωραΐτης Δημήτριος,
καθηγητὴς τοῦ Διδασκαλείου Ἀρρένων
Θεσσαλονίκης.

2. ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ. 1) Ἀράπης
Κωνστ. Γυμνασιάρχης τοῦ α' Γυμνασίου
Κερκύρας, 2) Βουσβούνης Φωκίων, Γε-
νικὸς Ἐπιθεωρητὴς τῆς Δ' ἐκπαιδ. πε-
ριφέρειας καὶ 3) Δελῆς Ἀριστ. καθηγητὴς
τοῦ Γυμνασίου Μυτιλήνης.

3. ΛΑΤΙΝΙΚΩΝ. 1) Ἀράπης Κωνστ.,
Γυμνασιάρχης τοῦ α' Γυμνασίου Κερ-
κύρας, 2) Χρυσανθακόπουλος Ζενοφ., Γε-
νικὸς Ἐπιθεωρητὴς τῆς Α' ἐκπαιδ. περι-
φέρειας, καὶ 3) Δελῆς Ἀριστ. καθηγητὴς
Γυμνασίου Μυτιλήνης.

4. ΝΕΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ. 1) Βαμπουλῆς
Λ., Γενικὸς Ἐπιθεωρητὴς Γ' περιφέρειας,
2) Σταῦρος Τζουμλέας Γενικὸς Ἐπιθεω-

Μόλις πρὸ ὀλίγου κατωρθώθη νὰ ἀπα-
ριθμηθοῦν καὶ τακτοποιηθοῦν τὰ ὑπο-
βληθέντα εἰς τὸν διαγωνισμὸν τὴν 30
Σεπτεμβρίου Σχολικὰ βιβλία.

Ὑπεβλήθησαν δὲ οὔτε λίγα οὔτε πολλὰ
μόνον 695 βιβλία!! Μερικὰ δὲ ὀγκωδέστα-
τα ἐκ 500 καὶ πλέον σελίδων.

Εἶναι δὲ ταῦτα κατὰ εἶδη
Ἀναγνωστικά Δημοτ. Σχολείου 193
Ἐλεύθερα ἀναγνώσματα 4
Διδακτικά Γυμνασίου 165
Διάφορα βοηθήματα μαθητῶν καὶ
διδ/λων δημοτικοῦ καὶ γυμνασίου. 337

καὶ κατανέμονται εἰς τοὺς κατωτέρω ἐν-
νέα Ἐκδοτικοὺς Οἴκους: 1) Δημητράκου,
2) Δικαίου, 3) Ζηκάκη, 4) Κολλάρου, 5)
Κοντομάρη, 6) Σαλιβέρου, 7) Σιδέρη, 8)
Ράλλη καὶ 9) Τζάκα ὡς ἑξῆς:

βιβλία
Εἰς τὸν Ἐκδ. Οἶκον Δημητράκου 255
εἰς πάντας τοὺς λοιποὺς Ἐκδοτικοὺς
Οἴκους 470

Ὅλος δὲ αὐτὸς ὁ ὄγκος τῶν βιβλίων
πρόκειται νὰ κριθῇ μέχρι τῆς 31 προσε-
χοῦς Μαρτίου.

Ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Κράτους εἰς
οὐδένα διαγωνισμὸν ὑπεβλήθη τόσος ἀ-
ριθμὸς βιβλίων. Ὁ διαγωνισμὸς τοῦ 1929
(30 Ἰουλίου) ὁ ὁποῖος τότε ἐθεωρήθη
χωρὶς προηγούμενον, ὡς πρὸς τὸν ἀριθ-
μὸν τῶν ὑποβληθέντων βιβλίων, συνε-
κέντρωσε μόνον 131 ἀναγνωστικά, ἥτοι:
50ο) ὀλιγώτερα τοῦ σημερινοῦ.

Τοὺς συγγραφεῖς τοῦ διαγωνισμοῦ τού-
του ἐνεθάρρυνε βεβαίως ἡ ἐλευθερία τοῦ
ἀπεριορίστου ἀριθμοῦ τῶν ἐγκρίσεων, τὴν
ὁποῖαν δίδει ὁ νέος νόμος τῶν Σχολικῶν
βιβλίων, καὶ ἡ ἱδρυσις σχολικῶν βιβλιο-
θηκῶν. Ὁ ὑπολογισμὸς λοιπὸν τοῦ εὐ-
κόλου πλουτισμοῦ ἐκ τούτων παρέσυρε
καὶ συγγραφεῖς καὶ ἐκδότας εἰς τὴν ὑπο-
βολὴν τοῦ ἀνωτέρω ὅγκου τῶν 695 τό-
μων διδακτικῶν βιβλίων. Ἀλλ' εἶχον
ἄραγε ὑπ' ὄψει τῶν οἱ συγγραφεῖς καὶ οἱ
ἐκδόται τὸ ρητόν: «Οὐκ ἐν τῷ πολλῷ τὸ
εὖ ἀλλ' ἐν τῷ εὖ τὸ πολὺ»; Θὰ τὸ ἴδω-
μεν τὴν 31 Μαρτίου 1932.

ρητής των ιδιωτικών Σχολείων, 3) Πετρίδης Μιχ. καθηγητής του 3ου Γυμνασίου Πειραιώς.

5. ΓΑΛΛΙΚΩΝ. 1) Σταυρόπουλος 'Ιούλιος, Γυμνασιάρχης του Γυμνασίου Π. Φαλήρου, 2) Σέκκερης Εύαγγ. Γενικός 'Επιθεωρητής Φυσικών, 3) Μπεκές 'Ομηρος, καθηγητής του Πρακτικού Λυκείου 'Αθηνών.

6. ΙΣΤΟΡΙΑΣ. 1) 'Ιουλ. Σταυρόπουλος, Γυμνασιάρχης του Γυμνασίου Π. Φαλήρου, 2) Βουσβούνης Φωκ. Γενικός 'Επιθεωρητής της 4ης 'Εκπαιδ. περιφέρειας, και 3) Δελής 'Αριστ. καθηγητής του Γυμνασίου Μυτιλήνης.

7. ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ. 1) Φρειδερίκος Φρ. Διευθυντής Πρακτικού Λυκείου Κερκύρας, 2) Δάνας 'Αναστ., Γενικός 'Επιθεωρητής των Φυσικών, και 3) Σχοινάς Γεωργίου καθηγητής 'Αρσακείου 'Αθηνών.

8. ΦΥΣΙΚΟ-ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ. 1) Φρειδερίκος Φρ. Διευθυντής Πρακτικού Λυκείου Κερκύρας, 2) Δάνας 'Αναστ. Γενικός 'Επιθεωρητής Φυσικών και 3) Γαρυφάλλου 'Ιωάννης, καθηγητής Πρακτικού Λυκείου Βόλου.

9. ΦΥΣΙΚΩΝ. 1) Φρειδερίκος Φρ., διευθυντής Πρακτικού Λυκείου Κερκύρας, 2) Σέκκερης Εύαγγ. Γενικός 'Επιθεωρητής Φυσικών και 3) Μελέκος 'Απόστολος, καθηγητής Α' γυμνασίου 'Αθηνών.

10. ΓΕΩΜΕΤΡΙΑΣ. 1) Κνιθάκης 'Ανδρέας, διευθυντής Πρακτικού Λυκείου Χανίων, 2) Τζαμαλούκας Γεώργιος, Γενικός 'Επιθεωρητής Μαθηματικών, 3) Πασσά Γεωργ. καθηγητής του Β' γυμνασίου 'Αθηνών.

11. ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗΣ. ('Αλγέβρας. 1) Λεκουσιώτης Κωνστ. Διευθυντής Πρακτικού Λυκείου Λαυρείου, 2) 'Αντωνόπουλος Γεώργιος, Γενικός 'Επιθεωρητής Μαθηματικών 3) Μακρής Βασίλ. καθηγ. 8ου γυμνασίου 'Αθηνών.

12. ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ. 1) 'Αράπης Κωνστ. γυμνασιάρχης Α' γυμνασίου Κερκύρας, 2) Βουσβούνης Φωκ. γενικός επιθεωρητής 4ης περιφέρειας, 3) Πανοῦτσος Ε. 'Υπ) της Διδασκαλείου Μυτιλήνης.

13. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ. 1) 'Αράπης Κωνστ. γυμνασιάρχης α' γυμνασίου Κερκύρας, 2) Παπαϊωάννου Κωνστ. Γενικός 'Επι-

θεωρητής 9ης 'Εκπ. περιφέρειας, 3) Πανοῦτσος Ε. καθηγητής 'Υποδιευθυντής Μυτιλήνης.

14. ΓΕΩΠΟΝΙΚΩΝ. 1) Φρειδερίκος Φρ. Διευθυντής Πρακτικού Λυκείου Κερκύρας, 2) Σέκκερης Εύαγγ. Γενικός 'Επιθεωρητής Φυσικών, 3) Κούτρας Δημ. καθηγητής Διδασκαλείου Λαμίας.

15. ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗΣ. 1) Παπαγιαννόπουλος 'Ιωάν. Γυμνασιάρχης Γυμνασίου Καλλιθέας, 2) Χρυσάφης 'Ιωάν. Διευθυντής Σωματικής 'Αγωγής, 3) Λεϊκαδότης Δ. καθηγητής Μαρσαλείου Διδασκαλείου.

16. ΥΓΙΕΙΝΗΣ. 1) Φρειδερίκος Φρ. Διευθυντής Πρακτικού Λυκείου Κερκύρας, 2) Λαμπαδάριος 'Εμ., Διευθυντής Σχολικής 'Υγιεινής, 3) Στεφάνου Δημ. καθηγητής Μαρσαλείου Διδασκαλείου.

17. ΩΔΙΚΗΣ. 1) Φρειδερίκος Φρ., Διευθυντής Πρακτικού Λυκείου Κερκύρας, 2) Παπαϊωάννου Κωνστ. Γενικός 'Επιθεωρητής 9ης 'Εκπ. Περιφέρειας, 3) Σπανούδη Σοφία, καθηγήτρια Β' Γυμνασίου θηλ. 'Αθηνών.

18. ΤΕΧΝΙΚΩΝ. 1) Φρειδερίκος Φρ., Διευθυντής Πρακτικού Λυκείου Κερκύρας, 2) Παπαϊωάννου Κων. Γεν. 'Επιθεωρητής 9ης 'Εκπ. περιφέρειας, 3) Κοντολέφας Κ. καθηγητής κλασικού προτύπου διδασκαλείου Μέσης 'Εκπαιδύσεως.

Τὰ μέλη του Γν. 'Εκπαιδευτικού Συμβουλίου και αἱ 'Επιτροπαὶ τῆς Μ. 'Εκπαιδύσεως παρέλαβον καὶ μελετοῦν τὰ βιβλία πρὸ πολλοῦ, τὰ δὲ τρία αἰρετὰ μέλη τῆς Δημοτικῆς 'Εκπαιδύσεως λόγω τῆς βραδύτητος τῆς ἐκλογῆς των παρέλαβον τὰ βιβλία ἄργα.

Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐπιστεύθη ὅτι ὁ τεράστιος αὐτὸς ὄγκος τῶν βιβλίων εἶναι ἀδύνατον μελετηθῆναι ἐν τῷ 4-5 μηνῶν καὶ ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ κριθοῦν μέχρι τῆς 31 Μαρτίου μόνον τὰ διδακτικὰ βιβλία, τὰ δὲ βοηθήματα καὶ τὰ ἐλεύθερα ἀναγνώσματα νὰ κριθοῦν βραδύτερον. Τὸ 'Εκπαιδευτικὸν Γνωμοδ. ὅμως Συμβούλιον ἐπῆρε ὡς ἀποκλειστικὸν ἔργον του τὴν κρίσιν τῶν Σχολικῶν βιβλίων τούτων καὶ φαίνεται ἀποφασισμένον νὰ φέρῃ εἰς πέραν ἐμπροθέσμως τὴν ὅλην ἐργασίαν.

Πόλεμος κατὰ τοῦ 'Ελληνικοῦ Βιβλίου

'Υπάρχουν εἰς τὴν χώραν μας διάφορα καλὰ Σωματεία με καλὰς προθέσεις, πού ἄλλα προχωροῦν σκόπιμα, πρακτικὰ καὶ ἀποτελεσματικὰ εἰς τὸν σκοπὸν τους, ἄλλα ταλαντεύονται εἰς τὰς ἐνεργείας των ἀπὸ ἑλλειψιν συστήματος ἢ προσοχῆς. Ὁ πρόλογος αὐτὸς ἐχρειάζεται διὰ νὰ ἀναφέρωμεν ὅτι λειτουργεῖ ἐν 'Αθήναις ἓνα πολὺ καλὸν Σωματεῖον, ἡ 'Εταιρεία Φιλοτέχνων, πού τὸ ὄνομα τῆς δεικνύει καὶ τὸν σκοπὸν τῆς. Ἐπιδιώκει τὴν προαγωγὴν καὶ τὴν ὑποστήριξιν τῆς καλῆς ἑλληνικῆς τέχνης. Καὶ βεβαίως ἔχει καὶ θὰ ἔχη λαμπρὰς ἐνεργείας καὶ ἐπίσης λαμπρὰ ἀποτελέσματα. Ἀλλὰ περὶ τοῦ συνολικοῦ προγράμματος καὶ τῶν καθόλου ἐνεργειῶν τῆς 'Εταιρείας τῶν Φιλοτέχνων δὲν πρόκειται νὰ γίνῃ ἐδῶ λόγος. Μόνον μίαν ἀντίθετον πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς 'Εταιρείας ταύτης ἐκδήλωσιν, πρέπει νὰ σχολιάσωμεν.

Εἰς τὰς αἰθούσας τῆς ΕΛΠΑ ἡ 'Εταιρεία θέλουσα, ὡς ἐδήλωσε, νὰ προαγάγῃ τὴν κίνησιν τοῦ 'Ελληνικοῦ Βιβλίου, νὰ κάμῃ τὸν 'Ελληνικὸν θηλ. τὸν 'Αθηναϊκὸν μᾶλλον, κόσμον νὰ γνωρίσῃ τὸ 'Ελληνικὸν βιβλίον ἀπεφάσισε καὶ διωγράμωσε κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἑορτῶν μίαν ἑκθεσιν πωλήσεως ἑλληνικῶν βιβλίων. Καὶ ἐξήτησεν ἀπὸ τοὺς 'Ελληνας ἐκδότας νὰ τῆς ἀποστείλουν τὰς νέας ἐκδόσεις των, παιδικοῦ ἢ κοινῆς ἀναγνώσεως περιεχομένου, βεβαίως ὅτι θὰ εἶχε διοργανώσῃ τὴν ἑκθεσιν καὶ τὴν πώλησιν τῶν βιβλίων τούτων οὕτως, ὥστε νὰ προκληθῇ ζωηρὸν τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ κοινοῦ. Ἡ ἑκθεσις βεβαίως δὲν ἔγινε μετὰ ἀκρίβειαν καὶ μετὰ τὴν τελειότητα πού δὲν ἀμφιβάλλομεν θὰ ἐσχεδιάσθῃ. Ἰσως τὸ μικρὸν χρονικὸν διάστημα μεταξὺ ἀποφάσεως καὶ ἐκτελέσεως, ἢ βιασύνη, ἴσως ἢ μὴ πρόσκλησις πρὸς συνεργασίαν εἰδικῶν ἐν προκειμένῳ, ἴσως ἢ στενότης τῶν αἰθουσῶν ἢ καὶ ἄλλο τι νὰ παρεκώλυον τὴν πλήρη ἐπιτυχίαν. Καὶ ὡς ἐδῶ τίποτε δὲν θὰ εἶχε τις νὰ παρατηρήσῃ. Καλὴ θέλησις ὑπῆρχε. Ἀλλ' ἀπ' ἐδῶ καὶ πέρα ἡ ἐνέργεια τοῦ φιλοπροόδου Σωματείου ἔτεινε νὰ προκαλέσῃ ἀντίθετον τοῦ ἐπιδιωκομένου ἀποτελέσματος. Ἐξεδηλώθησαν τάσεις ὑποτιμήσεως τῶν ἑλληνικῶν ἐκδόσεων. Σχεδὸν ὅλα τὰ δημοσιευθέντα ὑπὸ τύπον ἐντυπώσεων εἰς ἐφημερίδας, καὶ γνωρίζομεν ὅλοι πῶς συνήθως διαμορφοῦνται καὶ τίνα προέλευσιν ἔχουν καὶ ὑπὸ ποίαν ἐμπνευσιν συντάσσονται ταῦτα, ἥσαν δυσμενῆ σχόλια καὶ ἐπικρίσεις διὰ τὰς ἑλληνικὰς ἐκδόσεις. Ὡς ἐάν ἐγένετο ἡ ἑκθεσις διὰ νὰ ἐπικριθῇ τὸ 'Ελληνικὸν βιβλίον.

Καὶ θὰ εἰποῦν ἴσως οἱ πρωτεργαταὶ τῆς ἐκθέσεως ἐκείνης ὅτι οὐδεμίαν εὐθύνην ἔχει ἡ ὁργανωτικὴ ἐπιτροπὴ διὰ τὰς δυσμενεῖς περὶ τῶν 'Ελληνικῶν ἐκδόσεων κρίσεις τῶν διαφόρων ἐφημερίδων. Ἀλλ' ὅμως, καὶ τοῦτο ἐπίσης ὅλοι τὸ γνωρίζομεν, εἰς τοιαύτας περιστάσεις οἱ ὁργανωταὶ φροντίζουν ἐκ τῶν προτέρων νὰ δημιουργήσουν εὐμενὴ δημοσιογραφικὴν ἀτμόσφαιραν ὑπὲρ τοῦ ὁργανωθέντος ὑπ' αὐτῶν κοινωφελοῦς ἔργου, προκαλοῦν ρεῦμα συμπάθειας, εὐνοίας, ἐπαίνου. Τοῦτο εἰς τὰ μεγάλα κέντρα τῆς Εὐρώπης ἐπίσης ὅπως καὶ ἐδῶ εἰς τὰς 'Αθήνας καὶ ἀκόμη εἰς τὰς μικρὰς ἐπαρχιακάς μας πόλεις γίνεται. Ἀλλ' ἂν καὶ τοῦτο παραβλέψωμεν, δὲν δυνάμεθα εἰ μὴ νὰ ἐρωτήσωμεν,

μετ' ἀπορίας τοῦλάχιστον, πῶς μέλος αὐτῆς τῆς ὁργανωτικῆς ἐπιτροπῆς ἡ εὐγενεστάτη Δ'νις Μ. Σκουζέ ἐπετέθη δι' ἄρθρον τῆς ἐναντίον τοῦ 'Ελληνικοῦ Βιβλίου, γράψασα πρὸς τοὺς ἄλλους ὅτι «ἀσφαλὲς ἓνας ἀπὸ τοὺς λόγους διὰ τοὺς ὁποίους τὸ 'Ελληνικὸν βιβλίον δὲν πωλεῖται εἶναι πρωτίστως ἡ κακὴ ἑμφάνισις τοῦ βιβλίου». Ἀπὸ ἀπόψεως ἐκ τῶν πωσέως, χαρτίου, ἐξωφύλλου, δὲν προσελκύει, λέγει, τὸν πολιτισμένον ἀναγνώστην, δὲν κολακεύει τὸ γούστον του, καὶ ἰδίως σὲ μίᾳ ἐποχῇ ὅπου ἔξω τὴν ἐπιμέλεια δίδεται διὰ τὴν ἐκδοσιν βιβλίων πολυτελείας ἢ ὅπωςδήποτε ἐκλεκτῆς ἐμφανίσεως».

Θὰ εἴμεθα λοιπὸν περιέργοι νὰ μάθωμεν: Ἡ ὁργανωτικὴ 'Επιτροπὴ τῆς πωλήσεως τοῦ 'Ελληνικοῦ Βιβλίου συμμερίζεται τὰς ἀντιλήψεις αὐτῆς τῆς Δ'νις ἐπικριτρίδας; Καὶ ἂν δὲν τὰς συμμερίζεται, πῶς δὲν ἐφρόντισε ὡς ὄφειλε νὰ μετριάσῃ τὴν δυσμενῆ ἐντύπωσιν κατὰ τοῦ 'Ελληνικοῦ Βιβλίου, ἥτις ἐνδεχομένως θὰ ἡδύνατο νὰ προκληθῇ ἐκ τῆς τῶσον κατηγορηματικῆς καταδίκης τῆς προερχομένης ἀπὸ ἐν μέλος αὐτῆς τῆς ὁργανωτικῆς 'Επιτροπῆς; πῶς δὲν ἐφρόντισε ὅτι ἡ κατὰ στοιχειώδη ὑποχρέωσιν νὰ δηλώσῃ ὅτι ἡ κρίνουσα Δις ἐκφράζει τὰς ἀτομικὰς αὐτῆς γνώμας καὶ ὅχι τὴν γενικὴν ἐντύπωσιν τῆς ὁργανωτικῆς 'Επιτροπῆς; 2ον) Ἡ ὁργανωτικὴ 'Επιτροπὴ δὲν ὄφειλεν ἄραγε νὰ ἔχει ἰδῇ καὶ ἐκτιμήσῃ τὰς ἐκδόσεις πολυτελείας καὶ τὰς καλλιτεχνικὰς τοιαύτας τοῦ Οἴκου Δημητράκου π.χ. ἢ τοῦ Οἴκου 'Ελευθερουδάκη; 3ον) Ἡ μετὸς τὴν εὐκόλιαν ἐπικρίνουσα Δ'νις ἔχει φυλλομετρήσει τοῦλάχιστον μερικὰς τῶν 'Ελληνικῶν καλλιτεχνικῶν ἐκδόσεων, π.χ. τὸν Τζ. ὅτι τοῦ κ. Μπέρτου, τὰ Δεκαεπτὰ στιχὰ τοῦ Κωστή Παλαῦ, (ἐκδομένη ἐπὶ χάρτου 'Αλφα Μοῦς, με ἐξωφύλλῳ ἐπίτηδες ὑπὸ καλλιτέχνου σχεδιασθέν), τὰ Θεία Δῶρα τοῦ κ. Ζ. Παπαντωνίου (ἐπὶ χάρτου 'Αλφα Μοῦς, με βιनीτες πρωτοτύπου καλλιτεχνικῆς ξυλογραφίας) ἥτοι ἐκδόσεις μὴ ὑπολειπομένης τῶν Γαλλικῶν, Ἱταλικῶν, κλπ. Καὶ ἂν ἐφυλλομέτησε τοιαύτας ἐκδόσεις δὲν θὰ ἦτο ὀρθόν, ἐφ' ὅσον κατακρίνῃ, νὰ ἐξηγήσῃ τίνα μειονεκτήματα ἔχουν καὶ ποῖα εἶναι τὰ καλλιτεχνικὰ γούστα πού πρέπει νὰ κολακεύουν αἱ ἐκδόσεις;

Διότι ἐπὶ τέλους μίᾳ εὐσυνείδητος ἐπικρίσις, ἔστω καὶ οὐχὶ ἐπὶκαιρος, πρέπει νὰ ἔχη τοιαύτας διευκρινίσεις καὶ ἐξακριβώσεις.

Δὲν θὰ ἐπεκταθῶμεν εἰς ἀπόδειξιν τοῦ ὅτι ἡ ἐπικρίσις ὅχι μόνον τῆς Δ'νις Σκουζέ ἀλλὰ καὶ τῶν διαφόρων πού ἐδημοσίευσαν χρονολογικῶς ὑπὸ τὸ αὐτὸ δυσμενὲς πνεῦμα ἐντυπώσεως καὶ τῆς ἐκθέσεως οὔτε πρὸς εὐδόξωσιν τῆς καλοπροαίρετου προσπάθειας συνέτεινον ἀλλ' οὔτε καὶ βάσιν εἶχον. Ἀλλὰς βέβαιον εἶναι ὅτι τὸ 'Ελληνικὸν βιβλίον οὔτε ἔπαθε οὔτε ἔχει νὰ πάθῃ τι ἀπὸ τοιαύτας ἐπικρίσεις, ἐφ' ὅσον διὰ τὴν καλὴν του ἐμφάνισιν ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ ἐκλεκτὸν περιεχόμενον του καὶ διὰ τὴν διάδοσιν του μεριμνῶσιν ἐκδόται, παρακολουθοῦντες τὴν παγκόσμιον κίνησιν μετ' ἐπιμελείας καὶ προσοχῆς, κεκτημένοι ἐκ μορφώσεως καὶ μελέτης καὶ πείρας προσόντα πρὸς τοῦτο.

Ο ΦΙΛΟΤΕΧΝΟΣ

Νεοελληνική Ποίηση

Η ΚΟΡΗ ΚΙ Ο ΗΛΙΟΣ

(Από τα δημοτικά τραγούδια).

Μιά κόρη από τόν 'Όλυμπο ύφαινε και τραγούδα
'πάστον ἀχό τοῦ μασουριού, τὸ χτύπο τοῦ πετάλου.
Κι ἦταν τ' ἀγέρι δροσερό κι ἡ κόρη στὴ λαλιά της
καὶ πῆρε ὁ ἀγέρας τὴ λαλιά στὰ ὄρη, στὰ λαγκάδια
κι ἀντιλαοῦσαν οἱ γκρεμοὶ κι ὅλα τὰ ριζοβούνια.
Γροικοῦν οἱ λαγονιάρηδες κι ἀκούν οἱ πουλοῦλοι:
—Παρακαλοῦμε σε βοριά νὰ πάψεις τὴ βοῦή σου,
νὰ σιανέφουν τὰ βουνὰ καὶ νὰ σωποῦν οἱ λόγγοι,
ν' ἀκούσουμε τοῦ κορασιοῦ τὸ τί τραγούδι λέει
τὸ τί τραγούδι μολογᾷ, σὲ ποῖο σκοπὸ τὸ παίρνει
ποὺν κελαδὰ σὰν πέρδικα κι ἀδίξει σὰν ἀηδὼνι
καὶ μὲ τὸν ἥλιο ἀντιμαχᾷ μετὰ τοῦ παραβγαίνει.
Κι ἀγροίκησε τοὺς ὁ βοριάς καὶ σιάνεψε κι εἰσία.

—'Ηλιε μ' ἂν εἶσαι σὰν κι ἐμὲ ἡ κάλλιός ἀπὸ μὲνα
χαμήλωσε τὴν ὄψη σου νὰ ξεσυνεριστοῦμε,
δῶξε καὶ τίς ἀχτίδες σου νὰ δείξεις τίς ἀξίες σου.

—'Εγὼ μαραίνω βάσσαμα, ἐγὼ καψιάζω δυσόμους
στὴ σφίξη τοῦ καλοκαιριοῦ κι ἴσαμε τὸ Σταυριάτη,
μὰ ἐσύ μαραίνεις ἀγούρους, καψιάζεις παλλικάρια
μέρα καὶ νύχτα ὅλοσериς χειμῶνα, καλοκαίρι.

ΑΠΟ ΤΑ ΜΥΡΟΛΟΓΙΑ

Χριστέ καὶ νὰ προβάλλασι σαράντ' ἄρματωμένοι
τὴ νιὰ τὴν κανακάρικη νὰ μᾶς τὴν ξαναφέρουν,
νὰ μπεῖ, νὰ βγεῖ στὸ σπῆτι της, νὰ πιάσει τὸ παιδί
τῆς,
νὰ ἰδεῖ καὶ τὰ νοικοκυριά καὶ νὰ τὰ σιγυρίσει,
νὰ λούσει τὰ ξανθὰ μαλλιά καὶ νὰ μωσκοβολήσουν,
νὰ ξεμαυρίσ' ἡ ὄψη της, νὰ ξεναφέξ' ἡ βλέψη,
ποὺ κλείσαν τὰ 'ματόφυλλα καὶ τὰ 'ματόκλαδα της
κι ὁ σάρακας τὴν ἔφαγε κι ὁ Χάρος τὴν ἐπῆρε
κι ἀναστενάξ' ἡ μάνα της καὶ κλαίγ' ἡ ἀδερφή της
κι ἔχει καῦμό κι ἀπελπισιὰ ὁ γλυκοποθητός της.
Χριστέ, καὶ νὰ προβάλλασι σαράντ' ἄρματωμένοι
τὴ νιὰ νὰ τὴν ξανάφερναν ἀπὸ τὸ μαῦρον 'Αδῆ.

ΤΟΥ ΚΩΣΤΑΝΤΗ ΤΟ ΠΑΘΟΣ

Δὲν ἦταν κρίμα κι ἀδικο, δὲν ἦταν κι ἀμαρτία
ποὺ ζέψανε τὸν Κωσταντῆ μὲ τ' ἄγριο βουβάκι
κι ἦταν τ' ἀλέτρι σῖδερο κι οἱ ζευγλές ἀτσαλινές
κι ἦταν τὰ ζευγλοράματα 'πὸ λιναρτοῦ σκονιάρη.
—Γεῖά σου καὶ μὲνε Κωσταντῆ καὶ γεῖά σου παλ-
(λικάρι
ὁποῦ ἀλετρίσεις σύζευγα μὲ τ' ἄγριο βουβάκι
κι ὁπου τὸ χῶμα ἡ ὁ πηλὸς νικᾷς καὶ πρωτοβγαί-
(νεις
κι ὁπου χαλικοχαλασιὰ σὲ σέρνει τὸ βουβάκι.
Μ' ἀναρωτῶ σε, Κωσταντῆ, τὸ τί εἶν' ἡ ἀφορμὴ
τῆς σου

καὶ ζέψασι σε στ' ἄλετρο δίπλα μὲ τὸ βουβάκι;
—'Εφίλησα τοῦ βασιλιᾶ τὴ μονοθυγατέρα
κεῖ ποὺ κοιμόταν στὰ ψηλά, μπῆκ' ἀπ' τὸ παραθύρι.
Κι ἡ στρίγγλα μότου ξύπνησε καὶ σύφερνε ὁ νοῦς
(τῆς

μολόγησε τοῦ βασιλιᾶ καὶ καταμύττωσε με,
μὲ τὸ βουβάκι ζεύτηκα μὰ ἐκείνη τὴ θυμάμαι.

'Απὸ τὰ «Θεῖα δῶρα» τοῦ Ζ. Παπαντωνίου

ΕΥΘΑΝΑΣΙΑ

'Ηταν στὴ Ζάκυνθο.... Χλιαρό, ἀπαλὸ τὸ μεσημέρι.
Μὲς τὸ χειμῶνα ἀνάσαινε ξανθὸ τὸ καλοκαίρι.
'Απλωνε ὁ ἥλιος τὰ χρυσὰ στρωσίδια στοὺς ἐλαι-
(ῶνες,
Κρεμοῦσαν οἱ κληματαριές τὰ πορφυρὰ σταφύλια,
Στὶς φράχτες ποὺ ἀνεβαίναμε τρυγῶντας ἀνεμῶνες
'Επαιξε ἡ σπῆθα τοῦ φωτός καὶ τῶν πουλιῶν ἡ
(τρίλλια.

Κι ὁ κυνηγὸς σημάδεψε καὶ μὲ τὴν τουφεκιά του,
Ποὺ ἀρμονιζότανε κι αὐτὴ μὲς στὴν ὥραιαν ἡμέρα
Στὸν ἀλαφρὸ λιγούθυμο ἀνασασμὸ τοῦ ἀέρα,
Δυὸ μαῦρα σπαθωτὰ φτερά κατέβηκαν μπροστὰ
(του.

Μακαρισμένος θάνατος τὸν ἔρριξε στὸ χῶμα
Τὸν κότσυφα τὸ σφυριχτὴ στὴν ὥρα ἀπάνω ποῦ
Τὸ λαμπερὸ τοῦ βύθιζε κεχριμπαρένιο στόμα
στὸ μέλι ἑνὸς καρπιτοῦ.

Η ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΤΟΥ ΤΑΠΕΙΝΟΥ

Κύριε, σὰν ἦρθεν ἡ βραδιά σου ἰλέω τὴν προσευχή
(μου.
'Αλλῇ ψυχῇ δὲν ἔβλαψα στὸν κόσμον ἀπ' τὴ δική μου.
'Εκείνοι ποὺ μὲ πλῆγωσαν ἦσαν ἀγαπημένοι.
Τὴν πίκρα μου τὴ βάστηξα. Μοῦ δίνει καὶ τὴν ξένη.

Μ' ἀπαρνηθῆκαν οἱ χαρές. Δὲν τίς γυρεύω πίσω.
Προσμένω τὰ χειρότερα. Εἶν' ἀμαρτία νὰ ἐλπίσω.
Σὰν εὐτυχία τὴν ἀγαπῶ τῆς νύχτας τὴ φοβέρα.
Στὴν πόρτα μου ἄλλος δὲ χτυπᾷ κανεὶς ἀπ' τὸν
(ἀγέρα.

Δὲν ἔχω δόξα. Εἶν' ἡσυχὰ τὰ ἔργα ποὺ ἔχω πράξει.
'Ακουσα τὴ γλυκεῖα βροχή. Τὴ δύση ἔχω κυττάξει.
'Εδῶκα στὰ παιδιὰ χαρές, σὲ σκύλους λίγο χάδι.
Ζευγάδες καλησπέρια ποὺ γύριζαν τὸ βράδυ.

Τώρα δὲν ἔχω τίποτε νὰ δώξω ἢ νὰ κρατήσω.
Δὲν περιμένω ἀνταμοιβή. Πολὺ 'ναι τέτοια ἐλπίδα.
Εὐδόκησε ν' ἀφανιστῶ, χωρὶς νὰ ξαναζήσω.....
Σ' εὐχαριστῶ γιὰ τὰ βουνὰ καὶ γιὰ τοὺς κάμπους
(ποῦ εἶδα.

Γνωμικὰ καὶ Ἀποφθέγματα

—'Οποῖος ἔχοντας ὑποψίες γιὰ πρόσωπα ἢ συμ-
βάντα, ποὺ συνδέεται μ' αὐτὰ ἡ ζωὴ του, ἐξακο-
λουθεῖ νὰ μένει ξέγνοιαστος ἢ τελείως ἀνόητος εἶναι
ἢ δὲν εἶναι τίμιος ἀνθρώπος. Καὶ τὸ δεύτερο τοῦτο
εἶναι τὸ συνηθέστερο.

—'Η ἐπιτυχία στὴ ζωὴ καὶ ἡ κοινωνικὴ ἀναγνώ-
ριση δὲν εἶναι πάντα οὐσιαστικὲς ἀποδείξεις τῆς
πραγματικῆς ἀξίας. Πολὺ συχνὰ κάποιες κοινὲς
ἐπιδεξιότητες, κάποιες πονηριές καὶ κάποιες προ-
στυχιές ἀκόμη, συνταυρίζονται μ' εὐνοϊκοὺς γι'
αὐτὲς ὁρους καὶ περιστάσεις τοῦ γύρου κόσμου,
μ' ἐκεῖνο δηλαδὴ ποὺ λέμε τύχη, ἀναδεικνύουν
κι ἐξυψώνουν τιποτένιους ἀνθρώπους. Κι ὅσο
πιο χαλασμένος εἶναι ὁ κοινωνικὸς ρυθμὸς, τόσο
εὐκολώτερα καὶ συχνότερα γίνεται τοῦτο. 'Αντί-
θετα, σὲ χαλασμένον ρυθμὸ κοινωνιῆς πολὺ δύ-
σκολο εἶναι νὰ λαβαίνουν ὁσην τοὺς ἀξίζει κοι-
νωνικὴ ἀναγνώριση ἐκεῖνοι ποὺ ἔχουν πραγματικὴ
ἀξία. Εἶναι αὐτοὶ σὰν τὰ καλὰ ἀπὸ γνήσιο μέ-
ταλλο νομίσματα, ποὺ παύουν νὰ κυκλοφοροῦν
ὅπου ἔχουν πέραση ξεπεσμένα χαρτονομίσματα.

—Πόσες φορές ἀποζητᾶμε κάποιαν εὐχάριστη
παλιά πλάνη μας, ποὺ τὴν ἔχει ἀπομακρύνει ἀπὸ
μᾶς κάποια πικρὴ ἀλήθεια! Καὶ μάλιστα πόσες
φορὲς εἴμαστε τόσο ἀδύνατοι, ὥστε ν' ἀγωνι-
ζόμαστε νὰ ξεπλανεύουμε τὸν ἑαυτὸ μας, κλειό-
ντας τὰ μάτια μπρὸς τὸ φῶς τῆς ἀλήθειας γιὰ ν'
ἀγναντεύουμε φανταστικά μὲς στὸ σκοτάδι τὸν
'Ισκιο τῆς ἀφανισμένης πλάνης! 'Ισκιους νὰ χα-
ροῦμε ἀπὸ σβυσμένους πῆστες κι ἀπὸ προλήψεις
κι ἀπὸ γλυκεῖες θύμησης! Γιατί κι ἀλλιῶς, ἀλήθεια
εἶναι πῶς ἡ πλάνη κυρίως δίνει τίς πιο ζωηρὲς
ὕλικες ἀπολαύσεις, τίς πιο γλυκεῖες ἔστω καὶ λι-
γὸ χρόνος ἀτομικὲς συγκινήσεις. 'Αλλὰ ποῖος σο-
βαρὸς ἀνθρώπος ἀνέχεται ν' ἀπομένει γιὰ πάντα
στὴν πλάνη ὅταν ἀρχίζει νὰ ξεκρίνει τὴν ἀλήθεια;

—'Απὸ τὰ πιο συνταυριζόμενα μὲ τὴν πραγμα-
τικότητα σύμβολα εἶναι τὸ Βιβλικὸ τὸ Δέντρο
τῆς Γνώσης. 'Εχει τέλειον χυμὸς ὁ θεϊκὸς καρπὸς
του, ποὺ πρῶγοντας τὸν ὁ ἀνθρώπος ἐνῆψε
τὴ γύμνια του, ἀνανοήθηκε πῶς εἶναι φθαρτὸς
κι ἐφήμερος στὴ ζωὴ του ὅχι μόνο, ἀλλὰ καὶ στὰ
ἔργα του καὶ στὴ σκέψη του, ὑπαρξὴ ἀσυμπλή-
ρωτη, ποὺ κι ἂν θέλει δὲν μπορεῖ ν' ἀναπαύεται
στὴν ψευδαίσθησιν μιᾶς ὁποιασδήποτε μακαριό-
τητας. Κι εἶναι ἀλήθεια καταπληχτικὸ τὸ πῶς
μιὰ τέτια τόσο ἀπαισιόδοξη ἀντίληψη γιὰ τὴν
ἀνθρώπινη μοῖρα, αὐτὴν ποὺ δίνει τὸ σύμβολο
τοῦ Δέντρου τῆς Γνώσης, μπόρεσαν κάποιοι κα-
τόπι καὶ τὴ διαστρέψανε σὲ ἀπέραντη μακάρια
αἰσιοδοξία. Πῶς ἀνάμεσα στ' ἄλλα μπόρεσαν νὰ
φαντασθοῦν καὶ νὰ παρουσιάσουν τὸ Δέντρο τῆς
Γνώσης ἔξω ἀπὸ τὸ φαινόμενο τοῦ κάθε φυσικοῦ,
πραγματικοῦ δέντρου. Γιατί τὸ κάθε δέντρο βγά-
νει καρποὺς, ποὺ ἄλλοι πέρτουν πρὶν μεστώσουν—
ἰδέες στὸ Δέντρο τῆς Γνώσης χανόμενες χωρὶς νὰ
ἐπικρατήσουν—κι ἄλλοι ὀριμάζουν—ἰδέες ποὺ ἐπι-
κρατοῦν καὶ γίνονται πῆστες; μὲ τὸν καιρὸ ὅμως
σαπίζουν κι αὐτοὶ κι ἀπὸ ἀλήθειες ποὺ πιστεύονταν
ὅτι εἶναι ἀποδείχονται πλάνες. Πῶς τὸ φαντά-
στηκαν λοιπὸν ἐκεῖν' οἱ κάποιοι καὶ πῶς ἔκαμαν
τόσους καὶ τόσους νὰ τὸ φαντασθοῦν ἕνα τόσο
ἀψῶσικο Δέντρο τῆς Γνώσης ποὺ νὰ βγάνει καρ-

ποὺς ἀπ' ἀρχῆς ὥριμους καὶ γιὰ πάντα ἀσάπι-
στους;

—Στὴν τέχνη γενικά, καὶ μάλιστα πρὸ φανερά
στὴν ποίηση, ἐκεῖνο ποὺ μὲ τὸν καιρὸ ξεπέφτει,
περνᾷ καὶ λησμονιέται εἶναι κάτι ἀπὸ τὴν ἐξω-
τερικὴ τῆς μορφῆς καὶ ὅχι ποτὲ ἀπὸ τὴν ἐσώτερη
σκέψη, ἀπὸ τὴν ἀληθινὴ ἐμπνευση,—ἀν τὸ ἔργο
τῆς τέχνης ἔχει πράγματι ἀνώτερη σκέψη, ἐκεῖνο
δηλαδὴ τὸ χάρισμα ποὺ λέμε πρωτότυπη ἐμπνευ-
ση. Καὶ βέβαια, ἐπειδὴ τὰ ἐννεληντὰ ἐννιά ἀπὸ τὰ
ἐκατὸ φημισμένα στὸν καιρὸ τοὺς ἔργα τέχνης
μόνο ἐξωτερικὴ μορφή ἔχουν γι' αὐτὸ εἶναι ἐφή-
μερα. 'Απ' ἐναντίας τὰ ἔργα μιᾶς ἀνώτερης πνοῆς
ὅχι μόνο δὲν περνοῦν καὶ δὲ λησμονιοῦνται μὲ τὸν
καιρὸ, ἀλλὰ καὶ ἐξυψώνονται. I.Z.

ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ

Καρπὸς ποῦ ἔχει ὀριμάσει δὲν εἶναι εὐκολοφύ-
λαχτος. Γιατί θεοὶ καὶ ἀνθρώποι τὸν χαλοῦν.
κι ἀκόμα τὰ ζῶα καὶ τὰ πουλιὰ τὸν ἀφανίζουν.

ΑΙΣΧΥΛΟΣ

Τὸ νὰ μὴ ἐκφράζεται κανεὶς καλὰ δὲν ἀποτελεῖ
μονάχα σφάλμα, ἀλλὰ καὶ εἶναι συνάμα κάτι ποὺ
φέρει βλάβη στὶς ψυχὲς τῶν ἄλλων.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Οἱ πολὺ καλοὶ ἀνθρώποι καθὼς καὶ ἀντιθέτως
οἱ πολὺ κακοὶ εἶναι πάντα λίγοι. Παραπολλοὶ
ὅμως εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ εἶναι στὸ ἀναμεταξύ τῶν
δύο ἐκείνων.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

'Ο κακὸς ἀνθρώπος μπορεῖ νὰ κάμει ἀπειρὸς
πιο πολλὰ κακὰ παρὰ ὅσο ἕνα κακὸ θηρίο.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ

Καθένας ἀγαπᾷ ὅχι ὅ,τι πραγματικῶς εἶναι καλὸ
γι' αὐτόν, ἀλλὰ ὅ,τι τοῦ φαίνεται ὅτι εἶναι τέτιο.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ

'Η ζωὴ βέβαια εἶναι ἐνέργεια. Καθένας ὅμως
προσφέρει τὴ δική του ἐνέργεια μ' εὐχαρίστηση
γιὰ ἐκεῖνα τὰ πράγματα καὶ μ' ἐκεῖνα τὰ ὄργανα
ποὺ ἀγαπᾷ περισσότερο.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ

'Η τέχνη ὠφελεῖ τὴν τύχη, ἀλλὰ καὶ ἀντίθετα
ἡ τύχη ὠφελεῖ τὴν τέχνη.

ΑΓΑΘΩΝ

'Υπάρχουν κάποιοι ἀνθρώποι ποὺ λέγοντας
ἐκεῖνα ποὺ εἶναι σωστά, δὲν τ' ἀκούν ὅμως αὐτοὶ,
ὅμοια καθὼς οἱ λῦρες ποὺ καλὰ ἠχολογοῦν ἀλλὰ
δὲν αἰσθάνονται.

ΔΙΟΓΕΝΗΣ

Οἱ πολλοὶ ἀνθρώποι τὰ δικά τους σφάλματα τὰ
ὑπερασπίζονται, τὰ σφάλματα ὅμως τῶν ἄλλων
τὰ κατηγοροῦν.

ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΣ

Μὲ πραότητα πρέπει νὰ ὑποφέρουμε ὅ,τι μᾶς
συμβαίνει ἀπὸ τὴ φορὰ τῶν πραγμάτων τοῦ κό-
σμου. Γιατί πρέπει ν' ἀποβλέπουμε στὸ σύνολο
καὶ ὅχι σ' ἐκεῖνο ποὺ καθένας μᾶς ἐπιθυμεῖ.

ΠΛΩΤΙΝΟΣ

Δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ λησμονήσει ἐκεῖνο ποὺ ἀπὸ
μικρὸς ἀγάπησε χωρὶς νὰ αἰσθανθεῖ πρωτύτερα
μεγάλῃ θλίψει.

ΠΟΡΦΥΡΙΟΣ

Ἐκδοτικὸς ὀργανισμὸς κύριος παράγων κοινωνικῆς μορφώσεως καὶ ἐκπαιδευτικῆς προόδου.

Ἐκθέσαντες ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ γενικῶς τὰ τῆς δράσεως τοῦ Ἐκδοτικοῦ Ἰδρύματος Δημητράκου, ὡς συντελεστοῦ τῆς Ἑλληνικῆς πνευματικῆς ἐπιδόσεως, ἰδίᾳ δὲ ὡς προδρόμου καὶ συμπαραστάτου ἐν τῇ προσπάθειᾳ τῆς ἐκπαιδευτικῆς ἀναμορφώσεως καὶ περιληπτικῶς ἀναφέροντες τὰς ἀπὸ 25ετίας καὶ πλέον ἐπιμόνους καὶ συστηματικὰς ἐνεργείας του πρὸς διάδοσιν τῆς ἐποπτικῆς διδασκαλίας, προβαίνοντες ἤδη ἀναλυτικώτερον εἰς ἑκθεσὶν τῶν ὑπ' αὐτοῦ συντελεσθεισῶν ἐν τῇ κατευθύνσει ταύτῃ προόδων. Καὶ δὴ:

α'. ΧΑΡΤΑΙ

Διὰ τὴν διδασχὴν ἢ γεωγραφία ἐποπτικῶς ἀπαραίτητον εἶναι πλὴν τῶν πολιτικῶν χαρτῶν καὶ παραλλήλως πρὸς αὐτοὺς, νὰ ὑπάρχουν οἱ χάρται τῆς φυσικῆς διαμορφώσεως τοῦ ἐδάφους, ἐπιστημονικῶς ἐπίσης οὗτοι καὶ μετ' ἀκριβείας, συνταγμένοι. Τοῦτο καὶ δυσχερέστατον εἶναι, ἀπαιτοῦν εἰδικὴν ἐμπειρίαν, καὶ δαπανηρότατον.

Τὸ Ἐκδοτικὸν Ἰδρυμα Δημητράκου δὲν ὤκνησεν, ἀποβλέπον ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον εἰς τὴν πρόοδον τῆς παρ' ἡμῖν ἐκπαιδεύσεως καὶ ἐν ταύτῃ βασιζόμενον τὴν ἰδίαν αὐτοῦ πρόοδον καὶ ἀνάπτυξιν, νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν συνεργασίαν εἰδικῶν παρ' ἡμῖν Ἑλλήνων ἐπιστημόνων, νὰ ἐπιμεληθῇ δὲ ἐπιμόνως τὰ τῆς ἐκτυπώσεως ἀρχικῶς μὲν ἐν Εὐρώπῃ (Λειψία, Παρίσις) εἶτα δὲ ἐν ταῦθα. Καὶ πρὸς τοῦτο ὁ διευθυντὴς τοῦ Ἰδρύματος ἐπανειλημμένως μετέβη εἰς τὰ σπουδαιότερα ἐν τῷ κλάδῳ τοῦτῳ εὐρωπαϊκὰ κέντρα καὶ διαμείνας ἐκεῖ παρηκολούθησεν ἐκ τοῦ σύνεγγυς καὶ ἐπισταμένως ἐμελέτησε τὰ τῆς συντάξεως, συνθέσεως, χαράξεως καὶ ἐκτυπώσεως τῶν χαρτῶν. Μεθ' ὃ ἐνεκατέστη ἐν Ἀθήναις εἰδικὴν ἐπιχείρησιν σχεδιάσεως καὶ ἐκτυπώσεως χαρτῶν τοσοῦτον τελείως κατηρτισμένην, ὥστε οἱ ὑπὸ τοῦ ἐκδοτικοῦ Ἰδρύματος Δημητράκου παρεχόμενοι εἰς τὰ Ἑλληνικὰ σχολεῖα χάρται

οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον ὑπολείπονται τῶν ἀρίστων Εὐρωπαϊκῶν.

Πλὴν δὲ τῆς ἐκδόσεως τῶν πολιτικῶν καὶ τῶν γεωφυσικῶν χαρτῶν ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Ἐκδ. Οἴκου Δημητράκου ἡ σύνταξις καὶ ἐκτύπωσις ἱστορικῶν χαρτῶν ἐν συνεργασίᾳ τοῦ καθηγητοῦ τῆς Ἱστορίας Π. Καρολίδου, ἀπαραιτήτων, ὡς γνωστόν, διὰ τὴν ἐπαρκῆ καὶ τελεσφόρον διδασκαλίαν τῆς Ἱστορίας.

Οὕτω συνετάχθησαν καὶ ἐξεδόθησαν 26 μέχρι τοῦδε ὑπὸ τοῦ Οἴκου Δημητράκου χάρται διὰ τὴν ἐποπτικὴν διδασκαλίαν τῆς γεωγραφίας καὶ τῆς Ἱστορίας εἰς τὰ σχολεῖα μας.

β'. ΕΠΟΠΤΙΚΑ ΕΚ ΧΑΡΤΟΥ ΕΙΚΟΝΕΣ—ΠΙΝΑΚΕΣ

Ὅ,τι ἐγένετο διὰ τὰ δύο προμνησθέντα μαθήματα τοῦτ' αὐτὸ ἐπεδιώχθη καὶ ἐπιτυχῶς συνετελέσθη διὰ τὴν ἐποπτικὴν διδασκαλίαν εἰς τὰς πρώτας τάξεις τοῦ Δημοτ. Σχολείου καθὼς καὶ εἰς τὸ Γυμνασίον. Οὕτως εἰσῆχθησαν ὑπὸ τοῦ Ἐκδοτικοῦ Οἴκου Δημητράκου ἡ κατεσκευάσθησαν καὶ διεδόθησαν Κινητὰ Ἀλφαβητάρια, Ἀναγνωστικά Κιβωτίδια, μεγάλη Ἀριθμητήρια καὶ χάρτινα τοιαῦτα. Ἀφ' ἑτέρου ἐξετυπώθησαν ὑπ' αὐτοῦ μετ' ἐπιμελείας καὶ ἐπιστημονικῆς ἀκριβείας πίνακες ἱστορικῆς ἀναπαραστάσεως, εἰκόνες τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ τοῦ Ρωμαϊκοῦ πολιτισμοῦ, πρὸς δὲ καὶ πίνακες Ζωολογίας, Φυτολογίας, Ἀνθρωπολογίας, Μαθηματικῆς Γεωγραφίας, εἰσῆχθησαν δὲ συνάμα καὶ οἱ ἀριστοὶ τῶν ἐν Εὐρώπῃ τοιούτων. Ἰδιαιτέρας μνείας ἐν προκειμένῳ εἶναι ἄξιον τὸ ὅτι εἰς τὴν ὁλοκλήρωσιν τῶν ὑπὲρ τῆς ἐποπτικῆς διδασκαλίας προσπαθειῶν του ἀποβλέποντος τὸ Ἐκπ. Ἰδρυμα Δημητράκου δὲν ἐδίστασε νὰ προβῇ εἰς τὴν πολυδάπανον καὶ λόγω τῆς περιορισμένης καταναλώσεως μὴ ἐμπορικῶς σκόπιμον ἐκδοσὶν Ἑλληνικῶν Ὑδρογείων Σφαιρῶν, αἵτινες ἐξετυπώθησαν ἐν ταῦθα καὶ κατεσκευάσθησαν ἐν Λειψίᾳ.

εἶναι δὲ καὶ αἱ μόναι μέχρι σήμερον. Ἑλληνικαὶ Ὑδρογείοι.

γ'. ΕΠΟΠΤΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ—ΣΥΣΚΕΥΑΙ, ΠΡΟΠΛΑΣΜΑΤΑ

Τὰ κατ' ἐξοχὴν δεόμενα πειράματος καὶ ἀμέσου ἐποπτικῆς διδασκαλίας μαθήματα τῆς Φυσικῆς καὶ τῆς Χημείας ἐν τε τοῖς Γυμνασίοις, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς Δημοτικοῖς Σχολείοις, ἐδιδάσκοντο μέχρι πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἐκ τοῦ βιβλίου καὶ ἦσαν ἀπλῆ ἀπομνημόνευσις κειμένων. Τὸ πολὺ πολὺ ὁ διδάσκαλος ἢ καθηγητὴς τῆς Φυσικῆς ἔκαμνεν ἐπὶ τοῦ πίνακος τὸ σχεδιάγραμμα τοῦ ὄργανου τοῦ ἀπαιτουμένου διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ πειράματος Φυσικῆς. Ὅσον διὰ τὴν Χημείαν, διὰ τὰς ἰδιότητας καὶ τὰς ἐνώσεις τῶν στοιχείων καὶ διὰ τὰ χημικὰ φαινόμενα καὶ ἐξαγόμενα, ἐφαίνοντο τότε ἄρκετοι οἱ μνημονεύμενοι ἐν τῷ βιβλίῳ τύποι. Τοιοῦτοτρόπως διδασκόμενοι οἱ μαθηταὶ ἐλάχιστα καὶ ἀόριστα ἀντελαμβάνοντο καὶ ἐνεθυμοῦντο ἐκ τῆς Φυσικῆς, οὐδὲν δὲ σχεδὸν ἐκ τῆς Χημείας. Ἄν δὲ τοῦτο οὕτως εἶχεν εἰς παλαιότερους χρόνους, ὅτε ὁ κύκλος τῶν Φυσικῶν καὶ τῶν Χημικῶν γνώσεων καὶ μάλιστα ὁ τῶν ἐφαρμογῶν αὐτῶν ἦτο πολὺ στενωπότερος, σήμερον ὅτε ὁ κύκλος οὗτος τεραστίως ἡρύνθη τοιαύτη ἀφηρημένη καὶ κατ' ἀπομνημόνευσιν διδασκαλία θὰ ἀπέβαινε κυριολεκτικῶς ἀκατανόητος διὰ τοὺς διδασκόμενους. Διότι ὁ ἀτμός, ἡ ἠλεκτροκινητικὴ, ὁ ἠλεκτρομαγνητισμός, ἡ τηλεφωνία, ἡ ραδιοτηλεφωνία, ἡ ἀεροκινητικὴ κλπ. τόσας ἔχουσιν ἐφαρμογὰς καὶ τοσοῦτον εἰς τὴν καθημέραν ζωὴν εἰσεχώρησαν καὶ μετ' αὐτῆς συνυφάνθησαν. Ἡ ἀτμῆς καὶ ἡ ἠλεκτροκίνητος συγκοινωνία, ἡ ἀτμῆς καὶ ἡ ἠλεκτροκίνητος βιομηχανία καὶ γεωργία, τὸ τηλέφωνον, ὁ κινηματογράφος, τὸ αὐτοκίνητον, τὸ ἀεροπλάνον κλπ. ἀποτελοῦσι κυριωτάτους παράγοντας καὶ συντελεστάς τῆς συγχρόνου ζωῆς. Πάντων δὲ τούτων ἡ στοιχειώδης τουλάχιστον κατανόησις, ἐρειδομένη εἰς ἀντιστοιχούς γνώσεις τῆς Φυσικῆς καὶ τῆς Χημείας, εἶναι ἀπαραίτητος διὰ τὴν μόρφωσιν, ὃχι μόνον τὴν ἀνωτέραν καὶ τὴν μέσην ἀλλὰ καὶ τὴν ἐκ τοῦ δημοτ. σχολείου τοιαύτην. Καὶ ἐξ ἄλλου πρόδηλον εἶναι

ὅτι ἡ κατανόησις αὕτη εἶναι, ὡς εἴρηται, ἀπολύτως ἀνέφικτος δι' ἀφηρημένας διδασκαλίας. Τὰ ἐποπτικὰ μέσα ἐν προκειμένῳ εἶναι ἀπαραίτητα. Τοῦτο ἐγκαίρως ἀντελήφθη τὸ Ἐκδοτικὸν Ἰδρυμα Δημητράκου καὶ πρῶτον αὐτὸ καὶ κατόπιν κυρίως μόνον αὐτὸ ἐφρόντισε καὶ εἰσήγαγε πάντα τὰ ἀπαιτούμενα ὄργανα Φυσικῆς καὶ Χημείας, δι' ὧν ἐκτελοῦνται πειράματα καὶ ἐποπτικῶς οἱ μαθηταὶ διδάσκονται. Ἐπέτυχεν δὲ τοῦτο μὲ κόπους ἀτρίτους, ὑποβληθὲν εἰς δαπάνας βαρεῖας καὶ εἰς οἰκονομικοὺς κινδύνους καὶ εἰσαγαγὼν ἀφθόνως ἐξ Εὐρώπης πάντα τὰ ἐποπτικὰ ὄργανα, τὰς συσκευὰς καὶ τὰ προπλάσματα, τὰ ἀπαιτούμενα διὰ τὴν τοιαύτην διδασκαλίαν. Ὁρᾶν μηχανικῆς τῶν στερεῶν σωμάτων, τῶν ὑγρῶν καὶ τῶν ἀερίων, ὄργανα μοριακῆς Φυσικῆς καὶ μαθηματικῆς Γεωγραφίας, ὄργανα καὶ συσκευαὶ διὰ τὴν θεωρίαν τῶν κυμάνσεων καὶ διὰ τὴν Ἀκουστικὴν, ὄργανα διὰ τὴν ἐξήγησιν καὶ κατανόησιν τοῦ φαινομένου τῆς Θερμότητος καὶ τὰς ἐπ' αὐτοῦ θεωρίας καὶ ἐφαρμογὰς καὶ Μετεωρολογικὰ τοιαῦτα, ἐπίσης δὲ ὄργανα διὰ τὴν ἐμφάνισιν καὶ ἐξήγησιν τοῦ Μαγνητισμοῦ, ὄργανα καὶ συσκευαὶ διὰ τὸν Ἠλεκτρισμόν, ἥτοι διὰ τὴν Ἠλεκτροστατικὴν καὶ τὴν Ἠλεκτροδυναμικὴν, τὴν Ἠλεκτροχημείαν καὶ τὸν Ἠλεκτρομαγνητισμόν καὶ τέλος ὄργανα καὶ συσκευαὶ διὰ τὴν Ὀπτικὴν εἰσῆχθησαν καὶ εἰσάγονται ἀφθόνως ὑπὸ τοῦ Ἐκδοτικοῦ Ἰδρύματος Δημητράκου καὶ σχεδὸν ὑπὸ μόνου τούτου. Αὐτὸ δὲ μάλιστα τὸ Ἰδρυμα ἐπὶ πλέον πολλάκις καὶ συστηματικῶς ἐμερίμνησε διὰ τὴν ἐξοικείωσιν, ἰδίως τῶν διδασκάλων, ἐπικαλεσθὲν καὶ ἔχον ἐν ταῦτα τὴν συνεργασίαν εἰδικῶν καὶ διακεκριμένων καὶ παιδαγωγῶν ἐπιστημόνων, ὧν εἰς ὃ ἤδη διευθύνων τὸ τμήμα τοῦτο τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Ἰδρύματος Δημητράκου καθηγητῆς καὶ τέως Ἐκπαιδευτικὸς Σύμβουλος κ. Γ. Γεωργόπουλος.

Οὐχ ἥττον ἐν τῇ αὐτῇ μοίρᾳ ὠφελείας ἐκπαιδευτικῆς, ἐκ τῶν αὐτῶν δὲ φιλοπροόδων ἀντιλήψεων προελθοῦσα εἶναι ἡ ἐκ Γερμανίας προμήθεια καὶ διάδοσις τελειωμάτων Προπλάσματος Ἀνθρωπολογίας καὶ Ἀνατομίας, ἀπαραιτήτων διὰ τὴν κατανόησιν καὶ μάθησιν τῶν σχετικῶν γνώσεων.

Ἐς προστεθῇ τέλος ὅτι τὸ νεώτατον καὶ τερπνὸν ἅμα δὲ καὶ ἐξαιρετικῶς διδακτικὸν μέσον ἐποπτικῆς διδασκαλίας, τοὺς Σχολικοὺς Προβολεῖς ἢ Κινηματογράφους, τὸ Ἰδρυμα Δημητράκου εἰσήγαγεν ἐν Ἑλλάδι λίαν ἐπιμελῶς καὶ χάρις εἰς τὴν παιδαγωγικὴν ἐμπειρίαν τοῦ διευθύνοντος τὸ πμῆμα ἐπιστήμονος λίαν ἐπιτυχῶς ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν τῶν ἀναπαριστῶντων εἰκόνων, προσαρμοζομένων εἰς τὰς συνθήκας καὶ τὸν κύκλον τῶν γνώσεων τοῦ Ἑλληνικοῦ Σχολείου.

Καὶ πάντα ταῦτα τὰ διὰ τὴν ἐποπτικὴν

διδασκαλίαν ἀπαραίτητα ἢ συντελεστικά, ὅσα συνοπτικῶς ἀπαριθμήσαμεν, τὰ συνταχθέντα ἢ κατασκευασθέντα ἢ εἰσαχθέντα ὑπὸ τοῦ Ἐκδοτικοῦ Ἰδρύματος Δημητράκου, εἶναι, καὶ δεόν νὰ τονισθῇ τοῦτο ἰδιαιτέρως, τὰ ἀριστερὰ καὶ ἐφάμιλλα τῶν ἐν ταῖς ἄλλαις προηγμέναις εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν χώραις, κατ' οὐδὲν ὑπολείποντα καὶ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ Γερμανίᾳ ἐν χρήσει.

(Ἐπεται συνέχεια περὶ τῶν ἐκδόσεων θεωρητικῶν καὶ ἐφηρμοσμένων Ἐπιστημῶν, εἰδικῶς τῶν Παιδαγωγικῶν καὶ Ἐλευθέρων Ἀναγνωσμάτων ὡς καὶ τῶν Λογοτεχνικῶν τοῦ Ἐκδοτ. Ἰδρύματος Δημητράκου).

Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Ποῦ ἡ ἐκδοσὴς τῆς ἔγινε μὲ τὸν κύριον σκοπὸν νὰ κάμει ὅλο τὸ ἀναγνωστικὸ κοινὸν μᾶς νὰ ἐνδιαφερθεῖ γιὰ τὸ Ἑλληνικὸ βιβλίον, διατιμήθηκε γιὰ τοῦτο τόσο φτηνὰ, ὥστε σχεδὸν μόνον τὴν διεκπεραίωσιν καὶ τὰ ταχυδρομικὰ νὰ σκεπάζει ἡ συνδρομὴ. Μὲ τὴν τόσο μικρὴ διατίμησίν της, ἀλλ' ἐξ ἄλλου καὶ μὲ τὰ τέτοια καὶ τόσα περιεχόμενα της, ποῦ ἀπὸ μῆνα σὲ μῆνα μάλιστα ὅλο καὶ καλυτέρευαν, ἔφθασε νᾶχει σχεδὸν 50.000 συνδρομητὰς, δηλαδὴ τουλάχιστον 200.000 ἀναγνώστας σ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα καὶ στὶς Ἑλληνικὰς παροικίας.

Ἡ τόση μεγάλη ἡθικὴ ἐπιτυχία μᾶς ἔκαμε ν' ἀποφασίσωμε, ἀρχίζοντας τῶρα τὸ δεῦτερον ἔτος, τὸ διπλασιασμὸ τῶν σελίδων τοῦ περιοδικοῦ μᾶς (σὲ μικρότερον σχῆμα) ὥστε νὰ τὸ πλουτίσωμε μὲ πλιότερη λογοτεχνικὴ ὕλη ἐκλεκτὴ καὶ πρωτότυπη, νὰ δώσωμε συνάμα μὲ πολλὴ ἀφθονία καὶ ἐνημερότητα εἰδήσεις ἀναφερόμενες εἰς τὰ νεώτερα καὶ κοινωνικώτερα τῆς σύγχρονης ἐπιστήμης, ἰδιαιτέρως δὲ τῆς παιδαγωγικῆς, καὶ ἐξ ἄλλου ἐξακριβωμένους διασαφιστικὰς περιλήψεις καὶ ἐκτιμήσεις τῆς νέας παγκοσμίου λογοτεχνίας. Ὁ σκοπὸς μᾶς καὶ ἡ φιλοδοξία μᾶς ἔτσι εἶναι νὰ βρίσκουν ὄχι μόνον εὐχαρίστησιν καὶ ὠφέλειαν ἀπὸ τὸ διάβασμα τῆς «Φωνῆς τοῦ Βιβλίου» οἱ ἀναγνώστες μᾶς, ἀλλὰ καὶ νὰ γίνωνται ὅσο τὸ δυνατόν πλιότεροι τῆς ὅλης πνευματικῆς ζωῆς καὶ τῆς λογοτεχνικῆς ἐκδήλωσιν ὄχι μόνον στὴν Ἑλλάδα ἀλλὰ καὶ στὰ ἄλλα πολιτισμένα ἔθνη.

Ἀναλαμβάνοντες ἐμεῖς ἀποκλειστικὰ τὴ μεγάλη δαπάνην γιὰ τὴν τέτοια σύνταξιν, ὀρίσαμε, μόνον γιὰ τὸ διπλασιασμὸ τῶν σελίδων, δηλαδὴ τοῦ χαρτιοῦ, τὴ συνδρομὴ τῆς «Φωνῆς τοῦ Βιβλίου» δραχμὰς εἴκοσι (20) ἐτησίως. — Ὅσοι θέλουν νὰ ἐγγραφοῦν συνδρομηταὶ πρέπει νὰ μᾶς ἐπιστρέφουν τὸ κάτωθι δελτίον:

Πρὸς τὸν ΕΚΔΟΤΙΚΟΝ ΟΙΚΟΝ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ—ΑΘΗΝΑΙ—Ὁδὸς Σταδίου 4

Ἐγγραφόμενος συνδρομητὴς εἰς τὴν «Φωνὴν τοῦ Βιβλίου» διὰ τὸ ἔτος 1931—32 ἀποστέλλω συνημμένως δραχμὰς εἴκοσι (20) διὰ τὴν συνδρομὴν μου καὶ σὰς σημειῶ τὴν διεύθυνσιν μου:

Ὄνομα
Ἐπάγγελμα ἢ εἰδικὴ διεύθυνσις.....
Πόλις ἢ κώμη.....

Ὑπογραφή

Ὑπνωτικά καὶ Ὑποβολαί *

1. Ληθαργία—καταληψία—ὕπνοβασία.

Διὰ νὰ καταλάβωμεν καλὰ τὴν φύσιν τῆς ὑπνωτικῆς καταστάσεως, εἶναι ἀνάγκη νὰ διακρίνωμεν εἰς αὐτήν, ὅπως ἔκαμε ὁ Σαρκὼ κ.ἀ., τρεῖς καταστάσεις ἢ καλῶτερα τρεῖς βαθμοὺς διακεκριμένους: τὴν ληθαργίαν, τὴν καταληψίαν καὶ τὴν ὑπνοβασίαν.

Ἡ ληθαργία εἶναι ὕπνος βαθύς, κατὰ τὸν ὅποιον ἡ χρῆσις τῶν αἰσθήσεων φαίνεται ἐξαφανιζομένη. Εἶναι ἡ πιὸ σπανία κατάσταση: αὐτὴ μᾶς δίδει τὴν πιὸ καθαρὰν εἰκόνα τοῦ θανάτου.

Τὴν καταληψίαν χαρακτηρίζει ἀπὸ τὸ ἐν μέρος ἡ ἰκανότης, ποῦ ἔχουν τὰ μέλη καὶ ὄργανα τοῦ σώματός μας νὰ ἀκίνητο ὡς εἰς ἀρκετὰ μακρὸν χρόνον ἀπὸ τὸ ἄλλο ἀδράνεια ἡθικὴ ἀπόλυτος.

Ἡ δὲ ὑπνοβασία, ἡ ἄλλως καλουμένη ὑπνωσις, εἶναι εἰδικὸς ὕπνος, κατὰ τὸν ὅποιον τὸ ἄτομον, ὅπως εἰς τὴν φυσικὴν ὑπνοβασίαν, μπορεῖ νὰ δείξῃ ὅλα τὰ εἶδη τῶν συγκινήσεων καὶ νὰ κάμῃ τὰς πιὸ πολυσυνθέτους πράξεις, τῶν ὁποίων τὴν ἀνάμνησιν χάνει κατὰ τὴν ἀφύπνισιν. Φαίνεται ἐπίσης ὅτι εἰς τὴν κατάστασιν αὐτὴν μερικὰ ἐγκεφαλικά κέντρα εἶναι πιὸ εὐερέθιστα ἢ εἰς τὴν ἐν ἐγρηγόρσει κατάστασιν καὶ διὰ τοῦτο εἶναι καὶ περισσότερον ἐπιδεκτικὰ τοῦ ὑπνωτισμοῦ.

2. Μέθοδοι χρησιμοποιοῦμεναι διὰ τὴν γένεσιν τῆς ὑπνώσεως.

Αἱ διάφοροι μέθοδοι ποῦ χρησιμοποιοῦνται διὰ νὰ ἐπιτύχωμεν τὸν ὑπνον αὐτὸν εἶναι ἐξαιρετικὰ ποικίλαι. Τὸν ἐπιτυγχάνουν, πράγματι α) παραγγέλλοντες εἰς τὸν ὑπνωτιζόμενον νὰ προσηλωθῇ πρὸς ἐν ἀντικείμενον κατὰ τέτοιον τρόπον τοὺς ὀφθαλμούς, ὥστε καὶ οἱ δύο νὰ βλέπουν ἐν καὶ τὸ αὐτὸ σημεῖον· β) αὐτοὶ παρατηροῦντες τὸν ὑπνωτιζόμενον ἀσκαρδαμυκτεῖ ὡς διὰ νὰ τὸν γοητεύσουν· γ) κάμνοντες νὰ ἀντηχῇ εἰς τὰ ὦτα του ἐν παράδειγμα ὄργανον (φωνή) ἢ ἐν συνεχῆς τὰμ-τὰμ· δ) ρίπτοντες ἐπὶ τοῦ προσώπου του, τὴν στιγμὴν ποῦ δὲν τὸ περιμένει καθόλου, δέσμη φωτὸς πολὺ ζωηρὰν· ε) ἐπενεργοῦντες ἐπὶ τῶν αἰσθήσεων του κατὰ τρόπον ὁμοιόμορφον μὲ ἐρεθισμοὺς ἀσθενεῖς ἀλλὰ ρυθμικοὺς καὶ διαρκεῖς· στ) ἐξασκοῦντες ἐλαφρὰν πίεσιν ἐπὶ τῶν μερῶν τοῦ ὁργανισμοῦ, ποῦ ἔχουν ὀνομασθῇ Ὑπνογενεῖς ζῶναι (Zones hypogènes)· ζ) λέγοντες εἰς τὸν ὑπνωτιζόμενον ἀπλῶς «κοιμήσου!»..... Οἰαδήποτε καὶ ἂν εἶναι ἡ χρησιμοποιοῦμεθα μέθοδος, ὁ ὑπνωτίζων ἐπιδίδωκε νὰ ἐπιτύχῃ ἐν εἶδος «ἐμμόνου ἰδέας» (idée fixe) ἢ τεχνητοῦ μονοῖδισμού, καὶ συνεπῶς

* Ἀπὸ τὸ ἔργον: «Ἡ ὑποβολὴ ὡς παράγων τῆς ἀγωγῆς» τοῦ P. Felix Thomas, καθηγ. τῆς φιλοσοφίας εἰς τὸ Λύκειον τῶν Βερσαλλίων. Μετάφρασις στ' ἐκδόσεως ὑπὸ Βασίλ. Σ. Πετρούνια. Ἐκδοτ. οἶκος Δημητράκου 1932.

στένωσιν τοῦ πεδίου τῆς συνειδήσεως· ἡ διὰ νὰ μεταχειρισθῶμεν τὴν παρομοίωσιν τοῦ Stanley H. li, ὁ ὑπνωτίζων ἐπιδίδωκε τὸ «μούδιασμα» (crampe) τῆς προσοχῆς εἰς ἐν μόνον ἀντικείμενον. Ἡ κατάσταση αὕτη, πράγματι, ἐπάγεται τὴν ἐναρξιν ἐξασθενήσεως τοῦ βούλεσθαι εἰς ὄφελος ἐκείνου, ὁ ὁποῖος πειραματίζεται. Ἐκ τῆς οὕτω προκληθείσης στενώσεως τοῦ ἐγκεφάλου (τῶν ἐγκεφαλικῶν λειτουργιῶν) προκύπτει ὁ ὕπνος. Ποῦ σιγὰ σιγὰ πλημμυρίζει τὸν ὁργανισμόν. Ἀν ἡ ὑπνωσις αὕτη εἶναι περισσότερον ἢ ὀλιγώτερον πλήρης καὶ τελεία, καταλήγει ὁ ὁργανισμὸς εἰς μίαν τῶν τριῶν ὑπνωτικῶν καταστάσεων, τὰς ὁποίας προηγούμενως ὠρίσαμεν καὶ αἱ ὑποβολαὶ ἀποβαίνουν περισσότερον ἢ ὀλιγώτερον εὐκολοὶ καὶ δραστικοί. Εἰς τὴν ληθαργίαν τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ὑποβολῶν εἶναι ἀνεπαίσθητον. Εἰς τὴν καταληψίαν πρέπει νὰ μὴ εἶναι περιπλοκοί, διὰ νὰ πραγματοποιηθοῦν. Εἰς τὴν ὑπνοβασίαν ἐξ ἄλλου, ὅπου εἰδικῶς ὀφείλομεν νὰ τὰς μελετήσωμεν, αἱ ὑποβολαὶ πραγματοποιοῦνται μὲ ἐκπληκτικὴν εὐκολίαν, οἰονδήποτε καὶ ἂν εἶναι τὸ ἀντικείμενον αὐτῶν.

3. Ἀποτελέσματα τῶν ὑπνωτικῶν ὑποβολῶν.

* Ἀς ἴδωμεν ἐν πρώτοις τὴν ἐπίδρασιν τῶν ἐπὶ τῆς αἰσθητικότητος. Ἡ ἐπίδρασις αὕτη εἶναι ὁμοία πρὸς τὴν τῆς αὐτοὑποβολῆς καὶ μπορεῖ νὰ ἐκδηλῶνται εἴτε διὰ τῆς ἀναίσθησιος, εἴτε διὰ τῆς ὑπεραίσθησιος. Ἀναλόγως πρὸς τὰς ὑποβολὰς ποῦ δέχεται ὁ ὑπνωτιζόμενος ἀντιλαμβάνεται ἢ δὲν ἀντιλαμβάνεται τοὺς ἐξωτερικοὺς ἐρεθισμούς. Ἀρκεῖ νὰ τοῦ εἰπῇ: «τὸ χέρι σου εἶναι παράλυτον», διὰ νὰ μείνῃ ἀναίσθητον εἰς βαθεῖα κεντήματα καὶ ἐγκαύματα ἀκόμη. Δὲν εἶναι λοιπὸν παράδοξον ὅτι οἱ χειροῦργοι ἐπωφελέθησαν τοῦ ὑπνωτισμοῦ. Χάρις εἰς αὐτὸν ἡδυνήθησαν πολλοὶ ἱατροὶ νὰ ἐκτελέσουν, χωρὶς καθόλου νὰ ὑποφέρουν οἱ ἀσθενεῖς τῶν, ὀδυνηροτάτας ἄλλως ἐγχειρήσεις καὶ δυσκολωτάτους τοκετούς. Ἀντιθέτως, αἱ αἰσθήσεις μπόρουν διὰ τοῦ ὑπνωτισμοῦ νὰ ἀποκτήσουν ἑκτακτὸν τελειότητα καὶ δξύτητα. Ὁ ἱατρὸς Briquaud παρήγγειλε κάποτε εἰς ἓνα τῶν ἀσθενῶν του νὰ παρακολουθῇ προσεκτικὰ τὴν συνομιλίαν δύο προσώπων, ποῦ ἦσαν πολὺ μακρὰν διὰ νὰ μπορῇ κανεῖς νὰ ἀκούσῃ, διατελὼν εἰς κανονικὴν κατάστασιν, τοὺς λόγους τῶν. Ἡ συνομιλία ἀπεδόθη πιστῶς (ὑπὸ τοῦ ὑπνωτισθέντος). Ἡ ἀκοή του λοιπὸν εἶχε γίνῃ ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς ὑποβολῆς πολὺ πιὸ εὐαίσθητος, ἀπὸ ὅτι θὰ ἦτο εἰς τὴν κατάστασιν τῆς ἐγρηγόρευσεως. Μπορεῖ ἐπίσης νὰ ὑποβληθῇ ὅτι ἐν μέλος τοῦ σώματος εἶναι πιὸ εὐαίσθητον ἀπὸ ἄλλο, διὰ νὰ πραγματοποιηθῇ τοῦτο ἀμέσως. Ὑποβάλλεται π.χ. εἰς ἓνα ὑπνωτιζόμενον ὅτι τὸ δεξιὸν του μάτι μπορεῖ νὰ ἴδῃ εἰς μεγάλην ἀπόστασιν καὶ ὅτι τὸ ἀριστερόν του μάτι δὲν διακρίνει παρὰ μόνον τὰ πολὺ κοντινὰ ἀντικείμενα καὶ ἀμέσως ἡ ὁρασις εὐρίσκεται τροποποιημένη σύμφωνα μὲ τὰς ὑποβολὰς ποῦ ἐδέχθη.

4. Παραισθήσεις (Hallucinations)

Ἡ ὑπνωτική κατάσταση ἐπιτρέπει ἐξ ἄλλου νὰ προκαλοῦνται ἀπάται ὅλων τῶν αἰσθήσεων ὑποκαθιστῶσαι τὰ αἰσθήματα πού πραγματικά αἰσθάνεται ὁ ὑπνωτίζομενος δι' ἄλλων διαφορετικῶν. Ὁ ὑπνωτισθεὶς, τὸν ὁποῖον ἐπεισαν ὅτι κρατεῖ εἰς τὸ χέρι πορτοκάλι ἢ ποτηράκι μὲ ἐξάρετον λικέρ, τρώγει μὲ ἡδονὴν τὴν ὠμὴν πατάταν ἢ πίνει τὸ καθαρό νεράκι, πού τὸν ἔκαμαν νὰ ἐκλάβῃ ὡς πορτοκάλι ἢ λικέρ. «Κάμνω τὸν Κ.», μᾶς διηγείται ὁ ἱατρός B r h e i n, «νὰ καταπῇ ποσότητα ὁδοῦ διὰ ζάχαρη· τὸ εὐρίσκει πολὺ γλυκὺ «πασπαλίζω» τὴν γλῶσσαν του μὲ κινίην λέγων εἰς αὐτὸν ὅτι εἶναι πολὺ ζαχαρωμένη καὶ αἰσθάνεται ἀκριβῶς τὴν αἴσθησιν τῆς γλυκύτητος. Τοῦ θέτω εἰς τὸ στόμα ἓνα μολύβι διαβεβαιῶν αὐτὸν ὅτι εἶναι σιγαρέττο καὶ ἀμέσως ἐκπέμπει ἀπὸ τὸ στόμα του τολύπας φανταστικοῦ καπνίσματος. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ μὲ τὴν ὁσφρησιν: μπορεῖ νὰ ἐκλάβῃ ἀμμονίαν ἰσχυροτάτης ὁσμῆς ὡς ἐξάρετον ἄρωμα. Τὸ ἴδιο καὶ μὲ τὴν ὄρασιν: ὁ ὑπνωτισθεὶς βλέπει τὰ πράγματα, περὶ τῶν ὁποίων τοῦ ὁμιλοῦν μόνον, σὰν νὰ ἦσαν παρόντα· ἀκόμη περισσότερο: ἀν μεταξὺ τῶν ἀντικειμένων αὐτῶν καὶ τοῦ ὀφθαλμοῦ του τοποθετήσωμεν πρίσμα ἢ καθρέπτην, ἢ φανταστικὴ εἰκὼν ὀφίσταται τὰς ἰδίας μεταβολὰς σὰν νὰ ἦτο πραγματικὴ ἢ ὁρασίς· ἢ φανταστικὴ εἰκὼν μπορεῖ νὰ ἔχῃ ἔντασιν ἀρκετὴν, διὰ νὰ προκαλέσῃ τὰς συμπληρωματικὰς εἰκόνας. Ὁμιλεῖς εἰς τὸν ὑπνωτίζομενον περὶ κονσέρτου, εἰς τὸ ὁποῖον τάχα παρίσταται, καὶ ἀμέσως ἀκούει τὰς συμφωνίας· ἀντικείμενα ὑποβαλλόμενα ὡς ἀνωμάλου ἐπιφανείας ἢ ὡς λεῖα, τὰ ὁποῖα θίγουν τὴν χεῖρά του, τὸν κάμνουν νὰ τὰ αἰσθανῇ τοιαῦτα. Ἄν τὸ ἀντικείμενον ὑποβάλλεται ὡς καὶ ὡς καὶ φλογίζομενον, μπορεῖ νὰ παραχθοῦν πραγματικὰ ἐρυθρὰ στίγματα· πραγματικὰ φασαλίδες (antroules) μπορεῖ νὰ σχηματισθοῦν ἐπὶ τοῦ σώματος, ἂν ὑποβληθῇ ὡς ἐκδόριον ἀπλοῦς χάρτης εἰς τὴν. Καὶ ἡ ζωικὴ (ἢ ὀργανικὴ) αἴσθησις ὑπόκειται εἰς τὰς ἀπάτας αὐτάς· μὲ καθαρό νερό μπορεῖ νὰ προκαλέσῃ κανεὶς μέθην, μὲ ἓν φανταστικὸν τοιγὰρ μπορεῖ νὰ προκληθῇ ζάλες καὶ ἔμετοι εἰς τὰς σιγὰς πού δὲν καπνίζουν· μὲ ζύμην ψωμοῦ, νὰ καταπραυνῶσιν ζωηρότατοι πόνοι. Ἡ (φανταστικὴ) ἰδέα τοῦ φαρμάκου ἐπενεργεῖ σὰν πραγματικὸ φάρμακον τροποποιεῖν βαθέως τὸν ὀργανισμόν μας.

Ἀρνητικαὶ παραισθήσεις. Πρὸς τὰς προηγουμένας παραισθήσεις πρέπει νὰ παραβάλωμεν αὐτάς πού ὠνόμασαν ἀρνητικὰς, ἐξ αἰτίας τῶν ἀντιθέτων ἀποτελεσμάτων πού προκαλοῦν. Ἐκεῖναι μὲν δηλ. κάμνουν νὰ γενῶνται αἰσθήσεις, πού δὲν ἀνταποκρίνονται εἰς ἐξωτερικὰ ἀντικείμενα παρόντα· αὐταὶ δὲ μᾶς ἐμποδίζουν νὰ ἀντιληφθῶμεν τὰ ἐξωτερικὰ ἀντικείμενα πού προσενοῦν ἐρεθισμὸν ἐφ' ἡμῶν. Ἰδοὺ ἓν παράδειγμα πού ἐδανείσθημεν ἀπὸ τὸν B e r n h i n. «Εἰς νεαρὰν κόρην 18 ἐτῶν, τεθεῖσαν ἐπ' ἐμοῦ εἰς κατάστασιν ὑπνώσεως, εἶπον κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ὕπνου: «Ὅταν ἐξυπνήσετε, δὲν θὰ μὲ βλέπετε πιά. Θὰ ἔχω ἀναχωρήσει.» Πράγματι, ὅταν ἐξύπνησε, μὲ ζητεῖ μὲ τὰ μάτια καὶ δὲν φαίνεται νὰ μὲ βλέπῃ. Ματαίως τῆς ὁμιλῶ, τῆς

φωνάζω σπ' αὐτὴν, τὴν κεντῶ· δὲν συνοφρυνοῦται καν, διότι δὲν μὲ βλέπει. Δὲν ὑπάρχω πιά δι' αὐτὴν καὶ ὅλοι οἱ ἐρεθισμοὶ οἱ ἀκουστικοί, οἱ ὀπτικοί, οἱ ἀπτικοί κ.λπ., προερχόμενοι ἀπὸ ἐμὲ, τὴν ἀφίνουν ἀπαθὴ καὶ ἀδιάφορον. Εὐθύς, ὅμως, ὡς ἄλλο πρόσωπον τὴν κεντῇ ἐν ὄψει τῆς μὲ μίαν καρφίταν, τὸ αἰσθάνεται ζωηρὰ καὶ ἀποσύρει τὸ κεντηρὲν μέρος». Αὐτὸ πού δίδει εἰς τὸν πειραματισμὸν αὐτὸν ὅπως ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον εἶναι ὅτι τὸ ὑπνωτισμένον ἄτομον ἔχει τὴν ἀντίληψιν τῶν ἀντικειμένων πού ἐπιπλύνουν τὸ δωμάτιον, σὰ νὰ μὴ ἦτο ἐμπροσθέν του ὁ ὑπνωτιστής ἢ σὰν νὰ ἦτο αὐτὸς τελείως διαφανής. Πρέπει λοιπὸν νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν ἡ μνήμη ἀναπληρῶνει τὴν ἀντίληψιν καὶ ὅτι ὑπάρχουν θετικοὶ παραισθήσεις, αἱ ὁποῖαι καταλαμβάνουν εἰς τὸ ὀπτικὸν πεδίου τοῦ ἐγκεφάλου τὴν θέσιν τῶν ἀντικειμένων πού δὲν εἶναι ὁρατὰ (ἀναπληροῦσαι τρόπον τινὰ τὴν ἔλλειψιν τῆς ἀντίληψως τῶν ἀντικειμένων τούτων).

Παραισθήσεις παλινδρομικαί. Ἡ δύναμις τοῦ ὑπνωτισμοῦ νὰ ὑποβάλλῃ αἰσθήματα ἐξηγεῖ φυσικῶς καὶ τὴν δύναμιν πού ἔχει νὰ ὑποβάλλῃ κινήσεις καὶ πράξεις εἴτε διὰ τοῦ μέσου τῶν ἀπλῶν κινήσεων, εἴτε διὰ τοῦ μέσου τῶν ἰδεῶν. Ἐχομεν παρατηρήσει ἤδη εἰς τὴν κατάστασιν τῆς ἐργηγορείας τὴν ἐπίδρασιν τῶν ὑποβολῶν τούτων· εἰς τὴν κατάστασιν τῆς ὑπνώσεως ἐπιδρῶσιν ἐντονώτερα καὶ ταχύτερα. Ἀρκεῖ τὰ τοποθετήσῃ κανεὶς ἐν ὑπνωτισθῆν ἄτομον εἰς τὴν στάσιν τοῦ προσεῦχεσθαι, διὰ νὰ ἀρχίσῃ ἀμέσως νὰ προσεύχεται· νὰ τοῦ τοποθετήσῃ τὴν κεφαλὴν ὑψηλὰ καὶ νὰ τοῦ σταυρώσῃ τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ στήθους, διὰ νὰ τοῦ γεννηθοῦν ἀμέσως ὑπερήφανοι σκέψεις· νὰ τοῦ κλείσῃ τὰ δάκτυλα, διὰ νὰ λάβῃ ἀμέσως ἡ φυσιογνωμία του τὴν ἐκφράσιν τῆς ὀργῆς καὶ τῆς προκλήσεως.....

Ἔτσι ἐπαληθεύει κατὰ τρόπον ἀναμφισβήτητον ὁ νόμος πού ἔχομεν ἤδη διατυπώσει, ἐξετάσαντες τὸν στενὸν σύνδεσμον πού ἐνώνει τὰς ὀργανικὰς μεταβολὰς πρὸς τὰς διανοητικὰς. Ὡς πρὸς τὴν δύναμιν τῶν ὑποβολῶν πού γίνονται διὰ τοῦ μέσου τῶν ἰδεῶν καὶ παραστάσεων, αὕτη εἶναι σχεδὸν ἀπεριόριστος. Ἡ ὑποβολὴ τοῦ εἶδους αὐτοῦ μπορεῖ νὰ προκαλέσῃ τὰς πρὸ πολυσυνθέτους πράξεις καὶ μάλιστα—κοῖτοι σπανιότερον—πράξεις πού εἶναι ἀντίθετοι πρὸς τὸν χαρακτήρα καὶ τὰς συνθετικὰς τοῦ προσώπου πού εὐρίσκειται εἰς τὴν κατάστασιν ὑπνώσεως, οἷον δολοφονίαν καὶ κλοπὴν.

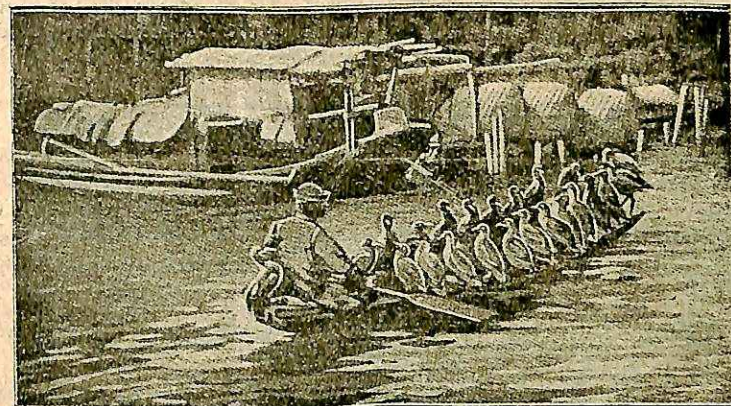
Πειραματισμοὶ ὀχι ὀλιγώτερον ἐξηκριβωμένοι ἀπέδειξαν ὅτι ἡ ὑποβολὴ ἐπιδρᾷ ἐπὶ τῶν πνευματικῶν λειτουργιῶν τόσο δραστικὰ ὅσον καὶ ἐπὶ τῶν αἰσθήσεων· εἶναι ἱκανὴ, εἰς μερικὰς περιπτώσεις, νὰ προκαλέσῃ τὰς πρὸ μακρυνὸς ἀναμνήσεις καὶ νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς ἓν ὑπνωτισθῆν ἄτομον (s j e l) νὰ ξαναζήσει διαφόρους περιόδους τῆς περασμένης του ζωῆς, αἱ ὁποῖαι θὰ ἐφαίνοντο τελείως λησμονημέναι εἰς τὴν κατάστασιν τῆς ἐργηγορείας. «Ἡδυνήθη», μᾶς λέγει ὁ P. J a n e t, «μεταφῶν διαδοχικῶς τὸ s i n c e M. εἰς διαφόρους περιόδους τῆς ζωῆς του, νὰ ἐξακριβώσω ὅλας τὰς διαφόρους καταστάσεις τῆς αἰσθητικότητος, διὰ τῶν ὁποίων ἐπέρασε καὶ τὰς αἰτίας τῶν μεταβολῶν τῆς.

Τὰ ψάρια καὶ ἡ ψυρικὴ *

F. CARPENTER

Οἱ Κινέζοι γυμνάζουν ἓνα εἶδος θαλασσοπούλια ὀνομαζόμενα κορμοραῖοι (cormorants) διὰ νὰ πιάνουν ψάρια διὰ λογαριασμόν των, συχνὰ δὲ βλέπει κανεὶς εἰς τοὺς ποταμούς τῆς Κίνας μίαν ἐπιμήκη βάρκαν εἰς τὰ χεῖλη τῆς ὁποίας κἀθηνται ἐκατέρωθεν εἴκοσιν ἢ καὶ περισσότεροι πελεκάνοι περιμένοντες ἀπὸ τὸν Κινέζον κύριόν των, πού κάθεται εἰς τὴν πρύμνην, τὸ σύνθημα νὰ βου-
τήσουν μέσα εἰς τὸ ποτάμι καὶ νὰ τοῦ πιάσουν ψάρια. Τὰ πτηνὰ αὐτὰ εἶναι μεγαλύτερα ἀπὸ μίαν καλὴν πάππιαν, πρὸς τὴν ὁποῖαν ὁμοιάζουν καὶ εἰς τὸ σχῆμα. Ἐχει μεγάλον ράμφος καὶ ἓνα σάκκον εἰς τὸ κάτω μέρος τοῦ ράμφους του, εἰς τὸν ὁποῖον ἡμπορεῖ νὰ ἀποθηκεύσῃ ἀρκετὰ ψάρια ἕως ὅτου λάβῃ καιρὸν νὰ τὰ φάγῃ. Ἡμπορεῖ νὰ βουτήσῃ μὲ πολλὴν ὀρμὴν καὶ ἡμπορεῖ νὰ κολυμπήσῃ μέσα εἰς τὸ νερὸν τόσο γρήγορα ὥστε ὀλίγα ψάρια ἡμποροῦν νὰ ξεφύγουν. Ὁ πελεκάνος συνήθως πιάνει τὸ ψάρι ἀπὸ τὸ κεφάλι καὶ τὸ καταπίνει μὲ τρόπον, ὥστε τὰ πτερύγια τὰ ὁποῖα διευθύνονται ἐκ τῆς κεφαλῆς πρὸς τὴν οὐρὰν, δὲν ἀγκυλώνουν τὸν λάρυγγα τοῦ πουλοῦ.

Οἱ κορμοραῖοι (cormorants) εἶναι γυμνασμένοι διὰ τὸ ψάρευμα. Συχνὰ ἀνατρέφονται εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν ἀπὸ αὐγά, πού τὰ βάζουν νὰ τὰ * Ἀπὸ τὸ ἔργον: «Τί τρώγει ὁ κόσμος» τοῦ Frank Carpenter, Ἐκδοσις Δημητράκου.

Εἴκοσι πέντε πουλιὰ γυμνασμένα ψαρεύουν διὰ λογαριασμόν τοῦ κυρίου των.

Ὅταν ὁ κορμοραῖος ψαρεύῃ διὰ τὸν κύριόν του εἶναι δεμένος εἰς τὸ χεῖλος τῆς βάρκας μὲ ἓνα σχοινὶ ἀπὸ τὸ πόδι. Εἰς ὠρισμένον σύνθημα ὁρμᾷ μέσα εἰς τὸ νερὸ καὶ βουτᾷ διὰ νὰ πιάσῃ κανένα ψάρι καὶ ἐντὸς ὀλίγου ἀνέρχεται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ἔχων ἓνα ψάρι εἰς τὸ στόμα του ἢ εἰς τὸν σάκκον του. Ὁ κύριός του τότε τοῦ τὸ ἀφαιρεῖ. Ἡμπο-

Ο ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

ΩΣ

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ

Ἱστορικὸν ἔργον

Ὑπὸ

Ι. Γ. ΗΛΙΑΚΗ

Ἐξεδόθη ἀπὸ τὸν Ἐκδοτικὸν Οἶκον Δημητράκου τὸ Ἀ μέρος τῆς ἱστορικῆς αὐτῆς πραγματείας, λίαν ἐνδιαφέρον διότι ἐκθέτει πρόγραμμα τοῦ Βενιζέλου πρὸς ἐπιτυχίαν τῆς ἐνώσεως τῆς μεγαλονήσου μετὰ τῆς Ἑλλάδος, τὴν ἐναντίον του ὑποκινήθησαν καταδρομὴν καὶ τοὺς δημοσιογραφικοὺς ἀγῶνας του, ἀμυνόμενον κατὰ τῆς ἐναντίον του σκευωρίας.

Περιέχονται δὲ εἰς τὸ βιβλίον σελίδες ἀγνωστοὶ δι' ὅλους, διότι ἀπηγορεύετο τότε εἰς τοὺς ἐκτὸς τῆς Κρήτης εὐρισκόμενους νὰ μανθάνουν τί ἐκεῖ ἐγίνετο, ἐνῶ ἐξ ἄλλου εἰς τὰ δημοσιευόμενα ἄρθρα διαγράφονται καὶ αἱ ἀρχαί, μὲ τὰς ὁποίας κυβερνᾷ ὁ κ. Βενιζέλος, τεθεῖσαι ὑπ' αὐτοῦ ἐκτοτε, ἡτοι ἀπὸ τριακονταετίας καὶ πλέον.

δίζεται να καταπιή το ψάρι από ένα λουρί ή κρίκον, ο οποίος είναι προσηρμοσμένος εις τὸν λαϊμόν του παρακάτω ἀπὸ τὸν σάκκον. Ὅταν κανένα ἀπὸ αὐτὰ τὰ πουλιά κουράζεται, ὁ ψαῖς τοῦ βγάξει τὸν κρίκον καὶ τοῦ δίνει νὰ φάγη ἀπὸ τὰ ψάρια πού ἐπιασε.

Αἱ ἀγοραί, εἰς τὰς ὁποίας εἰς τὴν Κίνα πωλοῦνται τὰ ψάρια, εἶναι πολὺ ἐνδιαφέρουσαι. Τὰ ψάρια πωλοῦνται συνήθως ζωντανά, φυλαγμένα μέσα εἰς τρεχούμενον νερόν, ἐνῶ περιμένουν τοὺς ἀγοραστάς. Ἐν τούτοις μερικά ψάρια πωλοῦνται ξηρά ἢ ἀλατισμένα, ἢ καπνιστά, ἢ παρεσκευασμένα κατὰ διαφόρους ἄλλους τρόπους. Οἱ Κινέζοι τρώγουν ὑδρόβια φυτὰ καὶ τοὺς ἀρέσουν πολὺ μερικά εἶδη θαλασσινῶν τροφίμων, τὰ ὁποῖα εἶναι ἄγνωστα εἰς τὰς ἀγοράς μας. Ἐνα ἀπὸ τὰ ἐκλεκτότερα ὀρεκτικά των ἐπὶ παραδείγματι εἶναι τὰ πτερύγια τοῦ καρχαρίου, τὰ ὁποῖα ἀποκόπτουν

Εἰς μίαν ψαραγορὰν τῆς Ἰαπωνίας.

καὶ ξηραίνουν εἰς τὸν ἥλιον. Τὰ πτερύγια αὐτὰ τὰ βράζουν με στάκτην ξύλου καὶ ἐπειτα τὰ ξύνουν καὶ τὰ πλύνουν ἕως ὅτου καθαρισθοῦν ἐντελῶς, κατόπιν τὰ μαγειρεύουν ὡς σοῦπαν ἢ με κρέας ἀπὸ κάβουραν καὶ με χοιρομέρι.

Ἄλλο θαλασσινόν, τὸ ὁποῖον πολὺ ἐκτιμᾶται ἀπὸ τοὺς Κινέζους εἶναι τὸ ὀνομαζόμενον (breche de mer) εὐρισκόμενον εἰς τὰς ἀκτὰς σχεδὸν ὅλων τῶν θαλασσῶν. Τὰ ὀλοθούρια ὁμοιάζουν πολὺ με μαῦρα ἀγγούρια καὶ λέγονται ἐνίοτε «τὰ ἀγγούρια τῆς θαλάσσης».

Ἔχουν μήκος ἐνὸς μέχρι τεσσάρων ποδῶν καὶ πάχος ἐνὸς μέχρι τεσσάρων δακτύλων. Τρέφονται με τὰ μικροσκοπικὰ ὄστρακα, τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται πολυάριθμα ἐπάνω εἰς τοὺς βράχους τῶν κοραλίων. Περὶ τὸ στόμιον ἐκάστου ὀλοθουρίου ὑπάρχουν ἑκατοντάδες κεραιῶν με τὰς ὁποίας σαρώνει τοὺς βράχους καὶ τοιοιτοτρόπως εἰσάγει τὴν τροφήν εἰς τὸν λάρυγγά του. Τὰ ἔκτροπα

αὐτὰ πλάσματα τὰ μαζεύουν οἱ ψαράδες ὅταν ἀποσύρουν τὰ νερά κατὰ τὴν ἀμπώτιδα ἢ βουτοῦν δι' αὐτά. Τὰ σχίζουν εἰς δύο καὶ τὰ καθαρίζουν καὶ ἐπειτα τὰ βράζουν καὶ τὰ ἐκθέτουν εἰς τὸν ἥλιον νὰ ξηρανθοῦν. Ἐπειτα τὰ καπνίζουν ἐπὶ εἰκοσιτέσσαρας ὥρας, καὶ εἶναι πλέον ἔτοιμα διὰ τὸ ἐμπόριον.

Ἡ θάλασσα γύρω ἀπὸ τὰς νήσους τοῦ Εἰρηνικοῦ εἶναι γεμάτη θαλασσινὰ ζῷα καὶ τὸ Πόρτο-ΡΙΚΟ δέ, ὅπως αἱ πλείστα ἐκ τῶν Δυτικῶν Ἰνδιῶν, ἔχουν ἐξοχα θαλασσινὰ. Οἱ Ἰθαγενεῖς τῶν Φιλιππίνων ζοῦν κατὰ μέγα μέρος με ψάρια καὶ ἔχουν μεγάλην ποικιλίαν ἀπὸ ἀλιευτικὰ ἐργαλεῖα, δίκτυα, κοφίνια κλπ. Ὅταν πλὴν κανεὶς εἰς τὰς ἀκτὰς ἢ μέσα εἰς τὰ ποτάμια καὶ τὰς λίμνας τῶν Φιλιππίνων, συχνὰ βλέπει τὸν Φιλιππίνον ψαρῶν νὰ ρίπτῃ τὸ δίκτυ του καὶ συχνὰ περνᾷ ἀπὸ καλαμωτὰ ἀπὸ μπαμποῦ, πού εἶναι στημένα μέσα εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἔχουν τοιοῦτους ἔλιγμούς, ὥστε ἐνῶ τὰ ψάρια εἰμποροῦν εὐκόλῃ νὰ ἐμβοῦν μέσα, εἶναι ἀδύνατον νὰ εὗρουν δρόμον διὰ νὰ φύγουν. Παρὰ τὰς ἀκτὰς μερικῶν ἐξ αὐτῶν τῶν νήσων ὑπάρχουν μεγάλαι μάνδραι διὰ ψάρια περιφραγμένα με φράκτη ἀπὸ καλάμια μπαμποῦ. Αἱ μάνδραι αὐταί, ὅταν εἶναι πλημμύρα, σκεπάζονται ἀπὸ τὸν νερόν, καὶ τὰ ψάρια πλέοντα ἐμβοῖνουν μέσα, ὅταν ὁμως τὰ νερά ἀποσύρουνται κατὰ τὴν ἀμπωτιν, εὐρίσκονται πιασμένα μέσα καὶ οἱ ψαράδες τὰ πιάνουν με τὰ δίκτυα ἢ καὶ καμακίζουν τὰ μεγαλύτερα με τὰ καμάκια των. Παντοῦ κατὰ μήκος τῆς ἀκτῆς καὶ εἰς τοὺς ποταμούς οἱ Ἰθαγενεῖς ἔχουν μικρὰς ψαροπαγίδας, καὶ ἐνίοτε ἀπὸ μπαμποῦ, ὁμοίας πρὸς ἐκεῖνας με τὰς ὁποίας πιάνουν εἰς τὴν Ἀμερικὴν τοὺς ἀστακούς.

Τί θὰ ἐλέγατε ἐὰν ἐκάμαντε ἕνα περίπατον ἔξω εἰς τὰς χωράφια κοντὰ εἰς τὸ σπήτι σας καὶ ἤμπορούσατε νὰ πιάσετε ψάρια σχεδὸν εἰς κάθε λάκκον ἢ χανδάκι με νερόν; Αὐτὸ εἶναι δυνατόν εἰς μερικά μέρη τῶν Φιλιππίνων νήσων. Τὰ βαθυπέδα εἰς μερικά διαμερίσματα ἔχουν τόσον πολὺ νερόν ὑπὸ τὸ ἔδαφος, ὥστε ὀλίγον ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἐδάφους, ὑπάρχει ἕνα εἶδος γλοιώδους ὕλης, μέσα εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκονται διάφορα εἶδη ψαριῶν τοῦ βούρκου. Μερικά εἶναι πολὺ μικρά, ἐνῶ ἄλλα ἔχουν μήκος ἐνὸς ποδὸς καὶ πλεόν! εἶναι ὁμως τόσον πολλὰ, ὥστε ἐπειτα ἀπὸ δυνατὴν βροχὴν τὰ χανδάκια καὶ τὰ μικρὰ ποτάμια γεμίζουν σχεδὸν ἀπὸ αὐτά. Οἱ κάτοικοι τῶν Φιλιππίνων μετὰ τὴν βροχὴν πηγαίνουν ἔξω εἰς τὰ χωράφια τοῦ ριζιοῦ διὰ νὰ ψαρέψουν! Καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν βροχῶν ἡμπορεῖ κανεὶς νὰ συναντήσῃ συχνὰ ἄνδρας καὶ γυναῖκας νὰ γυρίζουν μέσα εἰς τὴν λάσπην κρατοῦντες ψαροπαγίδας.

Ἱστορία τοῦ Διδακτικοῦ Βιβλίου καὶ τῆς Ἑκπαίδευσως ἐν Ἑλλάδι.

Ἀπὸ τῆς πτώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως (1453) μέχρι σήμερον.

(Συνέχεια β)

I. ΖΕΡΒΟΥ

Ἀξιανάγνωστος εἶναι καὶ ὁ εἰς τὸ Μέγα Ἀλφαβητάριον τοῦ 1771 πρόλογος. Διότι ἀφ' ἐνὸς μὲν ἐμφανίζει τὰς τότε περὶ λαϊκῆς ἐκπαιδεύσεως ἀντιλήψεις, κυρίως ἀποβλεπούσας εἰς τυπικὴν θρησκευτικὴν μόρφωσιν καὶ ἀφ' ἑτέρου ἀποτελεῖ καθ' ἑαυτὸν δείγμα τῆς ἀδεξιότητος περὶ τὴν ἑκφράσιν καὶ τῆς ἀνακριβείας περὶ τὴν λέξιν, πού εἶχεν ἡ γραφομένη ἀπὸ τὸν ἑλληνα, ἢ πρόδρομος τῆς καθαρευούσης, ἢ δι-εμόρφωσαν κατὰ τὰ τέλη τοῦ 18ου καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 19ου αἰῶνος οἱ μὴ ἀρχαῖζοντες διδάσκαλοι τοῦ Γένους καὶ μάλιστα ὁ κορυφαῖος τούτων Ἀδαμάντιος Κοραῖς. Προλογίζεται λοιπὸν ὁ συγγραφεὺς τοῦ Μ. Ἀλφαβηταρίου ὡς ἑξῆς:

Τῷ Εὐγγνώμονι Ἀναγνώστη.

Εὐγαίνει τέλος πάντων εἰς τὸ Φῶς, Φίλτατε ἀναγνώστα, καὶ τὸ πρὸ πολλῶν χρόνων ὑποσχεθέν σοι Μέγα Ἀλφαβητάριον· τὸ ὁποῖον τί περιέχει; καὶ ἀπὸ τὴν ἐπιγραφὴν αὐτοῦ γίνεται δῆλον, καὶ ἀπὸ τὰ ρηθησόμενα θέλεις τὸ καταλάβει. Πρῶτον, τὰ εἰκοσιτέσσαρα Γράμματα, διαφόρως γεγραμμένα· ὅπου ὁ νέος νὰ ἡξεύρῃ καὶ πόσων λογίων γράφεται τὸ κάθε ψηφίον καὶ ἀκολουθῶς τὰς συλλαβὰς, καθὼς ἦσαν γεγραμμένα καὶ εἰς τὸ ἄλλο. Δεύτερον, πρὸ τῆς ἀναγνώσεως τῶν λόγων ἐπρόσθεσα καὶ κάποια ἀναγκαῖα τῆς Προσφθίας, συντείνοντα διὰ τὴν ὀρθὴν ἀνάγνωσιν τῶν Περιόδων· τὰ ὁποῖα διδάσκοντάς τα τὸν μαθητὴν του ὁ ἐπιμελὴς διδάσκαλος, ἤθελε μάθῃ, καὶ κατὰ τοὺς τόνους ὁ μαθητὴς του διὰ νὰ ἀναγινώσκῃ, καὶ κατὰ τὰς μεσοστιγμὰς, καὶ τελείας στιγμὰς, καὶ ἐν ὀλίγοις κατὰ τάξιν τοὺς λόγους. Τρίτον τὴν Προσευχήν, διὰ νὰ δοξολογῇ τὸν ποιητὴν του· διὰ τοῦ ὁποῖου νέου τὴν ἀπαλὴν νεότητα, καὶ σύντομος κατὰ τὴν δυνάμιν του ἡ Προσευχὴ ἐβάλλῃ· ἕως ὅπου μετὰ καιρὸν, δυνάμει θεῆς, γένῃ δόκιμος εἰς τὴν ἀνά-

γνωσιν, καὶ τότε ἡμπορεῖ νὰ μάθῃ, καὶ ὅσας ἄλλας Προσευχὰς, εἶναι διατεταγμένοι ἀπὸ τὴν ἁγίαν μας Ἐκκλησίαν, πρὸς δοξολογίαν Θεοῦ, καὶ προσκύνησιν τῶν Ἀγίων. Τέταρτον, ἐπειδὴ εὐσεβεστάτον εἶναι, οἱ νέοι διὰ νὰ ἔχωσι καὶ κάποια μικρὰν Εἰδησιν, τῶν δογμάτων τῆς Πίστεώς μας· διὰ τοῦτο καὶ ἐγὼ συναθροίζοντας ἀπὸ τὴν Ὁρθόδοξον Ὁμολογίαν, καὶ ἀπὸ τὴν ἱερὰν Κατήχησιν, ἐπρόσθεσα καὶ περὶ τῶν ἀναγκαίων πρὸς Σωτηρίαν, μετὰ τὴν ἰδίαν Ἐπιγραφὴν, καθὼς καὶ εἰς τὸ τέλος τῆς εἰρημένης Ἱερᾶς Κατηχήσεως εὐρίσκονται· τὴν αὐξησιν τούτων προσθέτοντάς τιν ἀπὸ τὴν Ὁρθόδοξον Ὁμολογίαν. Τόσα δὲ προσετέθησαν, ὅποσα ἐλογίασα ἀρκετὰ διὰ ἕνα Ἀλφαβητικὸν νέον· ἐπειδὴ ἐνὸς τοιοῦτου παιδίου ὁ νοῦς δὲν εἶναι δεκτικὸς περισσοτέρων, καὶ ὑψηλοτέρων, νοημάτων. Ὅ δὲ νουνεχῆς διδάσκαλος κατὰ τὴν σοφὴν του κρίσιν, ἤθελε διδάσκῃ τοὺς μαθητάς του, καὶ ἄλλα μεγαλύτερα, καὶ ὑψηλότερα, κατὰ τὸ δεκτικὸν αὐτῶν ἕως ὅτου, νεύσει θεῆς, ἤθελαν γυμνασθῇ εἰς τὴν ἀνάγνωσιν ἐξηκριβωμένως, καὶ τότε θέλουν ἀναγνώσουν, καὶ πολλὰ ἄλλα δογματικά Βιβλία τῆς ἁγίας Ἐκκλησίας. Ὅθεν καὶ κατὰ τὸ παρὸν αὐτὰ ἐδῶ ἐβάλλθησαν, διὰ μόνον Ἀλφαβητικούς νέους, καὶ ὄχι διὰ προβεβηκότας μαθητάς. Με σκοπὸν τοιοῦτον, ὅπου εὐθὺς μετὰ τὴν μάθησιν τῆς μικρᾶς των Προσευχῆς, τὴν ἀφίνω εἰς τὴν σοφὴν κρίσιν τῶν διδασκάλων, νὰ τὴν ἀναπληρώσουν διὰ μέσου τῆς ἐξηγήσεως των κατὰ τὴν δυνάμιν τῶν μαθητῶν των. Πέμπτον, Ἐπειδὴ εἰς μερικά Βιβλία τῆς Ἀγίας μας Ἐκκλησίας οἱ Ἀριθμοὶ εὐρίσκονται γεγραμμένοι διὰ τῶν Ἑλληνικῶν Στοιχείων καὶ ὄχι διὰ τῶν Ἀραβικῶν διὰ νὰ ἡξεύρῃ λοιπὸν ὁ μαθητὴς πόσα σημαίνει τὸ κάθε ψηφίον (ὅταν τύχῃ καθ' ὑπόθεσιν καὶ συναπαντήσῃ τοιοῦτους λογαριασμούς) διὰ τοῦτο ἐσημειώθησαν, καὶ μετὰ τὰ γνωριμώτερα

εις τούς νέους ψηφία, δηλαδή με τὰ Ἀραβικά, τὸ κάθε γράμμα μας πόσα σημαίνει. Ἐκτον, ἐπεὶ καὶ ὁ Πυθαγορικὸς Πίναξ εἶναι ἀναγκαῖος εἰς τούς νέους διὰ τοῦτο ἔβαλα καὶ αὐτόν. Ἐβδομον καὶ τελευταῖον, ἐβάρηθη καὶ αἱ κατὰ συντομίαν συλλαβαί, ὅπου ὅταν συναπαντήσῃ ὁ μαθητὴς, εἰς κανένα βιβλίον τοιαύτας, νὰ ἡξεύρῃ τί εἶναι εἰς κάθε μία; λοιπὸν τοῦτο τὸ τόσον ἐπωφελὲς τοῖς νέοις βιβλίδιον, βλέποντάς το ὁ ἐκλαμπρότατος, καὶ εὐγενέστατος ἄρχων, κύριος κύριος, Κωνσταντῖνος, Ἀλέξανδρος, Φιλιππίδης ὁ Γάιος· ὁ τοῦ παναγίου, καὶ ζωοδόχου τάφου τῆς Ἱερουσαλὴμ Ἰππεύς· τῆς κραταιότητος, καὶ γαληνοτάτης Αὐτοκράτορος τῶν Ρωμαίων, τῆς τε Οὐγγαρίας, καὶ τῆς Βοχεμίας Βασιλίσσης, τῆς Αὐστριακῆς Βουλῆς, ὁ Σύμβουλος, ὡς ὁμογενὴς, Φιλογενὴς, καὶ ἐνθερμος ὑπερασπιστής, τῆς εὐκλείας τοῦ Γένους ἡμῶν ὅπου εἶναι· ἰδοὺ ὅπου οἰκείοις ἀναλώμασι τὸ ἐτύπωσε διὰ κοινὴν ὠφέλειαν τῶν νέων τοῦ Γένους μας· εἰς τοῦ ὁποῦ Γένους τὴν βοήθειαν, θέλει συντρέξῃ, καὶ μετὰ ἄλλα διάφορα βιβλία, καθὼς θέλετε ἰδεῖ· λοιπὸν δεχθῆτε τὴν ἔνθεον προθυμίαν αὐτοῦ, καὶ ἔρρωσθε ἐν Κυρίῳ.

ὁ Μιχαὴλ παπᾶ Γεωργίου
ὁ Σιατιστεὺς

Ἄς προχωρήσωμεν ἤδη εἰς τὸ κείμενον τοῦ Μ. Ἀλφαβηταρίου, εἰς τὴν μετὰ τὸ ἀλφάβητον καὶ τοὺς συλλαβισμοὺς διδασκομένην κατ' ἐρωταπόκρισιν ὕλην.—Μετὰ τὴν ὑπόδειξιν διαφορῶν κοινῶν προσευχῶν, ὡς ἡ «Βασιλεῦ Οὐράνιε, Παράκλητε» «Τῇ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ» κλπ., ἀπαγγελλομένων κατὰ τὴν ἐκάστοτε περίστασιν, ἐπιτεταὶ κατὰ κεφάλαια κατήχησις ἅμα καὶ χριστιανικὴ ἠθική, ἐν τινι δὲ μέτρῳ καὶ ἀπλοϊκῇ θεολογία. Εὐνόητον ὅτι οἱ νεαροὶ μαθηταὶ μετὰ τὴν συλλαβικὴν τοῦ τοιοῦτου κειμένου ἀνάγνωσιν, εἰς ἣν συνήθως ἡσκοῦντο ὑψηλῇ τῇ φωνῇ ὅλοι ὁμοῦ, ὥφειλον ὅχι μόνον νὰ τὸ ἀναγινώσκουν ἐπιτροχάδην ἀλλὰ καὶ νὰ τὸ ἀποστηθίσουν.

Τὰ κεφάλαια τοῦ Μ. Ἀλφαβηταρίου εἶναι: Περί τῶν ἀναγκαίων πρὸς σωτηρίαν τῆς ψυχῆς—Περί Πίστεως—Περί Ἐλπίδος—Περί Ἀγάπης—Αἱ δέκα τοῦ Θεοῦ ἐν-

τολαί—Ἐντολαὶ τῆς Ἐκκλησίας—Ἔργα τῆς Ἐλεημοσύνης—Διαφοραὶ τῶν ἁμαρτιῶν—Κλάδοι τῶν ἁμαρτιῶν—Ἀμαρτίαι ἐναντίον τοῦ Ἁγίου Πνεύματος—Τὰ ἑπτὰ χαρίσματα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος—Καρποὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος—Περί τῶν Μυστηρίων τῆς Ἐκκλησίας—Περί τῶν ἐννέα Μακαρισμῶν—Περί τῆς ἐν τῇ Δευτέρᾳ Παρουσίας ἀπολογίας.

Καὶ ἰδοὺ τὴν ἐπὶ παραδείγματι ἐκ τῆς διδασκτικῆς αὐτῆς ὕλης ἐν ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ κεφάλαιον Περί Ἐλπίδος:

Διδ. Ποῦ εἶναι ἡ Παναγία;

Μαθ. Εἰς τὸν Οὐρανόν.

Δ. Ἀμὴ ἐκεῖνη ὅπου εὐρίσκεται εἰς κάθε Ἐκκλησίαν, τί εἶναι;

Μ. Εἶναι ἡ Εἰκὼν ἐκείνης ὅπου εἶναι εἰς τὸν Οὐρανόν, διὰ τὴν ἐνθυμούμεθα καὶ μετὰ τὸ νὰ εἶναι Εἰκὼν αὐτῆς, τὴν προσκυνούμεν εἰς τιμὴν αὐτῆς· ἐπεὶ ἡ προσκύνησις τῶν Ἁγίων Εἰκόνων, ἐπὶ τὸ πρωτότυπον ἀναφέρεται.

Δ. Καθὼς εἶναι πολλὰ εἰκονίσματα τῆς Παναγίας, ἄραγε εἶναι καὶ πολλαὶ Παναγίαι;

Μ. Ὁχι· ἀλλὰ μία μόνον εἶναι ἡ ἀειπάρχου Θεοτόκος, τῆς ὁποίας τὰ διάφορα εἰκονίσματα εἶναι διὰ ταῖς διαφοραῖς χάριτες, καὶ θαύματα ὅπου κάνει· ὅθεν μία καὶ ἡ αὐτὴ ὀνομάζεται, καὶ ἡ Παναγία ἡ Ὁδηγήτρια· καὶ ἡ Ἐλεούσα καὶ ἡ Κυρία τῶν Ἀγγέλων· καὶ τὰ ἑξῆς.

Δ. Τί περιέχει τὸ Θεοτόκε Παρθένη;

Μ. Περιέχει φανερά ἕνα ἔπαινον εἰς τὴν Θεοτόκον, ὅπου νὰ μεσιτεύῃ διὰ λόγους μας εἰς τὸν Θεόν.

Δ. Εἰς τοὺς ἄλλους ἁγίους ἔχεις εὐλάβειαν, καὶ τοὺς προσκυνεῖς;

Μ. Ναὶ βέβαια, εἰς ὅλους, ὡς ἂν φίλους τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς προσκυνῶ ὅχι ὡς ἂν Θεόν, ἀμὴ ὡς ἂν ἀγαπημένους ἀπὸ τὸν Θεόν· καὶ τοὺς παρακαλῶ διὰ νὰ πρεσβεύουν διὰ ἐμένα.

Δ. Εἰς τὸ τίμιον ξύλον τοῦ σταυροῦ, καὶ εἰς τὰ Ἁγία Λείψανα ἔχεις εὐλάβειαν;

Μ. Ναί. εἰς μὲν τὸ τίμιον ξύλον, διὰ τὴν ἡγιασμένην ἀπὸ τὸ πανάγιον σῶμα, καὶ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, μετὰ τὸ νὰ ἦτον προσηλωμένος εἰς αὐτό, εἰς δὲ τὰ Ἁγία Λείψανα, μετὰ τὸ νὰ ἐσταθῇσαν καθαρὰ δοχεῖα τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ καὶ ἔχουσι νὰ ξανασιμχοῦσι μετὰ ταῖς Ἀγίαις τῶν

ψυχῶν καὶ ἔχουσι τὸν ἁγιασμόν πάντοτε.

Δ. Διὰ τί προσκυνεῖς τὰς Εἰκόνας;

Μ. Διὰ τὴν τιμὴν τῆς Εἰκόνος ἐπὶ τὸ πρωτότυπον διαβαίνει «καὶ ὁ προσκυνῶν» τὴν Εἰκόνα, προσκυνεῖ ἐν αὐτῇ τοῦ «ἐγγραφομένου» καὶ κατὰ τὴν Ἐβδόμην οἰκουμένην Σύνοδον».

Δ. Πόσων λογίων λέγεται ἡ Προσκύνησις;

Μ. Πολλῶν λογίων. ὅμως κατὰ τοὺς Θεολόγους, τέσσαρων λογίων. Προσκύνησις κατὰ Λατρείαν. Προσκύνησις κατὰ Ὑπερδουλείαν. Προσκύνησις κατὰ Δουλείαν καὶ Προσκύνησις κατὰ Σχέσιν.

Δ. Εἰς ποῖον ἀποδίδεται ἡ κατὰ Λατρείαν προσκύνησις;

Μ. Εἰς τὸν Θεὸν μόνον, καὶ τὸ Δεσποτικὸν Σῶμα, καὶ Αἷμα, τοῦ Χριστοῦ.

Δ. Εἰς ποῖον δὲ ἡ κατὰ Ὑπερδουλείαν;

Μ. Εἰς τὴν Παναγίαν, ἐπεὶ αὐτὴ μοναχὴ εἶναι ὑπερτέρα καὶ ἐνδοξότερα πάσης Κτίσεως, ὅθεν καὶ Παναγία καὶ Ὑπεραγία ὀνομάζεται οἱ δὲ ἄλλοι Ἅγιοι ἀπλῶς Ἅγιοι.

Δ. Εἰς ποῖον δὲ ἡ κατὰ Δουλείαν προσκύνησις;

Μ. Ἡ κατὰ Δουλείαν προσκύνησις, ἡ ὅποια κράζεται καὶ Τιμητικὴ προσκύνησις, εἰς τοὺς Ἅγίους, ὡς θεράποντας, καὶ λειτουργοὺς Θεοῦ.

Δ. Εἰς ποῖον ἡ κατὰ Σχέσιν;

Μ. Εἰς τὰς Εἰκόνας, ὅθεν τὸν Θεὸν λατρευτικῶς προσκυνούμεν, τὴν Παναγίαν Ὑπερδουλικῶς· τοὺς Ἅγίους Δουλικῶς, ἢ Τιμητικῶς· τὰς Εἰκόνας Σχετικῶς.

Δ. Ποῖαν ὥραν εἶναι χρεώστης νὰ προσεύχεται κάθε χριστιανός;

Μ. Εἰς πᾶσαν ὥραν πρέπει νὰ δοξάζῃ τὸν Πλάστην τοῦ ὁ ἄνθρωπος. ὅμως ἐξαιρέτως χρεώστης εἶναι, τὸ βράδυ πρὸ τοῦ ὑπάγει νὰ κοιμηθῇ, νὰ ἀναγινώσκῃ τὸ Ἀπόδειπνον, ἢ ἄλλας ὅσας Προσευχὰς ἡξεύρῃ. καὶ τὸ ταχὺ ὅταν σηκωθῇ ἀπὸ τὸ κρεβάτι, νὰ λέγῃ τὰς Προσευχὰς ὅπου ἐδιωρίσθησαν ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν, ἢ ὅσας ἡξεύρῃ· καὶ ἔτι ὕστερον νὰ ἀρχίσῃ τὸ συνηθισμένον του ἔργον· ἀκόμι καὶ πρὸ τοῦ γεύματος, καὶ ὕστερα ἀπὸ τὸ γεῦμα καὶ πρὸ τοῦ Δείπνου καὶ ὕστερα ἀπὸ τὸν δεῖπνον τὴν εὐχαριστίαν.

Ἰδοὺ καὶ ἐν ἄλλο ἀκόμη δείγμα τῆς διδασκ. ὕλης τοῦ Μ. Ἀλφαβηταρίου ἀπὸ

τὸ κεφάλαιον Ἐντολαὶ τῆς Ἐκκλησίας.

Δ. Ποῖα εἶναι ἡ Πρώτη Ἐντολὴ τῆς Ἐκκλησίας;

Μ. Νὰ ἀκούωμεν Λειτουργίαν, καὶ τὴν λοιπὴν Ἀκολουθίαν τῆς Ἐκκλησίας, εἰς ὅλαις ταῖς Κυριακαῖς, καὶ ταῖς Ἑορταῖς ταῖς δοξολογημέναις τοῦ χρόνου.

Δ. Ποῖα εἶναι ἡ δευτέρα Ἐντολὴ τῆς Ἐκκλησίας;

Μ. Νὰ φυλάττῃ ὁ Χριστιανὸς κάθε χρόνον, τὰς τέσσαρας διαταγμένας νηστείας καὶ ταῖς Τετράδαίς καὶ Παρασκευαῖς τοῦ χρόνου.

Δ. Ποῖα εἶναι ἡ τρίτη Ἐντολὴ;

Μ. Νὰ τιμῶνται οἱ ἱερωμένοι, μετὰ τὴν προεπιμένην εὐλάβειαν ὡς δούλοι τοῦ Θεοῦ, καὶ μεσίται, ὅπου μεσιτεύουσιν δι' ἡμᾶς πρὸς τὸν Θεόν. Καὶ οἱ ἱερωμένοι πάλιν νὰ παρακαλοῦν τὸν Θεὸν διὰ ὅλους τοὺς ὀρθοδόξους.

Προσομοία μετὰ τὴν ὕλην τοῦ Μ. Ἀλφαβηταρίου ἦτο καὶ ἡ τῶν ἄλλων διὰ τὴν στοιχειώδη ἐκπαίδευσιν βιβλίων, τῶν ἐκδοθέντων τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. Καὶ ἂς μὴ ὑποτεθῇ ὅτι οἱ συγγραφεῖς τῶν τοιούτων διδασκτικῶν βιβλίων ἦσαν στοιχειώδους ἢ μετρίως ἢ μόνον θεολογικῆς μορφώσεως ἄνδρες. Σχεδὸν πάντες ἦσαν λόγιοι καὶ πολυμαθεῖς. Ὁ συγγραφεὺς λ.χ. τοῦ Μ. Ἀλφαβηταρίου Μιχαὴλ παπᾶ Γεωργίου, γεννηθεὶς εἰς τὴν Σιάτισταν τὸ 1727, μαθὼν ἐκεῖ τὰ πρῶτα γράμματα ἀπὸ τὸν ἐπίσκοπον Παραμυθίας καὶ εἰτα ἐκπαιδευθεὶς τὰ φιλοσοφικὰ εἰς τὰ Ἰωάννινα ἀπὸ τὸν Εὐγένιον Βούλγαρην, παρηκολούθησεν ἀργότερον εἰς τὴν Γερμανίαν καὶ εἰδικῶς εἰς τὸ πανεπιστήμιον τῆς Βιέννης μαθήματα φιλοσοφίας, νεωτέρων ἐπιστημῶν καὶ ἰδίως ἱατρικῆς. Διακριθεὶς δὲ ὡς ἱεροκῆρυξ, διετέλεσε καὶ καθηγητὴς τῆς Ἑλληνικῆς εἰς ἀνώτερα Λατινικὰ κολλέγια. Οὐχὶ λοιπὸν ἄγνοια ἢ περὶ τὴν μόρφωσιν ἀπλότης, ἀλλ' ἀντιλήψεις, ὡς εἴρηται, κρατοῦσαι τὴν ἐποχὴν ἐκείνην συνετέλεσαν εἰς τὸν τοιοῦτον κατάρτισμόν τοῦ διδασκτικοῦ βιβλίου του, συγγράφοντος διὰ τὴν στοιχειώδη τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἐκπαίδευσιν.

(Συνέχεια)

ΝΕΟΣ ΘΗΣΑΥΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΗΤΟΙ ΜΕΓΑ ΛΕΞΙΚΟΝ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ ΑΠΟ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΑΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΟΝ

[Ἀνακοίνωσις Ἐκδοτικοῦ Οἴκου Δημητράκου]

Ἀξιότιμε Κύριε,

Πρὸ ἔτους περίπου ἀνηγγείλαμεν, ὅτι θὰ προβῶμεν εἰς ἑκτὴν ἔκδοσιν τοῦ Μεγάλου Λεξικοῦ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης Ἀθ. Σακελλαρίου καὶ ὅτι ἀνεθέσαμεν τὴν ἀναθεώρησιν καὶ τὴν συμπλήρωσιν αὐτοῦ εἰς κρατίστους παρ' ἡμῖν φιλολόγους ἑλληνιστὰς καὶ λεξικογράφους, συμφώνως δὲ τῇ ἀγγελίᾳ ἐκείνῃ ἐπεξεργάσθημεν μέγα μέρος τῆς ὕλης.

Ἀλλὰ προΐουσης τῆς ἐπεξεργασίας προέκυψε καταφανὴς ἀνάγκη γενικωτέρας καὶ καθολικῆς συμπληρώσεως τοῦ Λεξικοῦ, διὰ τὰ καταστή τοῦτο Λεξικὸν τῆς ὁλῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης, ἀρχαίας, μέσης καὶ νέας. Διότι τοιοῦτοτρόπως ἀφ' ἑνὸς μὲν ἀρτιώτερον θὰ δοθῇ ἡ ἑρμηνεία τῶν σημειῶν ἐκάστης λέξεως διὰ λέξεων εἰλημμένων ἐξ ὅλου ἀδιακρίτως τοῦ γλωσσικοῦ θησαυροῦ τῆς Ἑλληνικῆς, ἀφ' ἑτέρου δὲ διότι μόνον τὸ τοιαύτης γλωσσικῆς ἐκτάσεως λεξικὸν ἀνταποκρίνεται εἰς τὰς πνευματικὰς καὶ κοινωνικὰς ἀνάγκας τῆς σήμερον.

Λεξικὸν μόνον τῆς ἀρχαίας καὶ τῆς μέσης Ἑλληνικῆς, οἷον τὸ προαγγελθέν, εἶναι κατ' οὐσίαν εἰδικόν, πάντως δὲ οὐχὶ τῆς συγχρόνου γλώσσης ἡμῶν. Διότι παρὰ τὰς δύο περιόδους, τὴν ἀρχαίαν καὶ τὴν μέσην, ὑπάρχει ἡ τρίτη ΝΕΑ περίοδος τῆς νῦν γραφομένης καὶ ὁμιλου-

μένης ὑπὸ τὴν διπλὴν μορφήν, ἥτοι τῆς λεγομένης Καθαρευούσης καὶ τῆς κληθείσης Δημοτικῆς.

Αὕτη δέ, ἡ τῆς ΝΕΑΣ περιόδου γλώσσα ἡμῶν, τὸ μὲν σχηματίσασα, τὸ δὲ ἐξ ἄλλων γλωσσῶν προσκτησαμένη μυσίας ὅσας λέξεις καὶ φράσεις, προκυψάσας ἢ ἐξελικτικῶς διαμορφωθείσας ἐν μέσῳ νέου συνθετωτέρου κοινωνικοῦ καὶ πνευματικοῦ περιβάλλοντος, οὐχὶ σπανίως ἀφίσταται τοῦ γλωσσικοῦ εἰρμού τῆς τε ἀρχαίας καὶ τῆς μέσης Ἑλληνικῆς.

Τὴν ΝΕΑΝ ταύτην ζῶσαν ἡμῶν γλώσσαν ἐν συνδυασμῷ καὶ συναφείᾳ πρὸς τὰς προϋπαρξάσας ΑΡΧΑΙΑΝ καὶ ΜΕΣΗΝ οὐδὲν τῶν ὑπαρχόντων λεξικῶν περιέχει, οὔτε δηλαδὴ τὰ ἑρμηνευτικὰ Ἑλληνικὰ Λεξικά, οὔτε καὶ τὰ πολύτομα καὶ εἰς ἄλλον προορισμὸν ἀποβλέποντα Ἑγκυκλοπαιδικὰ, ἐν οἷς ἄλλως τε καὶ δὲν ἐγένετο, ἀλλ' οὐδ' ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἀπὸ καθαρῶς γλωσσικῆς ἀπόψεως καὶ ἐπαρκῶς ἐκτεταμένη ἀνάπτυξις τῶν λέξεων τῆς Καθαρευούσης καὶ τῆς Δημοτικῆς.

Οὕτως, ΟΥΔ' ΥΠΑΡΧΕΙ, ΟΥΔΕ προσεχῶς ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΟΝ εἶναι Λεξικὸν ἔστω καὶ ἐπίτομον τῆς ὅλης Ἑλληνικῆς, προσηκόντως χρηστικὸν καὶ εἰς τὰς ἀνάγκας

καὶ τοῦ συγχρόνου Ἑλληνισμοῦ ἐπαρκοῦν.

Ταῦτα κατιδόντες, ἐμελετήσαμεν καὶ ἀπεφασίσσαμεν τὴν σύνταξιν καὶ ἔκδοσιν ΕΝΤΕΛΩΣ ΝΕΟΥ ΛΕΞΙΚΟΥ ὑπὸ τὸν τίτλον «ΝΕΟΣ ΘΗΣΑΥΡΟΣ» τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης ἀπὸ τῶν ἀρχαϊοτάτων χρόνων μέχρι σήμερον. Μὴ ἀγνοήσαντες δὲ τὰς δυσυπερβλήτους δυσχερείας, ἃς ἐνέχει ἡ σύνταξις τοιοῦτου Λεξικοῦ οὐδὲ τὰς πρὸς τοῦτο ἀπαιτουμένας προσοχὴν, περίσκεψιν καὶ εἰδημοσύνην, οὐδὲ τὰς μεγάλας διὰ τὴν σύνταξιν καὶ τὴν εἰδικὴν ἐκτύπωσιν δαπάνας, ἀλλ' ἐν ταῦτῳ διορῶντες ὅτι ἐπέστη ἡδὴ ἡ ὥρα τῆς ἐκδόσεως τοῦ ἀπαραιτήτου Λεξικοῦ τούτου καὶ εἰς τὴν ἔκδοσίν του ὡς εἰς κορωνίδα τῆς πολυχρονίου ἐκδοτικῆς ἡμῶν προσπάθειας ἀποβλέψαντες, δὲν ἐδειλιάσαμεν διὰ τὸ ἐργῶδες καὶ τὸ δαπανηρόν.

Οὕτως ὀργανώσαμεν τὰ τῆς συντάξεως τοῦ Λεξικοῦ τούτου μετὰ πάσης δυνατῆς ἐπιμελείας καὶ προσοχῆς ὡς ἑξῆς:

Ἐπιμελητὴς τῆς ὕλης Ἑμ. Πεζόπουλος, καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου.

Διευθυντὴς τῆς Ἐκδόσεως Ἰωάν. Ζερβός, δ. φιλόλογος, συγγραφεὺς.

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ:

Γεώργιος Χατζηδάκης Ἐπίτιμος Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

Ἀδαμαντίου Ἀδαμ. Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

Ἀναγνωστόπουλος Γεωρ. Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

Ἀνδριώτης Νικόλ. Καθηγητὴς, συντάκτης τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τοῦ Κράτους.

Ἀρβανιτόπουλος Ἀντ. Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

Γαρδικας Γεωρ. ἑκτ. Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

Γληνὸς Δημ. πρ. Διευθυντὴς τῆς Παιδαγ. Ἀκαδημίας, Ἀνώτερος ἐπόπτης τῆς Ἐκπαιδεύσεως.

Ζερβὸς Ἰωάννης διδ. φιλόλογος καὶ συγγραφεὺς.

Κακριδὴς Ἰωάν. Ὑφηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Κόλλιας Γ. Καθηγητὴς, συντάκτης τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου παρὰ τῇ Ἀκαδημίᾳ. Κολοκοτσᾶς Εὐαγ. Καθηγητὴς.

Κουγιάς Σωκράτης, Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

Κριαρᾶς Μ. Καθηγητὴς, συντάκτης τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου παρὰ τῇ Ἀκαδημίᾳ.

Πατριαρχέας Π. Καθηγητὴς, συντάκτης τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου παρὰ τῇ Ἀκαδημίᾳ.

Πεζόπουλος Ἑμ. Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

Σταματάκος Ἰωάν. Γυμνασιάρχης.

Συκουτρῆς Ἰωάν. Ὑφηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

Φάβης Β. Καθηγητὴς, συντάκτης τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τοῦ Κράτους.

Φιλήντας Μενελ. γλωσσολόγος.

Διὰ τὴν σύνταξιν δὲ τοῦ Νέου Θησαυροῦ πλὴν τοῦ ἡμετέρου Λεξικοῦ Σακελλαρίου—Πάπτε ἔχουσι ληφθεῖ ὑπ' ὄψιν τὰ:

HERWERDEN. Lexicon Graecum Suppletorium Dialecticum.

PREISIGKE. Wörterbuch der Griechischen Papyrus und Kunden.

CRÖNERT. Passows' Wörterbuch der griechischen Sprache: a-an.

LIDDEL-SCOTT. Greek-English Lexicon, νέα ἔκδοσις 1925.

SOPHOCLES. Greek Lexicon of the Roman and Byzantine Period.

BOISACQ. Ἑτυμολογικόν.

ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗ ΓΡ. Λεξικὸν Ἑρμηνευτικόν.

ΚΟΝΤΟΥ Κ. Γλωσσικαὶ παρατηρήσεις καὶ Περίοδ. Σύγγραμμα Ἀθηνᾶ.

ΧΑΤΖΗΔΑΚΙ Γ. Ἀκαδημεικὰ ἀναγνώσματα καὶ λοιπαὶ συγγραφαὶ τοῦ.

Τὰ ἐκδεδομένα γλωσσάρια τῆς νέας ἑλληνικῆς ἥτοι τοῦ Φιλ. Συλλόγου Κ)πόλεως, τὸ Χιακὸν Πασπάτη κ.λ.π.

Ν. Πολίτου: Λαογραφικὰ σύμμικτα, Συλλογὴ παροιμιῶν κ.λ.π.

Λεξικὸν Νομικῆς Διοικήσεως καὶ Ἀστυνομίας Δημητράκου, νῦν ἐκδιδόμενον.

Λεξικὸν Ἰατρικῆς.

Ναυτικὴ Ἑγκυκλοπαίδεια.

Ἑγκυκλοπαιδικὸν Λεξ. Ἐλευθερουδάκη.

Μεγάλῃ Ἑγκυκλοπαίδειᾳ Μακρή.

Εσάνια Βιβλία καὶ Παλαιὰ Χειρόγραφα

(Συνέχεια φύλ. 8)

Τοῦ καταλόγου τῶν ἀποκειμένων εἰς τὴν βιβλιοθήκην τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρίας χειρογράφων.

82. Χειρόγραφος μελέτη Ἀ. Πετρίδου περὶ τοῦ ἐν Ἡπείρῳ Μεσσαίωνικου φρουρίου τοῦ Ἁγίου Δονάτου λεγόμενον σελ. 17.

83. Περίληψις ἱστορίας τῆς Ἑλλ. Παλιγγενεσίας κατὰ ἐρωταποκρίσιν διὰ τὰ σχολεῖα ἀποτελουμένη ἐκ 3 μερῶν ὑπὸ Ἑμμ. Κισηνίου σελ. 109.

84. Σηματολόγιον Ναυτικόν

85. Τεῦχος χάρτινον ἐκ σελ. 237X2. Ἑρμηνεῖαι τῶν ζωγράφων τοῦ 17 αἰῶνος.

86. Τεῦχος χάρτινον. Χρησμοὶ τοῦ σοφωτάτου βασιλέως Λέοντος περὶ ἐρημώσεως καὶ ἀναστάσεως τῆς Βασικῶν πόλεων σελ. 20.

88. Ἐκ τῶν τοῦ Ταρσίου πατριάρχου χρησμῶν περὶ τῆς νήσου Ὑδρας ἀντίγραφον σελ. 2.

89. Πόσα εἰσὶ τὰ τῶν κατωτέρων φρονήματα 1-4. Σημειώσεις γραμματικῆς. Σημειώσεις φαρμάκου τῶν ἐξω ζωγράφων. Διάφοροι χρονολογικαὶ σημειώσεις γραμματικαὶ σημειώσεις σημειώσεις τῆς ἀποβιώσεως συζύγου Μιχ. Σούτσου.

90. Χειρόγραφον τεῦχος περιέχον ἱστορίαν τῶν ἀρχαίων.

91. Κυθηραϊκὸς κώδις ἢ νόμοι διαταγμάτων καὶ προνόμια τῆς κοινότητος Κυθήρων, ἀντίγραφον ἐκ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κυθήρων σελ. 40.

92. Ἐπιτύμβιος ἐπιγραφή τοῦ Μερκουρίου Μπούα τοῦ ἐν Τραβίζῳ τάφου του.

93. Ἐσωτερικὸς ὁργανισμὸς τοῦ Ἰονίου ἱεροσπουδαστηρίου Κορφοὶ 1840.

94. Σύμβασις μεταξὺ Ρωσσίας καὶ Τουρκίας τοῦ 1800, 21 Μαρτίου, μεταφρασὶς ἰταλικῇ (ἐσχισμένη τὸ α'. φύλλον). Σύνταγμα τῶν Ἰονίων νήσων καὶ ἄλλα κείμενα ἀφορῶντα τὰς Ἰονίους νήσους 1800 ἰταλιστί.

95. Διδασκαλία ληφθεῖσα ἐκ τῆς θεολογικῆς πραγματείας τοῦ Βικεντίου Δαμῶδο περὶ Μυστηρίων σελ. 5.

96. Ἀνέκδοτος πραγματεία περὶ Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ Γερασίμου Πισαμάνου ζωγράφου καὶ ἀρχιτέκτονος 1810 σελ. 8.

97. Διήγησις τοῦ θαύματος διὰ πρεσβειῶν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου κατὰ τούρκων γεγονότα ἐν τῇ πολιτοκρουμένη πόλει τῆς περιφημοῦ Κερκύρας τοῦ 1716.

98. Νεκρώσιμον ψηφισμένον ἀρχιερέως Γεωργίου Χαλκιοπούλου Κερκύρας. Σελίδες 7.

101. Ἀντίγραφα ἐξαχθέντα ἐκ τῶν πρακτικῶν καὶ ἐκ βιβλίου τῆς ἐπιστολογραφίας τῆς Νομικῆς Σχολῆς Κερκύρας ἀναφερόμενα εἰς διαφωνίας 1863. Σελίδες 33.

102. Παρατηρήσεις τῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς μελέτην τῶν νομοσχεδίων ἀστικῶν νόμων τῶν Ἰονίων νήσων.

103. Βιογραφία Σπύρ. Δεστούνη σελ. 16.

104. Βιογραφία Νικ. Μεταξά ὑποστρατήγου.

106. Παρατηρήσεις τῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς μελέτην τοῦ νομοσχεδίου τοῦ ποινικοῦ νόμου τῆς Ἑπτανήσου.

107. Γενικὴ Γεωγραφία. Ἑλλάς 44 σελίδες.

108. Τετράδιον εἰς 4ον περιέχον διαφόρους σημειώσεις 1) Περιγραφή Ἀχαιίας καὶ Ἡλίδος ἐκ διαφόρων παλαιῶν Γεωγράφων 2) χρονολογία.

109. Κώδις ἐκ σελ. 190 περιέχων διαφόρους θεολογικὰς καὶ ἠθικὰς μελέτας ἐξ ἀναγνωσμάτων καὶ λόγων καὶ ἐπιστολὰς ἀφιερωτικὰς ἐν δημῶδε διαλέκτῳ εἰς τοὺς ἀδελφούς Δημήτριον βοεβόδας. Παρατίθεται καὶ κατάλογος ἐμπεριχομένων.

110. Κανὼν τῆς Ἀγίας καὶ Μεγάλης Κυριακῆς τοῦ Πάσχα. Ποίημα Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ χεῖρ Κωνστ. Σιμωνίδου 1845. Σελίδες 22.

111. Τεῦχη διὰ χειρογράφων αὐτογράφων. Ἡ ἡρώς τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως τετράδιον α καὶ δ., Λονδίνον 10 Ἰανουαρίου 1853.

112. Χειρόγραφον εἰς 4ον σελ. 48. Μεταγλώττισις τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου εἰς τὸ κοινὸν ἰδίωμα τῆς ἀπλῆς γλώσσης.

113. Χειρόγραφον εἰς 8ον ἐν ᾧ περιέχονται ἐπιστολαὶ Βηλαρά 1) πρὸς τὸν ἱατροφιλόσοφον κύρ Γεώργη Καλαρὰ ἀπὸ Λάρσα τῇ 10 Μαΐου 1815 εἰς Κόρθο, 2) πρὸς τὸν κύρ Γιαννάκη Μελά 3) πρὸς τὸν κύρ Γιαννάκη Γενοβέλη ἀπὸ Λάρσα 4) πρὸς τὸν κύρ Γιαννάκη Μελά 1815 ἑλληπές.

115. Χειρόγραφον ἐκ σελίδων 84 Μαγικαὶ συμβουλαί. Σολωμονική.

116. Αὐτόγραφον Ἀθ. Ψαλῖδα, Ἀρχαιολογία τῶν Ἀρβανιτῶν.

117. Λόγος ἐπιτάφιος εἰς τὸν Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως Γρηγόριον ἐκφωνηθεὶς ἐν Ὁδρῳ ὑπὸ Κωνσταντίνου πρεσβυτέρου καὶ οἰκονόμου, ἀντίγραφον.

118. Λόγος ἐκφωνητικὸς εἰς Ἀγ. Εὐφημία ὑπὸ ἱερέως Ποβεράτου.

119. Ὀνομαστικὸ τῆς γλώσσης γιὰ τὰ παῖδια 1822, 2 τοῦ Γενάρη Γιάννηνα Ἀθ. Ψαλῖδα.

120. Τετράδιον ἐκ φύλλων 6 περιλαμβάνον Περί κατασκευῆς τῶν χρωμάτων τῶν καλεμνηρίων.

121. 9 τετράδια εἰς φύλλα περιλαμβάνοντα ἀντίγραφα συνθηκῶν, ἐκθέσεων καὶ ἄλλων ἐπισήμων πράξεων ἀναγομένων εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν Ἰονίων νήσων κατὰ τὰ ἔτη 1800, 1806, 1807, 1811, 1812, 1813, 1814, 1816, 1821, 1833-1835.

122. Ποίημα Ρίζου Νερούλου. Ἀναχώρησις τοῦ Βανάρου στρατιώτου, Μελωδία Βερτράνδου ἀποχαιρέτησις. Ὅπισθεν τὸ γερμανικὸν κείμενον.

124. Τετράδιον περιέχον ποιήματα Ἑλληνικὰ 1) ᾠδὴ τοῦ Ρηγὸς τῆς Μπρουσίας μεταφρασθεῖσα παρὰ τοῦ κύρ. Ἰω. τοῦ χρηματίσαντος διδασκάλου ἐν τῇ τοῦ Ἰασίου Σχολῇ 2) τῷ ὑπερτάτῳ ἡγεμόνι Ποτεμνὴν ἀρχηγῆτ' καὶ κηδεμόνι τῶν ἐν παρ. Μαιωτίδος λίμνης καὶ Χερσῶνας ἀποικίων 4) Παράφρασις κύρ Ἰω. β. διδασκάλου 5) στίχοι Ρίζου 6) Οὐαλταὶ διεγερτικὸν τῶν Βασιλέων σεζόν σελ. 36.

125. Γλωσσάριον Ἡπειρωτικὸν καὶ Ἀλβανικὸν ἐκ σελ. 35.

Τὸ Ἡμερολόγιον τοῦ ἱατροῦ Πασαδάκη

(Συνέχεια φύλ. 8)

Φύλλον 29

Εγῆατρεψα τὸ Βασίλη τὸν τζανετακὴ πετριά στο κεφάλι

Εγῆατε ὦ γγεροαληκοῦνκάς πετρία στο κεφάλι

Φύλλον 29 ὅπισθεν

Χοριὸ πήργος

Εγῆατρεψα τὸ μπαναγο τὸν κουρεντζή πετριά τὴς το κεφάλι ευγαλε πολὰ κοκαλα καὶ ηπετζα μούρη

Εγῆατρεψα τὸ μπουζοδιμήτρι μπαλοτῖα στο μᾶτη

Εγῆατε τὸν ἐξαρχο τὸν μικρο στο κεφάλι πετρία κακὴ 161 Το ξαθογκονο το ποδι τζακείσμενο ἐγῆατε

Θοδορις σκαρνανταβος μπαλοτῖα στο νομο μπαληντζαρις πετρος μπαλοτῖα στο γγόλο

Φύλλον 30

Χοριὸ δριάλος

Εγῆατρεψα τὸ γερο Βασίλη μπαλοτῖα στο μερὶ Εγῆατρεψα τὸ διμνκάνο δηκεακὴς στο ἡδπο Εγῆατρεψα ἀπὸ τὴν μπαλιοχορα τομαβροδῆα-κὴ πετρία στο κεφάλι ευγαλε κοκαλα

Εγῆατε ὠταταράκης μπαλοτῖα στο στηθο Ο Βασίλης δημνυανόγκονος μπαλοτῖα στα δάκτυλα

Ὁ πετάκης νηκόλας ὁ νηκόλας μπαλοτῖα στὴ μῆτη τὸν κουμπάρου κουτζηλειρι ἢ κοπελα φᾶ-ῶσα στο στομα

Φύλλον 31

Χοριὸ πάμπακα

γιάνης σολομακακὴς μπαλοτῖα στο χοτρο ἄτερο Ὁ κηριακουλὴς ἀναπληροτὴς οἷος τοῦ στο κε-φᾶλη τοῦ κουφου τὴ νηφ πετρία στο κεφάλι κε τὴ θηγατερα τοῦ μπαλοτῖα στο μερὶ καζκα-λῆνα τουφεκῖα στο χέρι-ἀλεπατζήτζα μπαλοτῖα στο ποντήκη σπυρὶ ὁ Πατελέος τραφοκείλης στο κεφάλι πετριά

Φύλλον 32

Χοριὸ κῆτα.

Εγῆατρεψα τὸ μολεδογιάννακὴ πετριάστο κε-φᾶλη.

Εγῆατε ὁ Γῆόργακας μπαλοτῖα στο ἀγκουνα Εγῆατε ὁ Βλαχάκης μπαλοτῖα στο χέρι

Εγῆατε ὁ κηριακούλης χαράμης μπαλοτῖα στο χέρι Εγῆατε ὁ Θεοδόρακας σαλίχος μπαλοτῖα σταυτὴ

† κηριακενα Βαγγελονίφι τουφεκῖα στο μερὶ. Εγῆατε ὁ σχίλακογγονος στελετηᾶ.

Εγῆατε ὁ λεουτζοπουλος πέτρος μπαλοτῖα στα νεφρα

Εγῆατε ἡ γιανου σμακλόνηφι τουφεκῖα στο μερὶ Εγῆατε ὁ γιόργος ὁ καληακὴς τουφεκῖα στο χέρι

Εγῆατε ὁ παυλάκης τουφεκῖα στο μερὶ Εγῆατε ὁ Γηοργῶς ὁ κουρεβερσης τουφεκῖα στο πόδι

Εγῆατε ὁ μηχαλάκης ὁ τζαμπουκλῖς πετρία στο κεφάλι

Εγῆατε ἡδικοῦ κουβελονηφι στο χέρι τουφεκῖα Εγῆατε ὁ διμος ὁ γιαννάκης στὴ μεση τουφεκῖα Εγῆατε ὁ μιχαλακὴς κουμετακάκης τουφεκῖα Εγῆατε ὁ κηριακὴς βοηβος μπαλοτῖα Εγῆατε ὁ λιμπεράκης ἀλαφάκη

† καὶ ὁ γηοστου καὶ ὁ ἡδῖος πετρίες στο κεφαλὴ

Φύλλον 32 ὅπισθεν

Εγῆατε ἀδελφός τοῦ ὀπατελῆς μπαλοτῖα στο χέρι.

Εγῆατε ὁ γιόργος ὁ Βαγγελακὴς τουφεκῖα στο χέρι

Εγῆατε ὁ Βαγγελὴς περιμένῃς πονεμα στο ποδι Εγῆατε ὁ κατζηβαρδας τζηκαράκης τουφεκῖα στο κεφάλι ξαδελφός τοῦ λιόπουλος τουφεκῖα στο πόδι

† ὁ Βασηλῆς στο μερὶ μπαλοτῖα Ἡ γινέκα τοῦ μπαλοτῖα στὴ κηλῆ

Ὁ ἀδελφός τοῦ δυνκόλας μπαλοτῖα στο στραγ-γάλι

Ὁ γῖδς τοῦ ὁ κατζηβαρδας κλοτζῖα στο κεφάλι Καὶ ἡ μάνα τοῦ στο πόδι στα δακτῖα

Εγῆατε ὁ Γεροκηριακούλης μπαλοτῖα στο χέρι τα γγονη τοῦ τὸ μαόνάκη στο κεφάλι μπαλοτῖα Εγῆατε τὸ περημενογγονο κηριακάκη στο κε-φᾶλη πετριά

Εγῆατε ὁ κατζήρης πετρόπουλος ἐκάη με μπαρουτι Εγῆατε ὁ διμος κοκοράκης στὴ μπλάτη μπαλοτῖα Εγῆατε ὁ γιάννης διμοπουλος σαράκη στο πόδι Ἡ μαυροδακού ἀθανασώνηφι μπαλοτῖα στο πόδι Ὁ κῆτας μηχαλακάκης τοποδὴ πλακοτὸ

Φύλλον 33

πάνου χόρα

Εγῆατε ὁ μπουτέρος μηχαλακάκης στο χέρι μπα-λοτῖα

Ὁ ἀδελφός ὁ γιαννάκης στὴ μπλάτη μπαλοτῖα-Ὁ μπράτης στὴ γκατῖνα μπαλοτῖα

Ὁ μοσκοβήτης μπαλοτῖα στο κεφάλι Ἡ γονη μου τοῦ νηκολοπουλο στο κεφάλι πε-σιμο

Ὁ νηκόλας Βελετόγγονος στα χίλυ μπαλοτῖα Ὁ κηριακούλης χαράμης μπαλοτῖα στο κεφάλι καὶ χέρι

(Συνέχεια)

ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

I. ΖΕΡΒΟΥ

ΖΑΧΑΡΙΑ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ. Τὰ θεῖα δῶρα.
 *Ολα τὰ ἔργα τοῦ κ. Ζ. Παπαντωνίου ἔχουν καθαρά, γνήσια κι ἀναμφισβήτητα τὴν ἐμπνευση, τὴν ἀξία, τὴν ἐκφραση τῆς πιὸ καλλιεργημένης τέχνης—ἀποτελοῦνε χώρια τόκαθένα τοὺς κι ὅλα μαζί σὰν ἀρμονισμένο σύνολο μιᾶς ξέχωρη κι ἀνώτερη ἐκδήλωση στὸν κύκλο τῆς λογοτεχνίας μας. Ἀλλὰ τὰ ποιήματα πού μᾶς δίνει τώρα σ' ἓνα τόμο μετὸν τίτλο «Τὰ θεῖα δῶρα» εἶναι κάτι ἀκόμα πιὸ ἐξαιρετικό, κάτι πού μᾶς βεβαιώνουν τὸν κ. Π. σὰν τὸν ὁλωσδιόλου ἐξαιρετικό καὶ πολὺ προχωρημένο λυρικό ποιητὴ, πού ἔχει βρεῖ τὴν πιὸ ἀρμονικὴ ἐκφραση γιὰ νὰ δώσει ἓνα γνήσιο, ἀληθινὰ αἰσθηματικό καὶ συνάμα βαθεῖα στοχαστικό λυρισμὸ σὲ στίχους πού ἀποδίδουν ὅλη τὴ μετρικὴ καὶ τὴν τονικὴ μουσικότητα τῆς γλώσσας μας. Τὸ κάθε ποίημα σ' αὐτὸ τὸν τόμο παρουσιάζει δική του χάρη, ἔχει καλλιτέχνη πρωτοτυπία, εἶναι κάτι τελειωμένο καὶ πές, ἀφογο. Σὲ περιοδικὰ καὶ σ' ἐφημερίδες μέσα σὲ κριτικὲς πού γίνηκαν γιὰ τὸν τόμο αὐτὸ ποιημάτων δημοσιεύτηκαν πολλοὶ ἀπὸ τοὺς στίχους του. Παίρνουμε κι ἐμεῖς ἐδῶ κάποιους πού δὲν ἀναδημοσιεύτηκαν:

Σερενάδα στὸ παράθυρο τοῦ Σοφοῦ

Σοφέ μου, τὸ τετράσσοφο
 Πού σὲ φωτᾷτε λυχνάρι
 Νάτανε, λέει, φεγγάρι
 Καὶ σὺ εἰκοσι χρονῶ!

Νάτανε τάχα ἡ γνώση σου
 Μὲ τὸν ἀγέρα ἀμάχη,
 Γιὰ δασωμένη ράχη
 Ξεκίνημα πρωινό.....

Νάτανε τάχα ἡ σκέψη σου
 Συρτοῦ χοροῦ τραγούδια
 Μιὰν ἀγκαλιά λουλούδια
 Μιὰν ἱστορία τρελλή.

Τὰ μύρια πού δὲ γνώρισες
 Νερὸ θὰν τάχες μάθει
 Μὲ δάσκαλο τὰ πάθη
 Μ' ἓνα κλεφτὸ φίλι.

Πολὺ τὴν καταφρόνησες
 Τὴ ζωὴ πάναθεμά τη.....
 Καὶ τώρα; Εἶναι φευγάτη
 Σὰν ὄνειρο πρωινό.

Χειλάκια ἀνθοῦν στὴ γειτονιά
 Γαρούφαλα στὴ γλάστρα
 Καὶ σὺ διαβάσεις τὰστρα
 Καὶ τὸ βαθὺ οὐρανό.

ΚΩΣΤΑ ΒΑΡΝΑΛΗ. Ἡ ἀληθινὴ ἀπολογία τοῦ Σωκράτη. Δὲν εἶναι ἀπὸ τὰ συνηθισμένα τὸ βιβλίο αὐτό καὶ μάλιστα εἶναι ἀπὸ κείνα πού ἡ ἐκδοση τοὺς ὅταν τύχει νὰ γίνεῖ σὲ κοινωνίες ἐνδιαφερόμενες γιὰ τὴν πνευματικὴ κίνηση, προκαλοῦνε θόρυβο, συζήτηση, ἔπαινο, κατηγορία, μοιάζοντας μετὰ πέτρα πού πέφτει ξάφνου σὲ νερά καὶ τὰ κάνει νὰ παφλάσουν, ν' ἀφρίσουν, νὰ κυματίσουν. Σὲ μᾶς ὡς τώρα τουλάχιστο, λίγο ἀκούστηκε τὸ βιβλίο αὐτό, πού εἶναι ὄχι, ὅπως θὰ μπορούσε κανεὶς νὰ πιστέψει ἀπὸ τὸν τίτλο, ἐπισκόπηση καὶ ἐξιχνίαση τῆς ἀληθινῆς ψυχολογίας τοῦ Σωκράτη, ἀλλὰ μιὰ πλατεῖα καὶ δυνατὴ σάτιρα τῆς σύγχρονης μας κοινωνίας, ἀπάνω στὸ Σωκρατικὸ μοτίβο. Παίρνοντας ὁ ποιητὴς τὸν κυρίως ἀντιπροσωπευτικὸ τύπο τοῦ πνευματικοῦ καὶ κοινωνικοῦ ἐλεγκτῆ, τὸ Σωκράτη, χωρὶς νὰ τὸν ὑποτιμᾷ ἴσως καὶ χωρὶς ν' ἀποβλέπει στὴν ἀρετὴ καὶ στὴ φιλοσοφία τοῦ τέτοιου ἐλεγκτῆ, ἀφίνοντας μόνον νὰ διαφαίνεται ἡ εἰρωνεία του καὶ κοντὰ σ' αὐτὴν βάνοντας, γιὰ νὰ δώσει τὴ ρεαλιστικὴ σάτιρα, ὅσα τοῦ χρειάζονταν ἀνεκδοτὶκὰ τοῦ μεγάλου σοφοῦ, σκιαγραφεῖ στὴ φανταστικὴ αὐτὴ ἀπολογία μετὰ πραγματικότητας καὶ μετὰ πολλοὺς χτυπητοὺς ἀναχρονισμοὺς τὶς ἀνθρώπινες ὁμάδες τῶν παραπολιτισμένων κοινωνιῶν στὰ ἠθικὰ ξετραχηλίσματα τοὺς καὶ στὰ κατάντια τους. Ἔτσι φτάνει ὁ ποιητὴς μιὰ σάτιρα σὲ τόσο πλατιά ἀχνάρια κομμένη ὥστε νὰ πᾶει σὰν ἔτοιμο ρούχο, λές, καὶ νὰ ταιριάζει σὲ ὅλες τὶς ξεπεσμένες κοινωνίες ὅλων τῶν ἐποχῶν. Καὶ τὸ ὅφος του, οἱ στροφές τοῦ λόγου, οἱ περιγραφές, οἱ εἰκόνες ἀποτελοῦν στὸ σύνολο σύνθεση ἀληθινὰ λογοτεχνικὴ, ἀληθινὰ ποιητικὴ, πού ἀν κάποτε δὲν τὴν ἐτράχυνε ἡ ξεσχισμένη φράση, πλεονέχτημα δηλαδὴ καὶ μειονέχτημα τῆς σάτιρας, θὰ ἦταν καὶ ἀπολύτως πρότυπο καὶ ὑπόδειγμα νεοελληνικῆς πρόζας. Γιατί ἀλήθεια εἶναι ζωντανὲς καὶ εἶναι γνήσια ἐλληνικὲς καὶ εἶναι στὸ σύνολο τοὺς ὁμορφες ἡ λέξη, ἡ φράση καὶ ἡ ἐκφραση τοῦ βιβλίου αὐτοῦ, πού μᾶς δίνει ἐξ ἄλλου καὶ κυρίως τὴν πρώτη ἀληθινὴ σάτιρα στὴ γλώσσα μας.

ΜΑΡΚΟΥ ΤΣΙΡΙΜΩΚΟΥ. Ζένα ποιήματα. Μετάφρασις ἀπὸ ποιητὰς τοῦ 10' αἰῶνος. Εἶναι ἀπὸ τοὺς λίγους διαλεχτοὺς διανοούμενους μας ὁ κ. Μ. Τσιριμώκος, ἰδεολόγος μ' ἐνθουσιασμὸ εὐγενικό καὶ ἀγωνιστὴς ἄδολος, χωρὶς καμιά ποτὲ ἰδιοτέλεια. Τ' ὄνομα του καὶ ἡ δράση του συνδέονται ἀναπόσπαστα μετὰ τὴ γλωσσικὴ ἰδίως καὶ τὴν ἐκπαιδευτικὴν πρόοδο τῆς χώρας μας ἀπὸ τὴν ἀρχὴ σχεδὸν τοῦ αἰῶνα τούτου. Καὶ βέβαια δὲν εἶναι μικρὸς αὐτὸς ὁ τίτλος τιμῆς. Ἀλλὰ κοντὰ σ' αὐτὸν ἡ κάλλιο πρὶν καὶ παραπάνω ἀπ' αὐτὸν ἔχει ἓνα ἄλλο τίτλο πνευματικῆς ἀνωτερότητας ὁ κ. Μ. Τσιριμώκος. Εἶναι λογοτέχνης μετὰ ξέχωρη προσωπικότητα, ποιητὴς λυρικός μετὰ τάλαντο καὶ μετὰ τέχνη. Τελευταίως μᾶς ἔδωκε δύο τόμους ἐκλεκτῶν ποιημάτων, «Ὑμνος τοῦ δειλίου» καὶ «Συνέττα», πού σὲ καλοῦς καὶ καλοδουλεμένους

στίχους ἐκδηλώνεται πλούσιο αἶσθημα, συνταιριασμένο μετὰ σκέψη πλατύτερη καὶ εὐγενική. Τώρα πλουτίζει τὴ λογοτεχνία μας μ' ἓνα ἄλλο ἔργο του, πού δὲν εἶναι τῆς δικῆς του ἐμπνευσης, ἀλλὰ τῆς δικῆς του τέχνης, μιᾶς τέχνης καλλιεργημένης καὶ ἐξαιρετὰ δύσκολης, γιατί δοκιμάζεται πᾶν σὲ ποιήματα πλούσιας ἐμπνευσης μεγάλων ποιητῶν. Στὰ «Ζένα ποιήματα» τοῦ κ. Τσιριμώκου διαλεχτοὶ στίχοι τοῦ Λεκόντ ντὲ Λίλ, τοῦ Ἑρεντιά, τοῦ Μπωντελαίρ, τοῦ Ἀρθούρου Ριμπώ, τοῦ Πῶλ Φῶρ, τοῦ Τζαίμς, τοῦ Κῆτς, τοῦ Σέλλεϋ, τοῦ Οὐάιλντ, τοῦ Γκάιτε καὶ τοῦ Χάινε δίνονται καλὰ μεταφρασμένοι σὲ ἀφογους στίχους καὶ ἔτσι πού ἀπὸ τὴ μετάγχιση αὐτὴ ἀπὸ μιὰ γλώσσα σὲ ἄλλη γλώσσα νὰ μὴ θολῶνι ἡ ἐμπνευση, νὰ μὴ ἀλλοιώνεται ἡ οὐσία, νὰ μὴ παθαίνει καὶ ἡ τέχνη τῆς ἐκφρασης. Πράμα τοῦτο πολὺ δύσκολο, πού μόνον ποιητῆς, καὶ ἐξαιρετικὰ διανοούμενος καὶ ἐξαιρετικὰ μορφωμένος καὶ τεχνίτης τοῦ λόγου καὶ τοῦ στίχου ποιητῆς μπορεῖ νὰ τὸ κατορθώσει. Ὁ κ. Μ. Τσιριμώκος τὸ κατόρθωσε καὶ τόσο πού λίγες μετάφρασις ποιημάτων στὴ λογοτεχνία μας μπορεῖ νὰ παραβληθῶν μετὰ τὶς δικῆς του.

Γ. Θ. ΒΑΦΟΠΟΥΛΟΥ. Τὰ ῥόδα τῆς Μυρτάλης. Ἡ πρώτη σειρά τῶν τραγουδιῶν τοῦ τόμου δίνει τὸν τίτλο. Κι εὐλογο τοῦτο, γιατί καὶ οἱ στίχοι τῆς σειρᾶς αὐτῆς εἶναι πράγματα οἱ πιὸ χαρακτηριστικοὶ τοῦ ποιητῆ καὶ ἴσως οἱ καλύτεροι. Καλοδουλεμένοι ἀπὸ μορφωμένο καὶ αἰσθητικό καὶ προχωρημένο διανοούμενο φτιαγμένοι, ὄχι ἀπαλλαγμένοι ἀπὸ ξένες ἐπιδράσεις, ἀλλὰ καὶ ὄχι στερημένοι ἀπὸ χαρίσματα προσωπικὰ τοῦ ποιητῆ, ἀπὸ δική του δηλαδὴ ἐμπνευση καὶ ἐκφραση. Φαίνεται κάπως, ἀλήθεια, ὅτι ὁ ποιητὴς δὲν ἔφτασε ἀκόμη στὴν περίοδο τῆς ὀριμότητας, δὲν μπορεῖ νὰ παραιτήσῃ ἀκόμα τοὺς ἄλλους γιὰ ν' ἀκολουθήσῃ, ὅπως τὸ λέει ὁ Νίτσε, μόνον τὸν ἑαυτό του, καὶ ὅτι ἀκόμα παρασύρεται σ' ἐπιδεικτικὴ καὶ φορτωμένη φράση, πού ἐλαττώνει συχνὰ τὴν ὁμορφίαν τοῦ λυρικοῦ του τάλαντου. Ἀλλ' ὅμως καὶ ἔτσι πολλὰ τραγούδια τοῦ κ. Βαφοπούλου μᾶς παρουσιάζονται ὡραῖα, ὅπως λ.χ.

Τὸ ξαναγύρισμα τῶν σατύρων

Λυδία, στὰ φύλλα πού ἔσταξε τὸ δάκρυ ἡ ψεσινὴ
 (βροχή,
 σαλεύει ἄργα μιὰν ἄφραση κ' ἐπίσημη γαλήνη.
 Ἐνὸς ἀρχαίου ποιμενικοῦ, πού πέθανε, θεοῦ ἡ ψυχὴ,
 μετὰ τὴν παλιά της δόξα, λές, τὸ δάσος μεγαλύνει.

Ποιὸς εἶπε πῶς ἡ δόξα πᾶει τῶν χρόνων τῶν παλιῶν,
 (πῶς πᾶν
 οἱ λάλοι αὐλοὶ κ' οἱ σύριγγες στῆς Ἀρκαδίας τὰ
 (δάση;
 Λυδία, καλὴ μου, ἔλα κοντά, ζεῖ στοὺς δρυμοὺς
 (ἀκόμα ὁ Πᾶν
 καὶ τὸ αἶμα τῶν σατύρων του τὶς φλέβες πᾶει νὰ
 (σπάσει.

Μ' εὐγενικώτερη πνοή, λιγώτερο ὁμῶς προσαρμοσμένη στὴ μουσικότητα τοῦ Ἑλληνικοῦ στίχου, καὶ τοῦτο ὄχι ἀπὸ ἀδεξιότητα, ἀλλ' ἀπὸ προσπάθεια εἶναι τὰ κατόπι «Τῶν ῥόδων τῆς Μυρτάλης» πέντε ὀκτάστιχα μετὰ λατινικὸν τίτλο: De profundis clamant. Ἐπίσης καὶ τὰ ἐπόμενα:

«Στὸν ἴδιο ρυθμό». Πιὸ στοχαστικὴ, ἀλλὰ βέβαια λιγώτερο ποιητικὴ ἡ «Μπαλλάντα τῆς ἀγάπης» ὅπως ἐπιγράφεται ἓνα πολὺστιχο τραγουδι. Ἐξ ἄλλου στὴν τελευταία σειρά τοῦ τόμου «Δεκάοχτῶ ἄλλα ποιήματα» φανερώτερη καὶ σχεδὸν σὰν ἐπίτηδες ἐμφανιζόμενη ἡ ἐπίδραση ἀπὸ διάφορες τεχνολογίες, ὡς καὶ τῆς παράξενης ἐκείνης καὶ οὐσιαστικὰ ἀντιαισθητικῆς τοῦ κ. Καβάφη· καὶ εἶναι κρίμα, γιατί ὁ λυρισμός, τὸ τάλαντο τοῦ κ. Βαφοπούλου, ἡ ἐμφυτὴ φραστικὴ του δύναμη χάνει ἀπὸ τὶς μιμητικὲς αὐτὲς προσπάθειες. Πῶς νὰ χαρακτηρίσῃ τάχα κανεὶς,—καλοῦς ἢ κακοῦς;— τοὺς τέτοιους π.χ. στίχους (εἶναι οἱ τελευταῖοι ἀπὸ τοὺς εἰκοσι στίχους τοῦ τραγουδιοῦ τοῦ «Ἡ φυγὴ»).

Δὲν ὑποπευθήκες καθόλου πῶς ἀφ' ὅτου λυγίσουν τὴν ἀπόφασιν σου διαταγμοί,
 γύρω σου ὑψώνονται ἀντιέρβλητοι φραγμοί,
 πού μέσ' σ' αὐτοὺς πεθαίνει κ' ἡ ψυχὴ τοῦ «Α—
 (σώτου)».

Ἔτσι γιὰ πάντα ματαιώθηκε ἡ φυγὴ σου,
 πέφτοντας ἀπ' ἀναβολὴ σ' ἀναβολὴ.
 Εἶχες μείνει στὸ περιβάλλον σου πολὺ
 κ' εἶχες τὶς ἐξέσεις ἀποκτήσῃ ἐνὸς μεθύσου.
 Ἀλλὰ καὶ μ' ὅλα τὰ τέτια ψεγάδια ὁ κ. Βαφοπούλος μένει ποιητὴς λυρικός μετὰ δική του προσωπικότητα, μετὰ ἀξία καὶ μετὰ τάλαντο πού τείνει νὰ διαμορφωθεῖ.

ΓΙΑΓΚΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗ. Νοσταλγικά βράδια. Στίχοι πού δείχνουν ποιητικὴν διάθεση καὶ κάποια μουσικὴ συνείδηση τοῦ στίχου. Πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς δίνουν μόνον ἐπιφανειακὲς ἐντυπώσεις καὶ μάλιστα ἔχουν γίνεῖ πᾶν ὅτι ἀχνάρια τοῦ στίχου καὶ τῆς ἐκφρασης τῶν πιὸ γυναικῶν λυρικῶν ποιητῶν μας. Ἀλλὰ κάποτε ξεφεύγουν ἀπὸ τὸ συνηθισμένο, ἐμφανίζουν κάτι προσωπικὸ καὶ κάπως καλὰ εἰπωμένο, ὅπως π.χ. στὸ ὀκτάστιχο: „Ταρτοῦφοι”. Βουνα, λαγκάδια, ρεμματιές σ' ἀπάνεμά σας μέρη, πού τὰ πουλάκια ὀλόχαρὰ παίζουν καὶ κελαϊδοῦν, δεχθῆτε με καὶ μένα πιστό σας νὰ εἶμαι ταῖρι· γιατί δὲν θέλουν π' ἄνθρωπο τὰ μάτια μου νὰ ἴδουν.

Ὅλο ἰδίους ρόλους παίζουνε, πάντα ἴδιο ὑποκρισία·
 σὲ θόνη πού προβάλλεται τὸ φιλμ πού λέν Ζω
 πούν ἓνα δράμ' ἀλλόκοτο μαζί καὶ κωμωδία,
 δίχως ἀρχὴ καὶ τῆλεση καὶ δίχως ἀλλαγὴ....

ΕΞΩ ΑΠΟ ΤΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΓΕΩΡΓ. Θ. ΜΑΘΑΙΟΠΟΥΛΟΥ τακτικοῦ καθηγ. τῆς ὁργανικῆς χημείας ἐν τῷ Πανετ. Ἀθηνῶν. Ἡ Ἑλληνικὴ χημικὴ ὀνοματολογία καὶ εἰδικῶς τῶν ὁργανικῶν ἐνώσεων. Εἶναι μονογραφία μεγάλης σκοπιμότητος καὶ σημασίας γιὰ τοὺς Ἕλληνας χημικούς καὶ γενικώτερα γιὰ τὴν Ἑλληνικὴ ἐπιστήμη· γιατί μετὰ φωτεινὴν κριτικὴν διερεύνηση, μεθοδικὰ καὶ μετὰ σύστημα βάνει τάξη στὴν ἀκαταστασία πού ἐπικράτησε στὴν ὀνοματολογία μας τῆς χημείας. Ἀναγνωρισμένης ἀξίας ἐπιστημονικῆς καὶ συγγραφείας, πολλὰ τώρα χρόνια καθηγητῆς τῆς χημείας στὸ Πανεπιστήμιον μας ὁ κ. Μαθαίου-όπουλος ἦταν ὁ ἀρμοδιώτερος γιὰ ἓνα τέτιο ση-

μαντικό και δύσκολο έργο. Σημαντικό, γιατί σωστή ονοματολογία σε μία επιστήμη ευκολύνει την εκμάθηση και την άσκηση της, συντελεί στην πρόοδο της. Δύσκολο γιατί μία επιστημονική ονοματολογία για να είναι αρκετή και σωστή χρειάζεται πλατειά γνώση της επιστήμης και συνάμα γλωσσική μάθηση και γλωσσική αίσθηση. 'Αξιοσημείωτο είναι ότι η τόσο ειδική μονογραφία του κ. Μάτθαιοπούλου είναι στα περισσότερα κεφάλαια της εύκολοπλησίαστη από κάθε μορφωμένο κι ευχύριστη και διδακτική. Σάν υποσημείωση αναφορικά με την έτυμολογία της λέξης Χημία ως μου επιτραπή ν' αναφέρω ότι προέρχεται από τη λυβική λέξη λ.χ. (δίχως παρένθετο φωνήεν) προφερόμενη τότε χέμ, τότε χάμ και πότε χήμ, ανάλογα και με την παραλλαγή ή την έκταση της έννοιας του ριζικού ήτοι χάμ—γενικά μαύρο, ειδικά ή φυλή Χάμ (ή μαύρη), χέμ—μαυρισμένο από κάπνισμα ή λυώσιμο, χήμ—γρή μαυριδερή κ.λ.—'Ολες αυτές οι έννοιες περιληπτικώς (όπως συμβαίνει για δανεισμένα από ξένες γλώσσες ριζικά) μπήκαν στην 'Ελληνική, φωνηεντικά σταθεροποιημένη λέξη χημεία.

Η ΥΠΟΒΟΛΗ ΩΣ ΠΑΡΑΓΩΝ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ. Μετάφραση του καθηγητού κ. Βασ. Ε. Πετρούνια. Το θέμα του βιβλίου είναι από τα πιο ενδιαφέροντα και τα πιο σημαντικά της σύγχρονης παιδαγωγικής επιστήμης. Περιέχει πολλές μελλοντικές απόψεις της επιστήμης αυτής γαι όσες κανένα ίσως άλλο βιολογικού περιεχομένου θέμα της. 'Αλλά καθώς εις πολλά σημεία το φαινόμενο της υποβολής έχει διευκρινισθεί από τη γιατρική επιστήμη κι από την τήρηση και πολλά υπάρχουν εξακριβωμένα πορίσματα, έχουμε κι από τώρα πολλές ωφέλιμες οδηγίες και υποδείξεις για την υποβολή αναφερόμενες στην αγωγή και στη μόρφωση του παιδιού. Το βιβλίο λοιπόν του Ρ. F. Thomas, πού με σωστή φράση και με ελαττωμένη έκφραση μας, έδωκε στη γλώσσα μας ο καθηγητής κ. Πετρούνιας είναι από τα πιο ωφέλιμα και τα πιο συντελεστικά στη μόρφωση του δασκάλου, αλλά και κάθε μορφωμένου. Και ο ικανός μεταφραστής του αξίζει ανεπιφύλακτο έπαινο και για την εκλογή του έργου, αλλά και πρό πάντων για την τόσο καλή μετάφραση.

ΑΖΙΟΝ ΝΑ ΕΛΚΥΣΕΙ ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗΝ τών διδασκάλων αλλά και τών γονέων είναι το νέον βιβλίου του κ. Χ. Δημητράκοπούλου

ΕΙΚΟΝΕΣ

ΑΠΟ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

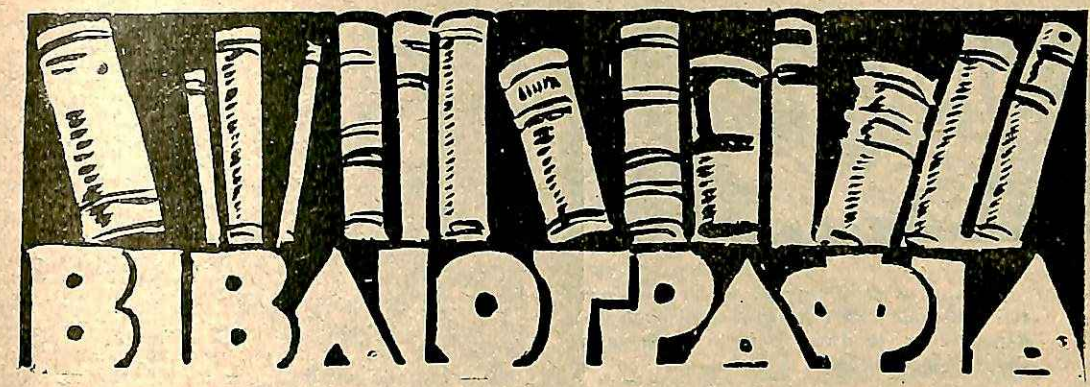
Εις αυτό με γλώσαν απλήν εξηγεί τα του νέου εκπαιδευτικού συστήματος και παρέχει πλήρες Σύστημα Σχολείου 'Εργασίας δια τους διδασκάλους, εύχρηστον, εύληπτον, προσαρμοζόμενον πλήρως εις την παρούσαν 'Ελληνικήν πραγματικότητα, στηριζόμενον δ' ούχ' ήττον ακλονήτως εις τας νέας παιδαγωγικάς θεωρίας κι επιτυχώς εφαρμοσθέν επί διετίαν εις το Μαράσλειον Διδασκαλείον. Συνιστώμεν το εξαιρετικώς ενδιαφέρον και ωφέλιμον έργον.

Τιμή Δρχ. 25.—Ζητήσατέ το από τόν ΕΚΔΟΤΙΚΟΝ ΟΙΚΟΝ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ

ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΩΣ

ΩΦΕΛΙΜΟΝ ΒΙΒΛΙΟΝ

'Εξεδόθη υπό του 'Εκδοτικού Οίκου Δημητράκου εις δευτέραν έκδοσιν ή τόσον εύρέως διαδοθείσα και έν 'Ελλάδι και έξω πρωτότυπος μελέτη του Ιατρού κ. Δ. Π. Βασιλείδη «ΔΥΣΓΟΝΗΣΙΣ κλπ.». Είναι βιβλίου εξαιρετικού κοινωνικού και επιστημονικού ενδιαφέροντος, χρησιμώτατον διά πάντα ενήλικον, αλλά κυρίως απαραίτητον διά τους γονείς, τους διδασκάλους και τους δικαστικούς. 'Η πρωτότυπος αυτή μακρά εργασία του σοφού επιστήμονος δεικνύει σαφώς και αναμφισβητήτως, ότι ή μη καλή λειτουργία τών γεννητικών αδένων δύναται νά προκαλέση εις οίανδήποτε ηλικίαν από της παιδικής μέχρι του γήρατος διαφωράτα νευρικά και ψυχικά νοσήματα. Οί έν γνώσει της μελέτης ταύτης διατελούντες δύνανται νά τά προλάβουν ή και έπελθόντα νά τά θεραπεύσουν. Το σύγγραμμά τιμάται Δρχ. 40.—

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ—ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ

- John Dewey (μετάφρασις Γ. Σ. Κατσάμα). Πώς σκεπτόμεθα. 'Αθήναι 1931..... Δρχ. 60.—
- ΖΑΧ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ μουσική Γεωγ. Λαμπελέτ. Παιδικά τραγούδια (εικονογραφ.) 'Αθήναι 1932. 'Εκδοτικός Οίκος Δημητράκου..... Δρχ. 60
- ΒΑΣ. Α. ΤΣΙΜΠΑ. αθηνητού διδασκαλείου. 'Υποδειγματικές διδασκαλίες δια τα δημοτικά σχολεία, κατά το σχολειον έργα ίας 'Αθήναι..... Δρχ. 30.—
- P. FELIX THOMAS (μετάφρ. Β. Σ. Πετρούνια καθηγητο. 'Η υποβολή ως παράγων της αγωγής. 'Αθήναι. 'Εκδοτικός Οίκος Δημητράκου 1932..... Δρχ. 30.—
- G. F. LIPPS, καθ. γητού Πανεπιστημίου Ζυρίχη. (μετ φρασις εμφ. Παναγιωτίδου), καθηγητού). Αί περί κόσμου και ζωής αντιλήψεις και τα ιδεώδη περί μορφώσεως. 'Αθήναι 'Εκδοτικός Οίκος Δημητράκου 1932..... Δρχ. 75.—δεμ.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ

- Δ.Π. ΒΑΣΙΛΕΙΑΝ, Ιατρού. Δυσγόννη και ανικανότης. 'Η θεραπεία αυτών. 'Εκδόσεις δευτέρας. 'Εκδοτικός Οίκος Δημητράκου 1931..... Δρχ. 40.—
- Α. Κ. ΚΑΛΛΙΒΩΚΑ. Διάγνωσις και θεραπεία των γαστρικών πτώσεων. 'Αθήναι 1931.....
- ΝΙΚΟΛΑΟΥ Θ. ΜΠΟΜΠΗ. 'Ο ίνος. 'Η ιστορία του. 'Η ενέργειά του. 'Η παρασκευή και ή διατήρησις αυτού. 'Αθήναι 'Εκδοτικός Οίκος Δημητράκου..... Δρχ. 35.—

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ

- ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ. Τα δεκα ετράστιχα. 'Εκδόσεις δευτέρας, με την προσθήκη ενός προλόγου. 'Αθήναι 'Εκδοτικός Οίκος Δημητράκου 1932..... Δρχ. 50.—
- ΖΑΧΑΡΙΑ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ. Τα θεία δώματα, τόμος ποιημάτων, έκδοσις πολυτελής. 'Αθήναι 1931 'Εκδ. Οίκ. Δημητράκου... Δρχ. 50.—

- ΔΗΜΟΣΘΕΝΗ Ν. ΒΟΥΤΥΡΑ. 'Η όρνιθα ξύνοντας το μάτι της (δηγήματα). 'Αθήναι 1931. 'Εκδ. Οίκος Δημητράκου..... Δρχ. 40.—
- Γ. Κ. ΣΤΑΜΠΟΛΗ. Συμφωνία της ζωής και του θανάτου (ποιήματα) 'Αθήναι 1932.
- ΑΓΓΕΛΟΥ ΤΑΝΑΓΡΑ. Νενίκηκας Ναζωραΐε. 'Εν τούτω νίκα (ιστορικόν μυθιστόρημα). 'Εκδ. Οίκος Δημητράκου..... 1931 Δρχ. 40.—
- Ο Κύκλος φύλλι του Λόγου και της Τέχνης μιὰ φορά το μήνα. Διευθυντής Α. Μελαχρινός. 'Αθήναι Δεκέμβρης 1931... Δρχ. 10—
- ΓΙΩΡΓΟΥ Α. ΚΑΛΑΜΑΤΙΑΝΟΥ. Τραγούδια και Μοισολόγια (ποιήματα) 'Αθήναι 1931.
- ΒΑΣ. ΦΕΡΕΗ. Μαρσά στο θάνατο. Μονόπρακτο δράμα, σε δυό εικόνες, από την ολοκαύτωση του 'Αρχαδίου. 'Εκδοτ. Οίκος Δημητράκου 'Αθήναι 19..... Δρχ. 20.—
- ΦΩΤΟΥ ΣΤΕΦΗ. Πετράδια απ' τη ζωή (ποιήματα) 'Αθήναι 1931..... Δρχ. 50.—
- ΑΡΙΣΤΕΙΔΗ ΠΡΟΚΟΥ. Πρώτα ποιήματα. 'Αθήναι 1932..... Δρχ. 30—
- ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΔΡΙΒΑΣ. Μικρά έλεγεία (ποιήματα) 'Αθήναι 1931.....
- ΔΥΚΟΥΡΓΟΥ Ι. ΚΑΜΑΡΙΝΟΥ. 'Η παραγνωσμένη θεά (ποιήματα) 'Αθήναι 1931... ..
- ΓΟΔΟΦΡΙΔΟΥ ΜΥΤΥΡΓΚΕΡ (μετάφρ. Γ. Ντεγιάννη). Περιπέτειες του βαρόνου Μινχάουζεν. 'Αθήναι 1931 'Εκδοτ. Οίκος Δημητράκου..... Δρχ. 40.—
- ΚΩΣΤΑ ΠΑΣΣΑΓΙ ΝΗΗ. Τόμος πρώτος. 'Αττική, Ρούμελη. 'Ηπειρος. Τόμος δεύτερος. Τα εφτάνησα.
- Μ. ΡΟΛΑ. 'Η ζωή και το έργο του Κώστα Κρυστάλη. (Βιογραφία του ποιητή και κριτική επισκόπησι του έργου του).

ΔΙΑ ΤΟΥΣ κ.κ. ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

'Ο 'Εκδοτικός Οίκος Δημητράκου παρακαλεί τους κ. κ. Συγγραφείς των όποιων τα έργα αγγέλλονται εις την ΦΩΝΗΝ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ νά αποστέλλωσιν έγκαιρως αντίτυπα πρὸς πώλησιν ίνα μη καθυστερούνται παρ' α' του αι εκ των έπαρχιών διαβιβαζόμενα παραγγελίαι.

Εἰς τοὺς ἀπευθυνομένους πρὸς τὴν «Φωνὴν τοῦ Βιβλίου» καὶ ζητοῦντας βιβλιογραφικὰς πληροφορίες, αἱ ἀπαντήσεις θὰ δίδονται διδ τῆς στήλης αὐτῆς.

Ι.Σ.ΚΩΝΣΤ. Ἀθήνας. Ἡ ἀναβολὴ γιὰ ὠφέλεια σας. Τὸ λεξικὸ πού ἀρχικῶς ἀναγγέλλθηκε ἦταν μόνο τῆς ἀρχαίας καὶ ἐν μέρει τῆς βυζαντινῆς, καλύπτοντο ἀπὸ ἄλλα σὰ νεώτατο καὶ ἀναθεωρημένο καὶ συμπληρωμένο, ἀλλὰ ὅχι λεξικὸ ὅλης τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσας. Ὁ «Ν. Ἱεροσολίμων Δημητράκου», πού συντάσσεται ὁλοέν ἀπὸ πολλοὺς καὶ τοὺς ἀρμόδιωτέρους συνεργάτες, καθηγητὲς τοῦ Πανεπιστημίου ἑλληνιστῆς, καὶ εἰδικούς γλωσσολόγους καὶ ἐμπείρους λεξικογράφους, θὰ περιέχει ὁλόκληρη τὴ γλῶσσα μας ἀρχαία, μέση, καθαρῆς οὐσα καὶ δημοτικὴ, μετὰ βᾶση ὅλες τῆς γραφτῆς πηγῆς πού ἔχουμε. Κι ἐνῶ μόνο ἡ σύνταξις τοῦ στοιχίζει διπλὰ παρ' ὅσο ἡ σύνταξις μαζί κι ἡ ἐκτύπωσις τοῦ πρωτῆτος ἀναγγελλμένου, οἱ συνδρομητῆς θὰ τὸν πάρουν τὸ «Νέο Ἱεροσόλυμο» στήν τιμὴν πού εἶχε ὁρίσθῃ γιὰ τὸ λεξικὸ ἐκεῖνο. Ἡ τύπωσις τοῦ πρώτου τόμου ἀρχίσει καὶ ἡ ἐκδοσις τοῦ δὲν θ' ἀργήσει. Μὴ ἀνυπομονήτε λοιπὸν προκειμένου νὰ ἔχετε ἕνα τέλειο λεξικὸ, πραγματικὸ ὁδηγὸ στὴ γλῶσσα.—Κλ. ΑΝΑΣΤ. Καρδίτσαν. Ὁ Ἑγκλημάτιας ἀνθρακὸς τοῦ Λομπρόζο μεταφρασμένος ἀπὸ τὸν κ. Μπ. Ἀννίνο τυπώθηκε τὸ 1913. Ἡ ἐκδοσις πού ἀναφέρετε εἶναι ἀνατύπωσις. Τὸ δεύτερο μέρος τοῦ ἔργου τοῦ Λομπρόζο δὲν ἔχει μεταφρασθῇ. Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ὅμως πού γράφηκε τὸ ἔργο ὡς τώρα γίνονταν πολλὰς ἐργασίας καθαρὰ ἐπιστημονικῆς καὶ φιλοσοφικῆς στὸν κύκλο τῆς θεωρητικῆς ἐγκληματολογίας, μετὰ ἀποφες βιολογικῆς καὶ κοινωνιολογικῆς. Γιὰ τὸν κατάλογο πού ζητᾶτε πρέπει νὰ μᾶς στείλετε σημείωσις τοῦ τί ἐχετε καὶ τί θέλετε.—Φιλ. Μ. Πειραιᾶ. Ἐλάβαμε κι εὐχαριστοῦμε. Στὰ ὅσα γράφετε γιὰ τὴν πνευματικὴ ζωὴ τοῦ τόπου μας δὲν ἔχουμε πολὺ ἐνάντια γνώμη κι ἐμεῖς. Ἀλλὰ τί θέλετε νὰ γίνῃ; Πρέπει νὰ διαμορφωθῇ βαθμὴδὸν ἐξέλιξις συνείδησις τῶν πρὸς διανοουμένων, νὰ ἐπικρατήσῃ κάποια

πραγματικὴ, ὅχι δηλ. σχολαστικὴ μὀρφωσις γιὰ νὰρθεῖ βαθμὴδὸν κάποια τοποθέτησις τῶν πνευματικῶν ἀξιών. Ὅσο γιὰ τὴ Φωνὴν τοῦ Βιβλίου θὰ μπορούσε βέβαια νὰ ἔχει ἐνιαίαν γλωσσικὴ μὀρφή, ἀν' ὃ κύριος σκοπὸς τῆς δὲν ἦταν νὰ συνειθίσει ὅλους στὴ μὀρφωτικὴ μελέτη καὶ δὲν ἀπευθυνόταν ἔτσι σὲ τόσους καὶ τόσους πού ἔχουν βέβαια διάφορες γλωσσικὰς ἀντίληψεις. Καθὼς δὲν παραμελεῖ ὅμως τὸ νὰ ἔχει καὶ λίγη καὶ μάλιστα διαλεχτὴ λογοτεχνικὴ ὕλη συντελεῖ κι ἀπ' αὐτὴ τὴν ὀποψὴ στὴν αἰσθητικὴ ἀνάπτυξιν τοῦ κοινοῦ. Τὸ ὅτι δὲ βγαίνει σὲ 50,000 ἀντίτυπα καὶ πᾶσι ὡς τὰ πρὸς ἀπόκεντρα χωρὶα καὶ διαβάξεται ἀπὸ 200.000 τουλάχιστο Ἕλληνες, χωρὶς νὰ ἐκμεταλλεῖται γι' αὐτὸ καμιά νοσηρότητα, εἶναι φαινόμενο ἐκδοτικῆς μοναδικό.—Ν. ΔΗΜ. Θεσσαλονίκη. Τοῦ κ. Δ. Γληνοῦ τὰ γλωσσικά, τόσο σπουδαία, τόσο παιδαγωγικῶς φωτεινὰ καὶ τόσο καθοριστικὰ πάνω σ' ἐν' ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα ἐθνικά μας ζητήματα, τὸ γλωσσικὸ, θὰ ἐξακολουθήσουν στὴ Φωνὴν τοῦ Βιβλίου. Τὰ περὶ εἰσαγωγῆς τοῦ Λατινικοῦ Ἀλφαβήτου τάχει μελετήσει καὶ τάχει ζυγίσει βέβαια ὁ κ. Γληνὸς πρὶν παρὰ κάθε ἄλλος καὶ τόσο στὸ ζήτημα αὐτὸ ὅσο καὶ σὲ πολλὰ ἄλλα εἶν' ἕνας ἀπὸ τοὺς φωτεινότερους καὶ ἱκανώτερους ὁδηγούς. ΠΑΡ. Σ. Πειραιᾶ.—Πῶς σὰς φάνηκε ὅτι δὲ δημοσιεύουμε ποιήματα καὶ διηγήματα ἐξω ἀπὸ τὸν κύκλο τῶν συνεργατῶν μας. Τὰ δημοσιεύουμε καὶ τὰ ἐπαινοῦμε ἰδιαίτερως ὅταν τὸ ἀξίζουν. Μόνο σὰν ἔχουν μεγάλη ἐκτασι, ὅπως τὸ δικό σας διήγημα, δὲν μπορούμε νὰ τὰ δημοσιεύουμε καὶ καλὰ ἂν εἶναι. Γιατὶ ὁ χώρος τῆς Φ. τοῦ Β. εἶναι περιορισμένος. Τὸ χειρόγραφο δὲν μπορούμε νὰ σὰς τὸ ἐπιστρέψουμε, γιὰτὶ κατὰ κανόνα, ὅπως ὅλα τὰ περιοδικὰ, δὲν ἐπιστρέφουμε τὰ χειρόγραφα.—Ν. Π.—Κ.Π.—Σ.Α. Ἀθήνας. Ἐλάβαμε τὴν δεκάδραχμη καθυστερούμενη συνδρομὴν σας καὶ τὴν ἐπίσης δεκάδραχμη γιὰ τὸ 1932. Φροντίστε ὅπως νὰ μᾶς στείλετε ἄλλες δέκα δραχμὲς γιὰ συμπλήρωσις ἐτήσιας συνδρομῆς, γιὰτὶ ἡ Φ. τοῦ Β. ὅπως θὰ βλέπετε σὲ ἄλλη σελίδα θὰ ἐκδίδεται σὲ διπλάσιο ἀριθμὸ σελίδων, σὲ καλὺτερο χαρτί, μετὰ πλουσιώτερη ὕλη καὶ ἡ συνδρομὴ πρὶν ὥρισθη Δραχ. εἴκοσι, πού καὶ πάλι μόνο σχεδὸν τὰ ταχυδρομικὰ καὶ τῆς δευτερεύουσας ἄλλης δαπάνης θὰ καλύπτουν.

ΒΙΒΛΙΑ Γ. ΧΑΤΖΗΔΑΚΙ

Ἀκαδημεικὰ Ἀναγνώσματα τόμος Α'.	Δραχ. 250.—
Ἀκαδημεικὰ Ἀναγνώσματα τόμος Β'.	» 400.—
Μεσαιωνικὰ καὶ Νέα Ἑλληνικὰ τόμ. 2	» 600.—
Γενικὴ Γλωσσικὴ τόμ. 2	» 500.—
Γλωσσολογικαὶ Μελέται	» 200.—

Πωλοῦνται ὑπὸ τοῦ ΕΚΔΟΤΙΚΟΥ ΟΙΚΟΥ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ

ΖΑΧΑΡΙΑ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ. Ὁ ὁρκὸς τοῦ πεθαμένου. Δράμα. Ἀθήναι 1931 Ἐκδοτικὸς Οἶκος Δημητράκου.

ΔΙΑΦΟΡΑ

ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ Μ. ΣΑΡΡΟΥ. Ἐκπαιδευτικὸν Συμβούλου. Κατάλογος τῶν χειρογράφων τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου. Ἀθήναι 1931.

25 ΕΚΛΕΚΤΑ ΕΡΓΑ ΔΡ. 2.700

α'. ΕΚΠΤΩΣΙΣ 45 ο/ο. Ὁ ἐγγραφόμενος συνδρομητῆς εἰς ὅλην τὴν σειρὰν τῶν 25 ἔργων πληρώνει ΔΡ. ΜΟΝΟΝ 1.500

β'. ΕΚΠΤΩΣΙΣ 30 ο/ο. Ὁ ἐγγραφόμενος κατ' ἐκλογὴν εἰς βιβλία τῆς σειρᾶς τῶν 25 ἔργων ἀξίας ΔΡ. 1000 καὶ ἄνω ἔχει ἔκπτωσιν 30 ο/ο.

(Δὲν γίνονται ἐγγραφαὶ μικρότεροι τῶν Δραχ. 1000.—).

ΠΛΗΡΩΜΗ ΕΙΣ ΜΗΝΙΑΙΑΣ ΔΟΣΕΙΣ ΕΚ ΔΡ. 50.

Διὰ προπληρωμὴν πρόσθετος ἔκπτωσις 10 ο/ο.

Ἐκδίδεται ἕνας τόμος τὸν μῆνα ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου 1931.

Ἡ σειρὰ περιλαμβάνει τοὺς κατωτέρω 30 τόμους.

	Δραχ.
1. Παγκόσμιος Ἱστορία. Η. G. Wells. Τόμοι 2 μετὰ πολλῶν χαρτῶν καὶ εἰκόνων...	350.—
2. Πανδέκτης ἢ Ἑγκυκλοπαίδεια κατὰ κλάδους, περιλαμβάνουσα εἰς 2 πυκνοτυπωμένους τόμους ὅλας τὰς ἀνθρωπίνων γνώσεις...	500.—
3. Μεγάλῃ Γεωγραφίᾳ τῆς Ἑλλάδος. Τόμοι 2 μετὰ πολλῶν Χαρτῶν καὶ Εἰκ. ...	300.—
*4. Μπέρτον Ν. Ὁ Τζιόττο, πολυτελὴς ἐκδοσις μετὰ 40 εἰκόνων. ...	100.—
5. Ὁ δρόμος πρὸς τὴν ἐπιτυχίαν. Εἶναι ἕνας πολὺτιμος ὁδηγὸς δι' ὅλους πῶς νὰ ἐπιτύχουν καὶ νὰ μὴ σκοτῶνται εἰς τὴν ζωὴν των...	75.—
6. Ὁ Γιατρός τοῦ Σπιτιοῦ. Χαριτάκη Ε. ἱατροῦ, τόμοι 2...	125.—
7. Πρόχειρος Δικηγόρος. Κουντουριώτου Ν. καὶ Πατσούρου Ρ. δικηγόρων...	150.—
*8. Γατοπούλου. Τὰ ἐκατὶ Ἑλληνικὰ Χρόνια. Ἐκδοσις εἰκονογραφημένη...	50.—
9. Καμπούρογλου Δ. Ἀπομνημονεύματα μιᾶς μακρᾶς ζωῆς. (Ἀπομεινάρια ἐντυπώσεων καὶ μελετῶν (1852—1862) ...	50.—
*10. Αἰ. περὶ τοῦ Κόσμου καὶ τῆς ζωῆς ἀντιλήψεις καὶ τὰ ἰδεώδη περὶ μερ-φώσεως, μετάφρασις Παναγιωτίδου...	75.—
11. Μῦθοι τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος καὶ Ρώμης, ὑπὸ Guerber...	100.—
12. Μῦθοι καὶ παραδόσεις τῶν βορείων λαῶν, ὑπὸ Guerber...	100.—
13. Μῦθοι καὶ παραδόσεις τῶν Κελτικῶν φυλῶν (Γάλλων) ...	100.—
14. Μῦθοι καὶ παραδόσεις τοῦ Μεσαίωνα, ὑπὸ Guerber...	100.—
15. Μῦθοι καὶ παραδόσεις τῶν Σέρβων, ὑπὸ Πέτροβιτς...	100.—
*16. Βουτυρᾶ Δημοσφ. Ἡ Ἐπανάστασις τῶν ζώων. Συμβολικὰ καὶ μὴ συμβολικὰ διήγημα πού σέρνει σειρὰ διηγημάτων ἄλλων...	50.—
*17. Νιρβάνα Παύλου. Ἀπὸ τὸ παράθυρο. Ἐκλεκτὰ διηγήματα...	35.—
18. Οδύλλιας. Ἡ βασιλεία τοῦ Ροβεσπιέρου (1793-1794) μετ. Μπάμπη Ἀννίου.	35.—
19. Καζαντζάκη Γαλ. Οἱ ἐπτὰ ἀδελφές. Μυθιστόρημα ...	35.—
*20. Παλαμὶ Κ. Δεκατετράστιχα ...	35.—
21. Σκίπη Σ. Μεγάλοι Λογοτέχνες, ἡ ζωὴ καὶ τὰ ἔργα των. ...	50.—
*22. Τανάγρα Α. Νενίκηκας με Ναζωραίε. Ἱστορικὸν μυθιστόρημα ...	50.—
*23. Τουργένιεφ, Βροχές Ἀνοιξιὰτικῆς, μυθιστόρημα μετ. Μπάμπη Ἀννίου ...	50.—
*24. Φαγκέ. Φιλολογικὴ Μῆσις. Μεταφ. Γερ. Βώχου...	50.—
25. Wundt. Τὰ ἔθνη καὶ ἡ φιλοσοφία των. μετ. Γ. Παπαϊωάννου...	35.—

Σύνολον Δραχ. 2,700

ΣΗΜ.—Ὅσα βιβλία ἔχουν ἀστερίσκον (*) ἐκυκλοφόρησαν.

Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται εἰς τὸν Ἐκδοτικὸν Οἶκον Δημητράκου Ἀθῆναι ὁδὸς Σταδίου 4 καὶ εἰς ὅλα τὰ βιβλιοπωλεῖα τῶν ἐπαρχιῶν.

ΤΑ ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΠΑΙΔΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ ΔΙΑ ΔΩΡΑ ΣΥΝΙΣΤΩΝΤΑΙ ΥΠΟ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΠΑΙΔΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ

40 τόμοι. Τιμή εκάστου τόμου δεμένου Δρ. 40.—

Δύνασθε νὰ ἀποκτήσετε 40 πολυτελείς τόμους εἰκονογραφημένους ἐκ τῶν ἀρίστων ἔργων τῆς παγκοσμίου Παιδικῆς Φιλολογίας εἰς τιμὴν ἐκτάκτου εὐκαιρίας μὲ πληρωμὴν 20 Δρ. τὸν μῆνα.

* Ὅλα εἶναι βιβλία γραμμένα ἢ μεταφρασμένα ἀπὸ λογοτέχνας καὶ παιδαγωγούς εἰς γλῶσσαν ἀπλὴν ἢ τοι ἀπὸ τούς: Ἀννινον Μπάμπην, Βουτυρὰν Δ., Καζαντζάκη Γαλάτ., Καζαντζάκην Ν., Καμπούρογλου Δ., Κλεάνθους Μυρσ., Νιρβάναν Π., Ξενοπούλου Γρ., Παπαντωνίου Ζαχ., Παπαχριστοδούλου Πολυδ., Σπεράντζαν Στυλ., Στρατηγόπουλου Ἀν. καὶ ἄλλους.

ΤΙΜΑΙ ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ

* Ἐκάστη σειρὰ 20 τόμων ἀδέτων Δρ. 400.—
Δετικά εκάστου τόμου > 7.50

ΗΜΠΟΡΕΙΤΕ Ν ΕΚΔΕΞΕΤΕ 20 ΒΙΒΛΙΑ ΚΑΙ
ΕΚ ΤΩΝ ΔΥΣ ΣΕΙΡΩΝ τῆς ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΒΙ-
ΒΛΙΟΘΗΚΗΣ πληρώνοντες δρ. 20 μηνι-
αίως. Οἱ προπληρώνοντες ὁλόκληρον σει-
ρὰν ἔχουν ἐκπτώσιν 10 ο).ο.

ΣΕΙΡΑ Α΄

20 ΒΙΒΛΙΑ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ 7-12 ΕΤΩΝ

* Ἐκδίδεται ἓνα τὸν μῆνα, ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου 1931. Ὅσα ἔχουν ἀστερίσκον ἐκυκλοφόρησαν εἰς αὐτὰ δὲν ἐγγράφονται συνδρομηταί.

- * 1. Μυθολογία γιὰ παιδιὰ I. (Θεοὶ τοῦ Ὀλύμπου) ὑπὸ Baldwin.
- * 2. Μυθολογία γιὰ παιδιὰ II. (Οἱ Ἡρώες) ὑπὸ Baldwin.
- * 3. Μῦθοι Αἰσώπου.
- * 4. Ὁ Μπέμπης ἀρχιλιήταρχος Γρ. Ξενοπούλου.
- * 5. Ὠραῖες παιδικὲς ἱστορίες Grimm.
- * 6. Τὰ ὠραιότερα παραμῦθια τοῦ Andersen.
- * 7. Ἰλιάδα καὶ Ὀδύσεια τοῦ Ὀμήρου.
- * 8. Ροβινσὼν Κροῦσσος ὑπὸ Defoe.
- * 9. Δὸν Κιχῶτος ὑπὸ Cervantes.
- * 10. Οἱ περιπέτειες τοῦ Βαρώνου Μυνχάουζεν.
11. Ταξίδια τοῦ Γκινούλνιερ ὑπὸ Swift.
12. Ἱστορίες γιὰ παιδιὰ ἀπὸ τὸν Ἡρόδοτον.

13. Ἐικοσι παραμῦθια ἐκλεκτὰ διαφόρων λαῶν (ἐκλογαί).

* 14. Οἱ ἑπτὰ μικρὲς ἀδελφές ποῦ ζοῦν σὲ μιὰ σφαῖρα ποῦ πλέει στὸν ἀέρα Andrews Jane (Γεωγραφικόν).

* 15. Δέκα παιδιὰ ποῦ ἐξῆσαν κατὰ ἐποχὲς ἀπὸ τὸν παλῆο καιρὸ ὡς τῶρα ὑπὸ Andrews Jane (Ἱστορικόν).

16. Δραματικὰ διηγήματα καὶ παιχνίδια.

17. Ἐνας μικρόκοσμος διηγῆται τὴν ζωὴν του. (Ἐντομα καὶ ψάρια).

* 18. Ὁ Σέρλος Χόλμς τῶν τετραπόδων.—Οἱ Περιπέτειες τοῦ πλοιάρχου Κουγκουρντάν.

19. Ἡ πεντάμορφη νεράιδα. (Διηγήματα ὑγείας).

20. Ἐνας μικρόσωμος διηγῆται τὴν ζωὴν του. (Ἱστορίες ζῴων καὶ πτηνῶν).

ΣΕΙΡΑ Β΄

20 ΒΙΒΛΙΑ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ 10-16 ΕΤΩΝ

* Ἐκδίδεται ἓνα τὸν μῆνα, ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου 1931. Ὅσα ἔχουν ἀστερίσκον ἐκυκλοφόρησαν εἰς αὐτὰ δὲν ἐγγράφονται συνδρομηταί.

1. Οἱ μεγάλοι ἄνδρες τοῦ παρελθόντος.
2. Πέντε ἐνδοξοὶ λαοὶ ὑπὸ Cuerber.
3. Τὰ μεγαλύτερα γεγονότα τῆς ἀνθρωπότητος ὑπὸ Cuerber.
4. Αἱ μεγαλύτεραι πράξεις.
5. Οἱ μεγάλοι θαλασσοπόροι (Κολόμβος, Βάσκο δὲ Γάμα, Μαγγελάνος, Κούκ κλπ.).
- * 6. Οἱ μεγάλοι ἐφευρέται καὶ αἱ ἐφευρέσεις των ὑπὸ Bachman.
7. Οἱ μεγάλοι εὐεργέται τῆς Ἑλλάδος.
- * 8. Στὰ βῆθη τῶν χρόνων. (Ἱστορίες πολιτισμοῦ, ἐμπορίου καὶ ἐξερευνησέων ἀπὸ τοὺς περιφημότερους λαοὺς τοῦ παρελθόντος ὑπὸ Louthen).
9. Ἀνὰ τὴν ξηρὰν καὶ τὴν θάλασσαν.
- * 10. Ὑμνικὲς συνήθειες Β. Λαμπραδαρίου.
- * 11. Βυζαντινὲς ἱστορίες Ντὴλ Σλουμπερτζέ.
- * 12. Τί τρώγει ὁ κόσμος, γιὰ σερτὸν Carpenter.
- * 13. Πῶς ἐνδύεται ὁ κόσμος.
- * 14. Πῶς στεγάζεται ὁ κόσμος.
- * 15. Οἱ πειρατὲς τοῦ Αἰγαίου I. Βέρν.
- * 16. Περιπέτειες Κινέζου.
- * 17. Ἄνω Κάτω.
- * 18. Ἡ χώρα τῶν θαμάντων.
- * 19. Ὁ γῆρας τῆς Γῆς εἰς 30 ἡμέρας.
- * 20. Ἡ μικρὴ Νεράιδα τοῦ δάσους, W. Bon-sels. Ἐνα μοναδικὸ βιβλίον περὶ τῆς ζωῆς τοῦ δάσους (ζῴων καὶ πτηνῶν).

ΕΓΓΡΑΦΑΙ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΚΔΟΤΙΚΟΝ ΟΙΚΟΝ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ Α.Ε.—ΑΘΗΝΑΙ
ΚΑΙ ΕΙΣ ΟΛΑ ΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ
* Ὅσα ἔχουν ἀστερίσκον (*) ἐκυκλοφόρησαν καὶ πωλοῦνται δεμένα Δρ. 40.— ἑκάστου